

**TEKİRDAĞ KENTİ DOĞAL VE KÜLTÜREL
DEĞERLERİNİN TURİZM VE REKREASYON
AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Sinem ÖZER

Yüksek Lisans Tezi

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Prof.Dr. Murat ÖZYAVUZ

2019

T.C.
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEKİRDAĞ KENTİ DOĞAL VE KÜLTÜREL DEĞERLERİNİN
TURİZM VE REKREASYON AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Sinem ÖZER

PEYZAJ MİMARLIĞI ANA BİLİM DALI

DANIŞMAN: PROF. DR. MURAT ÖZYAVUZ

TEKİRDAĞ-2019

Her hakkı saklıdır.

Prof. Dr. Murat ÖZYAVUZ danışmanlığında, Sinem ÖZER tarafından hazırlanan “Tekirdağ Kenti Doğal ve Kültürel Değerlerinin Turizm ve Rekreasyon Açısından Değerlendirilmesi” isimli bu çalışma aşağıdaki jüri tarafından Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Juri Başkanı : Prof. Dr. Tuğb KİPER

İmza :

Üye : Prof. Dr. Murat ÖZYAVUZ

İmza :

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Yasin DÖNMEZ

İmza :

Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu adına

Prof. Dr. Fatih KONUKCU
Enstitü Müdürü

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

TEKİRDAĞ KENTİ DOĞAL VE KÜLTÜREL DEĞERLERİNİN TURİZM VE REKREASYON AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sinem ÖZER

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Murat ÖZYAVUZ

Tekirdağ ili coğrafi konumu ile ülkemizi Avrupa'ya bağlayan geçiş bölgesi üzerinde yer almaktadır. Bir bölgenin turizm potansiyelinin varlığını ortaya koymak için turizm bileşenlerinin doğru analiz edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda araştırmada Tekirdağ ilinin doğal ve kültürel peyzaj özellikleri saptanarak turizm ve rekreasyona etkisi belirlenmiştir. Yapılan çalışma sonucunda il genelinin turizm ve rekreasyonel aktiviteler için önemli bir potansiyele sahip olduğu görülmüştür. Kapsamlı bir ön etüt ve literatür çalışması yapılmış, rekreasyonel ve turizm açısından uygun olan alanlar belirlenmiş, elde edilen veriler ışığında her bir ilçeye ait rekreasyon ve turizm alanları belirlenerek kendi aralarında karşılaştırmalı değerlendirmeler yapılmıştır. Bu araştırma ile doğal, kültürel ve tarihi değerler açısından zengin olduğu düşünülen Tekirdağ ilinin turizm ve rekreasyon potansiyelinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Yapılan araştırmaların sonucunda ise bu potansiyelin doğru ve etkili bir şekilde kullanılmadığını görülmektedir. Araştırma sonucunda doğal ve kültürel peyzaj özelliklerinin turizm ve rekreasyona önemli bir etkisi olduğu ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Rekreasyon, Peyzaj Planlama, Tekirdağ

2019, 93 sayfa

ABSTRACT

MSc. Thesis

THE EVALUATION OF THE NATURAL AND CULTURAL FEATURES OF TEKİRDAĞ PROVINCE IN TERMS OF LANDSCAPE ARCHITECTURE

Sinem ÖZER

Tekirdağ Namık Kemal University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Landscape Architecture

Supervisor: Prof.Dr. Murat ÖZYAVUZ

Tekirdağ province is located on the transition zone which connects our country to Europe with its geographical location. In order to reveal the tourism potential of a region, it is necessary to analyze the tourism components correctly. In this context, the effect on tourism and recreation and the natural and cultural landscape characteristics of Tekirdağ province were determined. As a result of the study, it has been seen that the province has an important potential for tourism and recreational activities. A comprehensive preliminary study and previous studies was carried out and suitable areas for recreation and tourism were identified. In this study, it is aimed to reveal the tourism and recreation potential of Tekirdağ province which is thought to be rich in natural, cultural and historical values. As a result of the research, it is observed that this potential is not used correctly and effectively. As a result of the research, natural and cultural landscape features have an important impact on tourism and recreation.

Keywords: Tourism, Recreation, Landscape Planning, Tekirdağ

2019, 93 pages

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET	i
ABSTRACT	ii
İÇİNDEKİLER	iii
ÇİZELGE DİZİNİ	v
ŞEKİL DİZİNİ	vi
TEŞEKKÜR	ix
1.GİRİŞ	1
2. KURAMSAL TEMELLER	2
2.1. Turizm ve Rekreasyon İle İlgili Kavramlar	2
2.1.1. Turizm	2
2.1.2. Rekreasyon	11
2.1.3 Rekreasyon, Turizm ve Çevre İlişkisi	14
3. KAYNAK ÖZETLERİ	16
4. MATERYAL VE YÖNTEM	21
4.1. Materyal	21
4.2. Yöntem.....	22
5. ARAŞTIRMA BULGULARI	24
5.1. Araştırma Alanının Turizm ve Rekreasyonel Potansiyeli	24
5.1.1. Coğrafi Konum	24
5.1.2. İklim	24
5.1.3. Topoğrafik Yapı.....	24
5.1.4. Bitki Örtüsü	28
5.1.5. Nüfus.....	28
5.1.6. Ulaşım.....	29
5.2. Turizm ve Rekreasyon Alanları	29
5.2.1. Doğal Kaynaklar	29
5.2.1.1. Deniz Kıyıları.....	29
5.2.1.2. Koruma Alanları.....	33
5.2.2. Kültürel Kaynaklar.....	38
5.2.2.1. Müzeler.....	40
5.2.2.2. Antik Kent Yerleşimleri.....	45

5.2.2.3. Camiler ve Külliyyeler.....	47
5.2.2.4. Anıtlar.....	52
5.2.2.5. Çeşmeler.....	57
5.2.2.6. Kaleler.....	61
5.2.2.7. Köprüler.....	66
5.2.2.8. Diğer Tarihi Yapılar.....	69
5.3. Tekirdağ Kenti Turizm İşletmelerinin İmkanları.....	72
5.4. Tekirdağ'ın Tarihsel Gelişimi, Yemek Kültürü ve Geleneksel Değerleri.....	73
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	77
7. KAYNAKLAR.....	88
8. ÖZGEÇMİŞ.....	93

ÇİZELGE DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge 5.1. Tekirdağ'daki başlıca yer yüzü şekilleri.....	26
Çizelge 5.2. Bölgenin doğal bitki örtüsü.....	27
Çizelge 5.3. Tespit edilen endemik bitkiler.....	27
Çizelge 5.4. Tekirdağ nüfus verileri.....	28
Çizelge 5.5. 2018 yılı ilçelere göre nüfus dağılımı.....	28
Çizelge 5.6. Tekirdağ ilinde bulunan mesire yerleri.....	36
Çizelge 5.7. Tekirdağ ilinde bulunan doğal sit alanları.....	36
Çizelge 5.8. Tekirdağ ilinde bulunan anıt ağaçlar.....	37
Çizelge 5.9. Tekirdağ kültür envanteri.....	39
Çizelge 5.10. İl genelinde gerçekleşen yerel etkinlikler.....	40
Çizelge 5.11. Tekirdağ ilinde bulunan turizm konaklama tesisleri.....	73
Çizelge 6.1. Araştırma alanı SWOT analizi.....	79
Çizelge 6.2. Tekirdağ Turizm Potansiyeli.....	84

ŞEKİL DİZİNİ

Sayfa

Şekil 4.1. Çalışma alanları	22
Şekil 5.1. Tekirdağ ili topoğrafya haritası.....	25
Şekil 5.2. Tekirdağ ili morfoloji haritası.....	25
Şekil 5.3. Süleymanpaşa ilçesi sahil.....	30
Şekil 5.4. Şarköy plajı.....	30
Şekil 5.5. Kumbağ plajı.....	31
Şekil 5.6. Uçmakedere yamaç paraşütü.....	32
Şekil 5.7. Kastro sahil.....	32
Şekil 5.8. Kastro çamlıkoy.....	33
Şekil 5.9. Çamlıköy tabiat parkı sınırları.....	34
Şekil 5.10. Kartaltepe tabiat parkı sınırları.....	34
Şekil 5.11. Atatürk ormanı tabiat parkı.....	35
Şekil 5.12. Anıt ağaç.....	38
Şekil 5.13. Güngörmez mağaraları	38
Şekil 5.14. Önemli doğal kaynaklar, kültürel eserler ve şenlikler.....	41
Şekil 5.15. Tekirdağ arkeoloji ve etnografya müzesi.....	41
Şekil 5.16. Rakoczi müzesi	43
Şekil 5.17. Namık kemal evi.....	44
Şekil 5.18. Heraionteikhos antik yerleşimi.....	46
Şekil 5.19. Antik perinthos kenti.....	47
Şekil 5.20. Perinthos antik kenti açık hava müzesi.....	47
Şekil 5.21. Rüstem paşa camii.....	48
Şekil 5.22. Kurtuluş anıtı.....	53
Şekil 5.23. Çanakkale şehitler abidesi.....	53
Şekil 5.24. 20 Temmuz 1920 şehitliği.....	54
Şekil 5.25. Namık kemal anıtı.....	55
Şekil 5.26. Atatürk heykeli.....	55
Şekil 5.27. Namık kemal heykeli.....	56
Şekil 5.28. Harf inkılabı anıtı.....	56
Şekil 5.29. Şehit öğretmenler anıtı.....	57
Şekil 5.30. Hacı seyyid said bey çeşmesi.....	57

Şekil 5.31. Meydan şadırvanı	58
Şekil 5.32. Sahil şadırvanı.....	58
Şekil 5.33. Çiftlikönü çeşmesi.....	59
Şekil 5.34. Ortaçeşme.....	59
Şekil 5.35. Çorlu kalesinin kalıntıları.....	61
Şekil 5.36. Beşiktepe kalesi	62
Şekil 5.37. Naip kalesi burçları.....	63
Şekil 5.38. Misinli kalesi.....	64
Şekil 5.39. Çevrimkaya helenistik kale.....	65
Şekil 5.40. Kumbağ köprüsü.....	66
Şekil 5.41. Hayrabolu deresi üzerinde yer alan hacılar köprüsü.....	68
Şekil 5.42. Naip köprüsü.....	69
Şekil 5.42. Tekirdağ valilik binası.....	70
Şekil 5.43. Harakettepe tümülüsü.....	71
Şekil 5.44. Naip tümülüsü.....	72
Şekil 6.1. Tekirdağ bağ rotası.....	83
Şekil 6.2. Tekirdağ Turizm Haritası.....	84

TEŞEKKÜR

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakóltesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Öğretim Üyesi, Yüksek lisans tezimde danşmanlığımı yapan, en başından beri desteğini esirgemeyen, her sorunumda yanımda olan Prof. Dr. Murat ÖZYAVUZ'a teşekkür ederim.

1. GİRİŞ

Günümüzde turizmin kentsel gelişimdeki katkısı oldukça geniş yer tutmaktadır. Özellikle ekonomik yapılanmaya olan birinci derecede katkısı sebebiyle, kentlere ilişkin planlama kararlarında turizm öncelikli olarak ele alınması gereken bir olgudur. Ekonomik bir sektör olmanın yanında değeri gün geçtikçe artan turizm olgusu; yarattığı bütün olumsuz etkilere rağmen, gelişen ve gelişmekte olan ülkelerin kalkınmasında birinci derecede öneme sahiptir. Doğal ve kültürel potansiyelin doğru ve yerinde kullanılıp geliştirilmemesi, peyzaj planlama ilkeleri dahilinde değerlendirilmemesi, kentlerin doğal gelişim sürecini olumsuz etkilemektedir. Koruma ve geliştirme olayı dar bir çerçevede düşünülmemeli; tarihi yapılar çevreleri ile ele alınarak kent içinde uyum sağlanmalıdır. Kültürel yapılarla birlikte yapılması düşünülen tüm örneklerde devamlılığı sağlamakla birlikte modern kentin gereksinimlerini de karşılamalıdır. Yapılan bu çalışmaların temelinde ise doğa ve kültürel kaynaklar korunarak kullanılmalıdır. Kentte yaşayanların doğaya olan özlemleri, rekreasyonel aktivitelerin doğal alanlarda yoğunlaşmasına neden olmuştur. Bu nedenle rekreasyonun turizm ile ayrılmaz bir ilişkisi bulunmaktadır. Gelişme ve kalkınmanın olabilmesi için turizme ayrıca önem verilmelidir. Turizmin, kalkınmanın bir aracı olarak değerlendirilebilmesi için, doğal, kültürel, tarihi ve sosyokültürel çevrenin sürekliliğinin olmasıyla mümkündür. Sonuçta turizm ve rekreasyon çoğu zaman birbirlerinin sınırları içerisinde gelişebilen ve temelde aynı kaynak değerlerini kullanabilen iki olgudur. Birbirinin gelişimini sürekli destekleyen ve çıkış noktaları benzer nedenlere dayanan bu iki olgu, mevcut bütün kaynak değerlerini kendini geliştirip beslemek adına sonuna kadar kullanmaya çalışacaktır (Özel 2004).

Tekirdağ tarih boyunca birçok devlet ve millet tarafından gerek yerleşim gerekse geçiş bölgesi olarak kullanılmıştır. Bu özellik Tekirdağ'ın özellikle tarihi ve kültürel anlamda değerini büyük ölçüde artırmıştır. Bununla beraber doğal güzellikleri deniz turizmine olanak vermesi turizm ve rekreasyon aktiviteleri için önemli bir potansiyel teşvik etmektedir. Ancak bu faaliyetlerin tanıtımlarının iyi yapılmaması ve bu değerlerin sürdürülebilir planlarının olmaması bu değerlerin bilinmesini ve kullanılmasını büyük ölçüde etkilemektedir.

Bu çalışma genel itibarı ile Tekirdağ İli'nde yer alan doğal ve kültürel varlıkları ortaya konulmasını sağlayan bir envanter çalışmasıdır. Turizm planlamasına yönelik yapılacak çalışmalara bir kaynak niteliğindedir.

2. KURAMSAL TEMELLER

2.1. Turizm ve Rekreasyon İle İlgili Kavramlar

2.1.1. Turizm

Turizm yaygın olarak günümüzün en büyük endüstrisi olarak kabul edilmektedir ve ilerleyen yıllarda daha da büyüyeceği tahmin edilmektedir. Turizm; devamlı yaşanan yer dışında kullanıcılar tarafından yapılan tatil, eğlence, dinlenme gibi ihtiyaçların giderilmesi için yapılan seyahat ve konaklama hareketidir (Bayer 1992).

Turizm gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin gelirlerinin önemli bir kısmını oluşturan bir hizmet sektörüdür. Bu nedenle de tüm dünya üzerinde turizmi oluşturan alanlara yönelik politikalar üretilmektedir. Milli gelirede önemli bir katkı sağlayan turizm, döviz girdisi ile ekonomide önemli bir rol oynamaktadır. İstihdam sağlamanın yanı sıra bunun yanında etkin bir reklam ve pazarlama aracı olmuştur. Bu nedenle de ülke gündemine sürekli olarak yön vermektedir (Olalı 1990).

Turizm global anlamda dünyanın en büyük sektörlerinin başında yer aldığı gibi dünyada en hızlı büyüyen sektör olma özelliğini de taşımaktadır. Turizm sektörü birinci derecede doğal, kültürel ve tarihsel kaynaklara bağlı olarak varlığını sürdüren bir sektördür (Birkan 2002).

Turizm bilincini geliştirmek için her yıl 27 Eylül Dünya Turizm Günü olarak kutlanmaktadır. Dünya Turizm Örgütü (WTO) bugünü kutlarken her sene farklı bir tema ile insanlara bilinç yaratma amacı sunmuştur. Dünya Turizm Örgütü 27 Eylül'ü 2018 yılında Macaristan'ın başkenti Budapeşte de "Turizm ve Dijital Dönüşüm" teması altında kutlamıştır.

Türkiye'nin uluslararası turizmde son yıllarda izlediği politika, konaklama tesislerinin sayısına göre yatak kapasitesini artırmayı amaçlamaktadır. 1982 yılında çıkarılan Turizmi Teşvik Yasası ile birlikte kamu arazileri yerli ve yabancı yatırımcılara turistik tesislerin kurulması amacıyla kullanımına verilmiştir. Oluşturulan bu tesisler yaz aylarında yoğun olarak kullanılan tesislerdir. Bu nedenle 3S (Sun-Sand-Sea / Güneş-Kum-Deniz) kavramıyla öne çıkan ve özellikle ucuz tatil yeri olarak sunulan Türkiye uluslararası turizm pazarında yerini almıştır. Fakat 20 yıl içerisinde değişen turist profilleri izlenen turizm politikalarında değişiklik yapılmasını zorunlu hale getirmektedir. Birleşmiş Milletler Turizm Örgütü (UNWTO)'nün yaptığı araştırmalara göre, uluslararası turizmde eğilim 3S'den (Sun-Sand-Sea / Güneş-Kum-Deniz) 3E'ye (Exciting-Education-Entertainment / Macera-Eğitim-Eğlence) değişiklik göstermiştir (Barut 2004).

Türkiye, doğal güzelliklerinin yanında kültürel, arkeolojik ve tarihi zenginlikleriyle de büyük bir potansiyel taşımaktadır. Ülkemizin sahip olduğu bu zengin kaynaklar da kültür turizmi açısından önem taşımaktadır.

Turizm dünya üzerinde 16. yy. ile 19. yy.'da ortaya çıktığı konusunda çeşitli görüşler bulunmaktadır. Türkiye'de ise 1890 tarihinde yürürlüğe giren "Seyyahine Tercümanlık Edenler Hakkında Tatbik Edilecek 190 Sayılı Nizamname" ile başladığı ile ilgili görüşler bulunmaktadır. Ülkemizde 1923 yılında faaliyete geçen ve turizm alanındaki ilk kurum olan Seyyahin Cemiyet ileriki yıllarda Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu olarak isim değiştirmiştir (Akpınar 2004).

Bir diğer taraftan Türk tarihi açısından turizmin Orta Asya'ya dayandığını savunan görüşlerde vardır. Baharat Yolu ve İpek Yolu ile çeşitli kıta ve ülkeleri içine alan bir sistemle dünyanın heryerine ulaşan bir seyahat sistemi oluşturmuştur.

Cumhuriyet döneminde turizmle ilgili 1934 yılında 2450 sayılı "İktisat Vekâleti Teşkilat ve Vazifeleri Kanunu" çıkarılmıştır. 1953 yılında çıkartılan 6086 sayılı Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu bu amaçla çıkartılan ikinci kanun olmuştur (Özdemir 1992).

Çıkartılan yasalar ile turizmin gelişmesi için kamu arazilerinin bir kısmı 49 yıllığına yabancı yatırımcılara kiralanmıştır. Düşük faizli krediler, vergi indirimleri gibi kolaylıklar sağlanarak doluluk oranını arttırmak amaçlanmıştır. Bu nedenle sektöre hizmet vermesi açısından eğitimli iş gücü yaratmak amacıyla turizm ve otelcilik okulları kurulmuştur (Akpınar 2004).

80'li yıllardan sonra turizm ağırlıklı olarak çevre koruma, doğal ve kültürel varlıkların daha verimli kullanılması konuları yer almıştır. Aynı zamanda dünyada ise ekoturizm ve bunun sürdürülebilirlik kazanması ve devam etmesi üzerinde durulmuştur. Turizmde verilecek hizmet faaliyetlerinin türleri ve kapsamı, turizm türlerine göre değişiklik göstermektedir. Günümüzde turizm, birçok farklı kriterlere göre sınıflara ayrılmıştır. Turizm sınıflandırmaları birçok bilim adamı tarafından çeşitli şekillerde yapılmıştır (Akpınar 2004).

Anonim (1989)'e göre, turizmin çeşitli kriterleri esas alınarak kapsamlı bir sınıflandırması şöyle yapılmaktadır (Özel 2004).

1. Turistin Geldiği Yere Göre Turizm: İç turizm ve dış turizm (uluslararası turizm) olmak üzere ikiye ayrılır:

a. İç Turizm: İnsanların kendi ülkeleri içinde yaptıkları seyahatlerdir.

b. Dış Turizm: İnsanların kendi ülkeleri dışında yaptıkları seyahatlerdir.

- **Aktif Dış Turizm (Incoming Turizm):** Ülke dışından gelen turistler nedeniyle oluşan turizm hareketidir.
- **Pasif Dış Turizm (Outgoing Turizm):** Kişilerin kendi ülkeleri dışında diğer ülkelerde turizm amacı ile yaptıkları seyahatlerden oluşan turizm hareketidir.

2. Turist Sayısına Göre Turizm: Bu açıdan turizm; bireysel, kolektif ve kitle turizmi olmak üzere üçe ayrılır:

a. Bireysel Turizm: Kişinin kendisi tarafından yaptığı seyahat ve konaklamalardır.

b. Kolektif Turizm: Belirli bir grup veya turizm acentesi tarafından yapılan seyahat ve konaklama biçimidir.

c. Kitle Turizmi: Seyahatin büyük ölçüde ve konaklamanın tümüyle kolektif bir biçimde gerçekleştirildiği ve turistlerin grupla bütünleşmesinin bilinçli olarak özendirildiği bir turizm türüdür.

3. Amacına Göre Turizm: İnsanlar çoğu zaman seyahatlerini belirlerken farklı etmenlerin etkisi altında kalır. Bu nedenle turistlerin seyahate katılma amacını belirlemek, bu amaçların birbirleriyle ilişkili ve çoğu zaman da iç içe olması sebebiyle oldukça zor olmaktadır. Bu nedenle kişilerin yaptığı konaklama ve seyahate bakıldığında seyahatin temel amacını belirlemek mümkündür. Buna göre aşağıda bazı sınıflandırmalar yapılmıştır.

a. Dinlenme Turizmi: Günümüz yaşam ve çalışma koşulları içinde yorulan ve bunalan insanın yıllık tatillerinde veya boş zamanlarında sürekli yaşadığı yer dışına çıkarak bedensel ve ruhsal sağlığını yeniden kazanmak amacıyla sakin ve dinlendirici ya da aksine hareketli veya eğlendirici ortamlar aramalarıyla oluşan turizm türüdür.

- **Sağlık Turizmi (Tıbbi Turizm):** Kişilerin tedavi olmak amacıyla yaptıkları seyahatlerin neden olduğu turizm türüdür. Doğanın sağlık verici özelliklerinden yararlanmak isteyen insanların; sıcak su, maden suyu, hamam, kaplıca ve bunları tamamlayan kür merkezlerini ve bazı tıbbi hizmetlerin sunulduğu sağlık merkezlerini ziyaret etmeleridir. Tıbbi turizm; deniz, iklim ve mağara tedavisini de içine almaktadır.
- ✓ **İklim Kürü (Klimatizm):** Dağ istasyonlarındaki temiz hava ile uygulanan tedavi sistemidir.

- ✓ **Termal Kür (Termalizm):** Doğal şifalı su kaynaklarıyla uygulanan tedavi sistemidir.
- ✓ **Meyve-Sebze Kürü (Uvalizm):** Bazı şehirlerde üretilen meyve ve sebzelerin kür amacıyla müşterilere sunulmasıdır.

- **Yayla Turizmi:** Tatillerini şehir dışı yaşam koşullarında geçirmek isteyen insanların bu amaçla belirli özellikleri olan (iklim vb.) yaylalara yaptıkları ziyaretlerdir.
- **Kıyı Turizmi:** Eğlenme, dinlenme, spor yapma amacıyla sahillere (deniz, göl) yapılan ziyaretlerdir.
- **Çiftlik Turizmi:** Tatillerini şehir dışı yaşam koşullarında geçirmek isteyen insanların; gerçek veya turizm amacıyla suni olarak kurulmuş çiftliklerde, doğa ile iç içe yaşamak, sebze ve çiçek yetiştirmek, meyve toplamak için seçtikleri turizm türüdür.

b. Kültürel Turizm: Değişik kültürleri ve kültür eserlerini (tarihsel anıtlar, savaşılanları, müzeler, ören yerleri vb.) görmek için yapılan seyahatlerdir.

- **Mutfak (Gastronomi) Turizmi:** Damak zevki konusunda özel ilgileri olan insanların bu anlamda şöhreti olan yerlere yaptıkları seyahatlerdir.

c. Sportif Turizm: Su sporları, dağ sporları, kış sporları ve buna benzer sporları yapan, spora ilgi duyan ve sporla ilişkili olan kişilerin; sportif karşılaşmalara, olimpiyatlara ve benzeri olaylara bizzat katılmak veya bunları izlemek amacıyla oluşturdukları turizm hareketleridir.

- **Dağ Turizmi:** Gezi, araştırma, dağ yürüyüşü, tırmanma, sağlıklı iklimde bulunma ve iklim kurlerini kapsamına alan turizm türüdür.
- **Golf Turizmi:** Değişik ülkelerdeki golf alanlarında golf oynama amacıyla yapılan ziyaretler olup, değişik iklim ve tabiat şartlarında golf oynama isteği; golfün birturizm türü olarak belirlenmesine yol açmaktadır.
- **Av Turizmi:** Karada ve denizde özel klüpler aracılığı ile av meraklıları içindüzenlenen avlanma programlarıdır.

d. Dinsel Turizm: Dinlerce kutsal sayılan beldeleri ziyaret etmek, dinsel toplantı ve törenlere katılmak veya bunları izlemek, hac gibi dinsel görevleri yerine getirmek veya ünlü mabetleri görmek amacıyla yapılan ve zaman zaman çok önemli boyutlara ulaşan seyahatlerin ve konaklamaların oluşturduğu turizm olayıdır.

e. Ekonomik Turizm: Ekonomik beklentilerle fuar ve sergileri gezmek, endüstri tesislerini ve ticaret merkezlerini ziyaret etmek, iş görüşmelerinde bulunmak ve ticari bağlantılar kurmak amacıyla yapılan bir turizm türüdür.

- **İş turizmi:** İnsanların işleri nedeniyle seyahat etmeleridir.
- **Teknik Turizm:** Havaalanlarına, limanlara, fabrikalar, nükleer merkezlere, barajlara, teknoparklara vb. yerlere yeni teknoloji ürünleri konusunda bilgilenmek amacıyla yapılan seyahatlerdir.

f. Politik Turizm: Devlet adamı, diplomat ve kamu görevlilerinin ulusal veya uluslararası politik ilişkiler nedeniyle katıldıkları turizm hareketleri ve politikayla ilgilenen kişilerin bu tür olayları izlemek ve bunların cereyan ettiği yerleri görmek arzusuyla yaptıkları seyahatlerdir.

g. Kongre Turizmi: Uluslararası niteliğe sahip kuruluşların, belirli aralıklarla düzenledikleri kongre, seminer, konferans, yuvarlak masa, genel kurul vb. faaliyetlere katılma olgusudur.

h. Aile Turizmi: Aile ve akrabalık bağları bulunan ve bunları ziyaret eden, onlarla bir arada bulunmak ve aile büyüklerinin daha önce yaşadıkları yerleri görmek gibi nedenlerle ortaya çıkan bir turizm türüdür.

4. Seçilen Zamana Göre Turizm:

a. Seyahat ve konaklama için yılın hangi mevsiminin seçildiğine bakılarak yaz turizmi veya kış turizmi şeklinde sınıflandırılabilir.

b. Turizm hareketlerinin yoğunluğuna bağlı olarak sezon içi turizm ve sezon dışı turizm şeklinde iki sınıfa ayrılabilir.

5. Kapsanan Süreye Göre Turizm: Turizm olgusu kapsadığı süre açısından da kısa süreli turizm ve uzun süreli turizm olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

a. Kısa Süreli Turizm: Hafta sonu tatili veya bir başka yere yolculuk sırasında çoğunlukla dört gecedен az konaklama ile doğan turizm biçimidir.

b. Uzun Süreli Turizm: Sürekli yerleşme yeri dışında en az dört geceleme ile gerçekleşen tatil veya herhangi bir diğer amaçla gerçekleşen turizm olayıdır.

6. Sosyal Niteliklere Göre Turizm: Bu turizm olgusuna katılan kişilerin yaşları, meslekleri, sosyo-kültürel özellikleri ve gelir düzeyleri gibi sosyolojik nitelikleri açısından da sınıflandırılabilir.

a. Yaş kriterlerine göre yapılan yaşlılar turizmi ve gençlik turizmi şu şekildedir:

- **Gençlik Turizmi:** Dünyayı tanımak ve görmek isteyen, maddi imkanları kısıtlı genç nüfusun kendilerine sunulan konaklama, ulaşım ve servis imkanlarını değerlendirerek, değişik ülkeleri ziyaret etmeleridir (gençlik ve izci kampları vb.).
- **Yaşlılık Turizmi (2. veya 3. Yaş Turizmi):** Belli bir yaşın üzerinde veya emekli olmuş insanların buldukları yerlerden ayrılarak, değişik ülkeleri ziyaret etmeleridir. Uygun iklim, ucuzluk, sağlık hizmetlerinin yaygınlığı, ulaşım kolaylığı vb. imkanlar sağlanması ziyaret edilen yerle ilgili tercih nedenleridir.
- **Lüks Turizm:** Çoğunlukla gelir düzeyi yüksek insanların bireysel olarak veya küçük gruplar halinde gerçekleştirdikleri ve lüks turizm ürünlerine yönelik bir talep doğuran turizm türüdür.
- **Geleneksel Turizm (Orta Sınıf Turizmi):** Tüketim imkanları normalin üzerinde bulunan, geleneksel seyahat ve konaklama işletmelerinin hizmetlerinden yararlanarak seyahat eden kişilerin ve ailelerin oluşturduğu turizm türüdür.

b. Bir diğer sınıflama da turistin gelir düzeyi ve sosyal durumuyla bağlantılı olarak yapılan lüks turizm, geleneksel turizm ve sosyal turizm ayrımıdır.

7. Ulaşım Araçlarına Göre Turizm: Bu sınıflandırmada esas olan turizmde seyahat için tercih edilen ulaşım aracının türüdür.

a. **Karavan Turizmi:** İnsanların ulaşım, konaklama, bir dereceye kadar yeme içme ihtiyaçlarını kendileri çözerek değişik ülkeler görüp tanımak amacıyla karavanlar ile yaptıkları ziyaretlerdir.

b. **Gemi (Kruvaziyer) Turizmi:** Ülkelerarası ve yurtiçi yapılan gemi gezileri ile oluşan turizm türüdür.

c. **Yat Turizmi:** İki türüdür. Ülkelerinden yatlarıyla gelen ve ziyaret ettikleri ülkelerden servis sağlayan yatçıların veya başka vasıtalar ile gelip geldikleri ülkede kaldıkları süre için yat kiralayanların gerçekleştirdikleri turizm türüdür.

d. **Demiryolu Turizmi:** Alışılmış özelliklerin dışındaki bir veya birkaç özelliği olan trenlerle veya özelliği olan güzergahlarda trenle yapılan seyahatlerdir.

8. Organizasyon Şekline Göre Turizm:

a. Kişilerin doğrudan doğruya seyahat etmeleri

b. Kişilerin seyahat acentası veya tur operatörleri aracılığı ile yaptıkları seyahatlerdir.

9. Konaklama Şekline Göre Turizm: Burada konakladığı turizm işletmesi (otel, motel, pansiyon, kamp ve tatil köyü) veya sayfiye evleri gibi bir ayırım yapılabilir.

10. Yapılan Aktivitenin Şekline Göre Turizm: Mieczkowski (1990), yapılan aktivitenin şekline göre turizmi iki sınıfa ayırmıştır (Yılmaz 1999):

a. **Rekreasyonel Turizm:** İnsanları turizme yönlendiren en önemli nedenlerden biri, rekreasyonel aktiviteler olup bu yolla yıl boyunca yorulan beden ve zihnin yeniden enerji ve dinamizm kazanması sağlanır. Rekreasyonel aktiviteler birçok kategorilerde incelenebilir. Bu kategori ve aktivitelerden bazıları şunlardır:

- Suyla ilgili aktiviteler: Güneş banyosu, sığ sularda yürüyüş, deniz banyosu, yüzmeye, şnorkelle dalış, tüplü dalış, yatçılık, yelkencilik, kanoculuk, olta balıkçılığı, sukayağı, rüzgar sörfü, yelken-gemi yolculuğu, jet-ski.
- Yaz aktiviteleri: Kamp kurma, pikniğe çıkma, dağ yürüyüşü, manzara seyretme, at binme, vb.
- Kış aktiviteleri: Buz patenciliği, kayak, kar motosikletine binmek.
- Diğer aktiviteler: Otomobil kullanma (zevk amaçlı), avcılık, fotoğrafçılık, vb.

b. Rekreasyonel Olmayan Turizm:

- İş turizmi
- Profesyonel turizm: Toplantı, kongre ve diğer buluşmalar
- Arkadaş ve akraba ziyareti turizmi
- Kişisel nedenli turizm: Alışveriş, sağlık (tedavi ve iyileşme, termal ve klimatik özelliği olan yerlere ziyaretler), din (hac ziyaretleri), eğitim, spor karşılaşmaları seyirciliği, eğlence.
- Gezme-görme turizmi: Sergi ve fuarlara katılma, kültürel ve eğitsel ziyaretler.

11. Turistik seyahatin geçtiği yere göre turizm: Bu sınıflandırma tamamen fiziksel çevreyi ayırt ederek yapılan bir sınıflandırmadır. Buna göre:

a. Kentsel Turizm

b. Kaynağa Dayalı Turizm: Kış, golf, tenis, kış sporları

c. Doğada Yapılan Turizm: Doğaya dayalı rekreasyon aktivitelerini ve daha geniş olarak vahşi ve bakir doğada yapılan rekreasyon aktivitelerini içerir. Doğa rekreasyonistleri kamp alanlarında, küçük kulübelerde konaklarlar. Bazı turistler kent içinde kalıp, günübirlik kent dışına çıkarlar.

12. Planlı Gelişim Yaklaşımına Göre Turizm: Inskeep (1991)'e göre, buradayapılan sınıflandırma her ne kadar planlı gelişim yaklaşımına göre yapılmışsa da pratikte sürdürülen birçok turizm şekli güncel koşullara göre şekillenmekte; planlama yoksunu olmakta ve yeni gelişimler kontrol edilememektedir (Yılmaz 1999):

a. Kaynak Kökenli Turizm: Çağdaş tatil turizminin en yaygın olanlarından birisi resort kökenli turizmdir. Turistlerin rekreasyon, spor ve kültürel aktivitelere artan katılımları yönünde eğilimleri, kaynakların sağladığı olanak ve servis türlerinin genişlemesine yol açmaktadır. Kaynak kökenli turizm, turistlerin yerel özelliklere sahip bölgelere günübirlik turlarla gitmesine ve kaynak dışında bir miktar zaman geçirmesine olanak tanımaktadır. Resortların iki ana formu, “bütünleşmiş kaynaklar” ve “kasaba kaynakları”dır (Özel 2004).

b. Kentsel Turizm: Turizmin önem kazandığı büyük kentlerde gerçekleşen çok genel bir turizm şeklidir; fakat turizm, söz konusu kentlerin birincil ekonomi sektörüdeğildir. Oteller ile diğer turistik olanak ve servisler kentsel yapının bütünleşmiş bir parçasıdır. Tipik turist çekim noktaları, kentli insanlar ve turistler tarafından beraberce ziyaret edilir ve kullanılır. Konferans ve kongre aktiviteleri ise genellikle kente daha çok turist çekmek amacıyla geliştirilmiştir (Özel 2004).

c. Özel İlgi ve Macera Turizmi: Özel ilgi turizmi, bir alanla ilgili belirli spesifik özellikler hakkında bilgi ve deneyim edinmek amacıyla seyahat eden, genellikle küçük grup turlar oluşturan turistler tarafından oluşturulan turizm şeklidir. Özel ilgi temaları, genellikle turistlerin uzun vadeli merak ve yetenekle ilgili hobi alanlarıyla birleşir; kültürel dans gösterileri, müzik, güzel sanatlar, el sanatları, mimari, geleneksel yaşama tarzı, sıradışı ekonomik etkinlikler, arkeoloji ve tarih, flora, fauna, jeoloji, ulusal parklar ve deniz çevreleri gibi doğal peyzajlar üzerinde odaklanır ve turistlerin profesyonel ilgi alanlarına hitap eder. Macera turizminde turistler motivasyon içindedir, kişisel cesaret öne çıkar ve bazen uzak bölgelere safari, hafif ve ağır yürüyüşler, dağ tırmanışı, akarsu raftingi ve rapidleri fazla olan akarsularda yapılan botçuluk gibi tehlikeli aktiviteler gerçekleştirilmektedir. Bunlar turizmin hızla gelişen ve büyüyen türlerindedir (Özel 2004).

d. Su Yolculuğu Turizmi: Su taşımacılığına dayalı turizmin bazı bölgelerde hatırı sayılır potansiyeli vardır ve özelleşmiş turizmin hızla gelişen bir türüdür. Fazla ölçüde kaynaklara dayalı olup gemilerin işletilmesine elverişli su yollarının sağlanabilmesine ve hayal gücü bakımından kuvvetli gelişimlerin yaratılmasına bağlıdır. “Turistik yolcu gemisi turizmi”, akarsu ve kanal turizmi” ve “yat turizmi” şeklinde alt türlere ayrılmaktadır (Özel 2004).

e. Tatil ve İkinci Konut Turizmi: Bu turizm türü tatil ve ikinci konut olarak hızla geliştirilen kulübeler, evler, villalar, kasaba evleri ve apartman daireleri gibi sabit yerleşim ünitelerinden oluşur ve genellikle turistik gelişimlerde bunların hepsi bir kombinasyon içinde yer alır. Tatil ve dinlenme evleri genellikle büyük bütünleşmiş kaynakların ana bileşenlerindedir. Çok ciddi anlamda bir turist türü olmasa da, kendi evinde tatil yapan bir emekli topluluğu veya bir dinlenme yerinde ev almış ya da kiralamış olan emeklilerin, harcama ve aktiviteler bakımından turistler gibi işlevleri vardır ve o yere ekonomik yarar sağlarlar (Özel 2004).

f. Alternatif Turizm: Alternatif turizm terimi; sağduyulu, uyumlu veya sürdürülebilir turizm olarak da adlandırılmakta ve geleneksel kitle turizmine hizmet eden büyük kaynakların tersine, sosyal ve çevresel olarak duyarlı, saygılı, küçük ölçekli, geleneksel ve kitlesel olmayan turizm türlerini ifade etmektedir. Alternatif turizmin iki önemli ekonomik avantajı vardır. Birincisi; işgücü ve gelirden yana olan yararların, turistik olanak ve servislerinin sahibi ve işleticisi olan yerli halk tarafından doğrudan alınması; diğeri de küçük ölçekli turizmin, esaslı alt yapı gelişimlerini ve yüksek sermaye harcamalarını gerektirmemesidir. Alternatif turizm şu türleri içerir:

- **Köy turizmi:** Küçük turist gruplarının geleneksel ve genellikle uzak köylerin içinde ve yakınında konaklayarak köy hayatı ve doğal çevre hakkında bilgi edindikleri bir turizm türüdür.
- **Kırsal turizm, çiftlik turizmi veya tarımsal turizm:** Turistlerin çiftlik aileleriyle kaldığı ve çiftçilik öğrendiği veya tropikal plantasyonlarda kaldıkları, buranın yaşam tarzını ve yapılan işleri öğrendikleri turizm türüdür.
- **Yürüyüş ve bisiklet turları:** Turistlerin pansiyonlarda, evlerde ve yatak+kahvaltı tesislerinde konaklama yaparak, yöredeki insanlarla tanışmak, yerel kültür ve çevreyi tanımak amacıyla yaptıkları turizm türüdür.
- **Balıkçılık turizmi:** Kıyı yörelerinde konaklayan ve balıkçı aileleriyle ortak balık avı turlarına çıkan turistlerin yaptıkları turizm türüdür.

- **Doğa ekoturizmi:** Yerel rehberlerin öncülüğünde, çevredeki karakteristik özelliklerinin anlatıldığı hafif ve ağır dağ yürüyüşleri, kanoculuk ve buna benzer doğaya dayalı aktivitelerin yapıldığı turizm türüdür.
- **Kent ekoturizmi:** Kentsel sosyal grupları inceleyen, konuşulan dille ilgili şiveleri veya özel zanaatları öğrenen turistlerin oluşturduğu turizm türüdür (Özel 2004).

2.1.2. Rekreasyon

“Rekreasyon” kelimesinin kökeni Latince sağlık açısından yenilenme anlamına gelen “recreatio” sözcüğüdür. Bu nedenle rekreasyon terimi bireyi yenileyen ve canlandıran bir süreç olarak düşünülebilir (Torkildsen 1993). Dinlenme ve eğlenme amacıyla yapılan faaliyetler, geçmişten günümüze kadar insan yaşantısının önemli bir parçası olmuştur. Eski çağlarda dinlenme ve eğlenme amacıyla yapılan, toplumun yapısı ve kültürüne göre farklılık gösteren başlıca faaliyetler; avlanma, dini törenler, toplu gezintiler, felsefe tartışmaları, spor gösterileri, savaş oyunları, danslar ve şenlikler şekillerinde olmuştur. Ülkemizde de hemen her kentte uzun yıllardan beri bilinen bir mesire alanının bulunması ve “yaylaya çıkma”, “bağa göçme” gibi uzun yıllardır kullanılan ifadeler, dinlenme ve eğlenme amacıyla yapılan etkinliklerin çok eskiye dayandığını göstermektedir (Anonim 1999). Rekreasyon; anlamı, içeriği ve kapsamı bakımından birçok aktiviteyi kapsamaktadır. Genel olarak boş zaman gibi herhangi bir zorunluluğun olmadığı zamanlarda eğlenme ve dinlenme amacıyla isteyerek yapılan hareket ya da hareketsizlik olarak tanımlanabilen rekreasyon kavramının değişen sosyo-kültürel ve ekonomik yapıya göre çok çeşitli tanımları yapılmıştır (Butler et al. 1998). Aran’a (1970) göre rekreasyon; günlük yaşamın sıkıcı, disiplinli ve monoton geçen çalışmalarından sonra, insanların sevdiği ve hoşlandığı bir işle uğraşması; yıpranan vücudun yenilenmesi, tazelenmesi ve enerji kazanması ile yeni ve verimli bir çalışma safhası için yapılan hazırlıktır (Pehlivanoglu 1987). Rekreasyon; kişilerin, günlük yaşamın sıkıcı ve monotonluğundan kurtulup, bedensel ve zihinsel olarak serbest zamanlarını çeşitli aktivitelerle geçirmesi şeklinde tanımlanabilir (Özkan 2001; Koç ve Şahin 1999). Serbest zamanın dinlenme, eğlenme ve kendini geliştirme gibi üç önemli fonksiyonu vardır. (Zorba 2007). Rekreasyonun özellikleri genel olarak şu şekilde sıralanabilir: (Karaküçük 1999, Sağcan 1986, Pehlivanlıoğlu 1987, Sertkaya 2001, Önder 2003):

- Rekreasyon faaliyetleri, katılana zevk veren, mutlu eden ve neşelendiren bir tarzda olur.
- Rekreasyon faaliyeti, kişisel ve toplumsal fayda sağlar.
- Toplumsal değerlere aykırı değildir. Yemek yemek, uyumak gibi hayati önem taşımaz.

- Rekreasyon, rekreatif etkinliklere katılma sonucu ortaya çıkan bir deneyimdir,
- Rekreasyon, bir hareketlilik içerir; bu hareketlilik fiziksel veya düşünsel yönde olabilir,
- Rekreasyon bir gereksinme ve i  itimi sonucu olur; katılımcı, etkinliklere tamamen kendi isteği ile katılır,
- Rekreasyon,  alışma dışındaki boş zamanda yapılır ve herhangi bir maddi kazanç söz konusu değildir,
- Rekreasyon faaliyetleri, planlanmış veya o anda karar verilmiş faaliyetlerdir, bireysel olarak ya da toplu halde yapılabilir,
- Rekreasyonel etkinliklerde yaş ve mekan sınırlaması yoktur.

Rekreasyon faaliyetleri genel olarak 4 grup altında toplanabilir ( ıdam 2007):

1. Yapısal sınıflandırma: Rekreasyonel faaliyetlerin gerçekleştirildiği mekanın özelliğine göre yapılan bu sınıflandırmada, açık hava rekreasyonu ve kapalı mekan rekreasyonu olmak üzere iki rekreasyon tipi ortaya çıkmaktadır. Açık hava rekreasyonu, doğa koşullarına bağlı olarak, bireylere daha geniş hareket olanağı sağlayan rekreasyon türüdür. Kapalı mekan rekreasyonu ise, konutlar başta olmak üzere iç mekanlarda sürdürülen rekreasyon çeşididir (Kelkit, 2003).

2. Yersel sınıflandırma: Yaşam  evresi olarak rekreasyonun gerçekleştiği mekanın konumu dikkate alınarak yapılan bu sınıflandırmaya göre, rekreasyon “kentsel” ve “kırsal” rekreasyon olmak üzere iki gruba ayrılmıştır (Pehlivanoğlu 1987). Kentsel rekreasyon; yerleşim alanları içinde sürdürülebilen rekreasyon faaliyetlerini kapsarken, kırsal rekreasyon; kırsal nitelikli alanlarda sürdürülebilen rekreasyon faaliyetlerini kapsamaktadır.

3. İçeriksel sınıflandırma: Rekreasyon eylemlerinin gerektirdiği düşünsel veya bedensel hareketlilik durumuna göre aktif ve pasif olmak üzere birbirinin karşıtı iki tip rekreasyon tanımlanmaktadır. Bunlardan yoğun hareket ve belirli bir g   harcamayı gerektiren ve genellikle bedensel uğraşları kapsayan rekreasyon tipi aktif rekreasyondur. Pasif rekreasyon ise, belirli bir dinamizm gerektirmeyen, daha çok bireyin i  dünyasına yönelik doyumları hedefleyen rekreasyon tipidir (Kelkit 2003).

4. Zamansal sınıflandırma: Zamansal sınıflandırmada rekreasyon faaliyetleri, yapıldıkları zaman dilimine göre “günlük” ve “tatil” rekreasyonu seklinde iki gruba ayrılmıştır. Günlük rekreasyon faaliyetleri, gün içindeki serbest zamanlarda, yerleşim alanı içinde yapılır. Tatil

serbest şimşekrekreasyonu ise hafta sonu, bayram ve yıllık tatillerde oluşan serbest zamanlarda yapılan rekreasyon türüdür (Güleç 2000).

Karaküçük (1997) rekreasyonu, yapıma amacına göre altı gruba ayırmıştır. Bunlar:

1. Dinlenme amaçlı rekreasyon: Fiziksel ve ruhsal açıdan sağlıklı olabilmek amacıyla yapılan rekreasyon faaliyetleridir.

2. Kültürel amaçlı rekreasyon: Kültüre duyulan ilgi veya merakla bağlantılı olarak kültürel dokusunu geçmişten günümüze kadar koruyabilmiş, sanat ve tarihi eserler barındıran alanlarda yapılan rekreasyonel faaliyetlerdir.

3. Toplumsal amaçlı rekreasyon: Toplumsal ilişkiler kurmak ve geliştirmek amacıyla yapılan etkinliklerdir.

4. Sportif amaçlı rekreasyon: Sportif aktivitelere katılmak amacıyla aktif ya da pasif olarak yapılan etkinliklerdir.

5. Turizm amaçlı rekreasyon: Öncelikle tatil dönemlerinde, yerleşim alanı dışında farklı mekanları gezmek, görmek ve dinlenmek amacıyla yapılan etkinliklerdir.

6. Sanatsal amaçlı rekreasyon: Sanatsal bir ürün ortaya koymak amacıyla, birçok alanda yapılan etkinlikleri içerir.

Rekreasyon faaliyetleri, Simonds (1983) tarafından dört gruba ayrılmıştır (Uzun ve Altunkasa 1991). Bunlar;

1. Fiziksel rekreasyon faaliyetleri: Çoğunlukla fiziksel bir güç harcayarak yapılan etkinliklerdir.

2. Sosyal rekreasyon faaliyetleri: Sosyal ilişki ve etkileşimler sonucunda ortaya çıkan etkinliklerdir.

3. Düşünceye dayalı rekreasyon faaliyetleri: Kültür, eğitim, yaratıcılık ve estetik ağırlıklı rekreasyon etkinlikleridir.

4. Çevreye dayalı rekreasyon faaliyetleri: Rekreasyon alanının içerdiği bitki örtüsü, su yüzeyleri, çekici manzaralar, yaban hayatı gibi öğelere bağlı olarak yapılan etkinliklerdir.

2.1.3 Rekreasyon, Turizm ve Çevre İlişkisi

Günümüzdeki anlamıyla rekreasyon ve turizm olguları, günümüzde yok denecek kadar az olan serbest zamanların değerlendirilmesi amacıyla yönelik olarak oluşmaya başlamıştır (Çabuk 1996). Rekreasyon ile turizm arasında ortak bir yaşam ilişkisi mevcuttur. Kişi, turizme katılmak suretiyle rekreasyonel bir etkinlikte bulunmuş olur.

Ancak, her rekreasyonel faaliyet turizm değildir, fakat turizmin her çeşidinde, rekreasyon vardır (Erdoğan 1996). Turizm ve rekreasyon, serbest zamanları değerlendirmenin iki önemli alanını oluşturmaktadır.

Topuzlu (1989), turizm ve rekreasyon arasındaki ilişkilerin ana kaynağının her ikisinin de serbest zamanda yapılması olduğunu ifade etmektedir (Kolcu 1993). Çalıköğlü (1989)'na göre turizm ve rekreasyon kaynakta birleşen, amaçta ayrılan iki değişik hareket biçimidir (Kolcu 1993). Koç (1991)'a göre ise turizm ve rekreasyon arasındaki benzer noktalar şu şekilde özetlenebilir (Örücü 2002);

- Her iki olgu da iç itimi sonucu, serbest zamanlarda gönüllü olarak yapılır,
- Her ikisi de fiziksel ve düşünsel bir hareketlilik içerir,
- Her yaştaki ve sosyal yapıdaki bireyler için söz konusudur,
- Bireysel ya da toplu olarak yapılabilir,
- Çevreyi geliştirmek, ulusal mirası korumak ve restore etmek için harcanan çabalar, rekreasyon ve turizme katkıda bulunur (Braud-Bovy ve Lawson 1998).
- Yerel rekreasyon için yüksek kaliteli kullanımlar, genelde turizme olan ilgiyi artırır, konaklama ve diğer hizmetler için talep oluşturur.

Turizm, rekreasyon ve çevre arasında sıkı bir ilişki söz konusudur. Turizm ve rekreasyonel hareketin yönü çoğu kez gelişmiş ülke ve yörelerden gelişmekte olan ülke ve yörelere doğru olduğundan, turizm ve rekreasyon, gelişmekte olan ülke ve yörelerin kalkınması açısından ekonomik yönü ağır basan etkinliklerdir. Turizm ve rekreasyonel faaliyetler amacıyla insanı, gelişmekte olan ülke ve yörelere çeken temel özellik ise doğal ve kültür değerlerinin daha az zarar görmüş olmasıdır (Çabuk 1996). Bu nedenle turizm ve rekreasyon faaliyetleri, yüksek derecede çevre özelliklerine bağımlı olup, turizm ve rekreasyon amacıyla kullanılan çevrenin zarar görmesi öncelikle alandaki mevcut turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin zarar görmesi anlamına gelmektedir. Çevresel değerlerin kalitesi yükseldikçe, kaynak değeri de artmakta ve turizm de olumlu yönde gelişmektedir (Karaküçük 1997, Sarı 2001, Örücü 2002). Öte yandan,

turizm ve rekreasyonel faaliyetlerin varlık nedeni olan çevre, aynı zamanda turizm ve rekreasyonel faaliyetlerden dolayı bozulup yok edilebilir (Oğuz 1991). İyi yönetilmeyen ve yönlendirilmeyen turizm ve rekreasyon hareketlerinin yarattığı olumsuzluklar;

- Doğal çevre tahribi,
- Görsel kalitenin bozulması,
- Hava, su, toprak ve gürültü kirliliği,
- Turistik mal ve hizmet üretim ve tüketiminden geriye kalan zararlı atıkların doğayı ve sosyal yaşamı kirleterek insan sağlığını tehlikeye sokması şeklinde sıralanabilir (Oğuz 1991, Özücü 2002)
- Alan kullanım sorunları
- Alana aşırı yığılmanın neden olduğu sorunlar (Sarı 2001).

Yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı turizm ve rekreasyonel amaçlı kullanıma açılacak bölgede çevre koruma göz ardı edilmemelidir. Turizm ve rekreasyonel aktivitelerin tahrip ettiği doğal çevreye bağlı olarak gelişeceği unutulmamalı, tarihi, doğal ve kültürel çevrelerde turizm ve rekreasyonel kullanım amacıyla yapılacak peyzaj planlamalarında mutlaka disiplinler arası bir çalışma yapılmalı, çok boyutlu düşünölmeli, kaynaklar çevreleriyle birlikte ele alınmalıdır.

3. KAYNAK ÖZETLERİ

Araştırma konusu ile ilgili daha önce yapılmış çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalardan bazıları kronolojik sıralama ile analiz edilerek aşağıda sunulmuştur.

Hall (1971), ormanların rekreasyon bakımından önemlerini ortaya koyarak, orman içinde rekreasyon planlarında; otoparklar, kamping ve karavanlar için uygun yerler; spor yapma, balık tutma ve avlanabilmek için çeşitli alanlar ayrılması gerektiğini belirtmiştir.

Altan (1976), İskenderun- Silifke kıyı şeridi ile Toros dağlarının güney bakıları arasında kalan rekreasyon alanında halkın rekreatif eğilimlerini belirlemek için anket çalışması yapılmıştır. Ayrıca rekreasyonel açıdan önemli olan peyzaj elemanlarına ilişkin ilkeleri belirlemiş ve matematiksel bir değerlendirme yapmıştır.

Gold (1980), “Rekreasyon Planlama ve Tasarımı” konulu çalışmasında rekreasyon alanında kaynakların kullanılabilir olmasının kalitenin yaratılmasında tek başına etken olmadığını belirtmiş, kaynağın kullanılabilir olmasının yanısıra, kullanım süresi içerisinde ve sonunda kullanıcıyı tam anlamıyla tatmin edebilme niteliğinin de önem kazandığını vurgulamıştır.

Demirel ve ark. (1996), çevreye duyarlı planlama kapsamında Fırtına Deresi Havzasının rekreatif ve turistik etkinlikler açısından değerlendirilmesi üzerine bir çalışma yapmıştır. Fırtına Havzası flora açısından oldukça zengin olup bazı endemik, relik ve anıt ağaçları bünyesinde barındırmaktadır. Türkiye'nin bilinen tek şimşir ormanı burada bulunmaktadır. Tüm bu özellikleri ile Fırtına Vadisinin turizm amaçlı değerlendirilmesi amacı ile öneriler geliştirilmiştir. Bu önerilerden bazıları; Bölgeye özgü yerel mimari örneklerine uygun projeler üretilmesi, pansiyonculuğun geliştirilmesi ve yerel halkın bu konuda aydınlatılması, mevcut yayla evlerinin turizme açılması, bölgeye özgü bazı rekreasyonel etkinliklerin planlamalarda göz önünde tutulması, çeşitli turistik tesislerin planlama girişimleri başlamadan önce halkın da fikrinin alınması ve halkın katılımının sağlanması, köylerdeki ahşap malzemeli evlerin yapımı ya da onarımı için kullanıcılara ucuz veya kredili ahşap temini sağlanması, tüm gezi etkinlikleri için güzergahlar ve haritalar oluşturulmasıdır.

Dökmeci ve Kerimoğlu (1996) Assos'ta; sayısı ve çekiciliği oldukça fazla olan kültür turizmi için vazgeçilmez kaynak oluşturan, küçük tarihi turistik yörelerimizin önemini vurgulamak, ülkemize sağlayacağı ekonomik katkılarını ve uluslar arası düzeyde tanıtımımıza yapacakları olumlu etkileri belirtebilmek amacıyla bir araştırma yapmıştır.

Kırzioğlu (1996)'nın Erzurum Palandöken Dağları'nda yaptığı bir çalışmada turizmin önemli sahalardan biri olan kış sporlarının Erzurum Palandöken'de zengin bir potansiyele sahip olması nedeni ile turizm planlaması ile ilgili öneriler getirilmiştir. Arazi yapısı, mevsim uzunluğu, kente yakınlığu, kar kapasitesi, pist uzunluğu vb. avantajları ile öncelikli bir önem arz ederek Devlet Planlama Teşkilatı (DPT)'nin da desteğiyle uluslararası standartlarda alan kullanımını çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Erdoğan ve ark. (1999), Mardin kenti peyzaj potansiyelinin saptanması amacına yönelik olarak yaptıkları bu çalışma da, doğal ve kültürel kaynakları geçmişteki ve günümüzdeki durumları itibarı ile inceleyerek, araştırma alanı ve çevresiyle ilgili daha önceki proje ve imar planları ile karşılaştırmışlardır.

Dokumacı (2001) tarafından yapılan “Tekirdağ Kentsel Sit Alanının Peyzaj Mimarlığu ve Turizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma” başlıklı yüksek tez çalışmasında Tekirdağ Kentsel Sit Alanının koruma kullanım dengesi çerçevesinde korunmasına peyzaj mimarlığu ve turizm potansiyeli açısından yaklaşılarak, tarihi kent peyzajının yaşatılması hedeflenmiştir. Bu amaçla araştırmada; literatür bilgileri ve arazi çalışmaları bütünleştirilerek alan analizi çalışması yapılmıştır. Bu alan analizleri sonucunda da turizm ve çevresel değerler açısından üstün nitelik gösteren alanlardan örnekler seçilerek, plan kararlarına yönelik öneriler geliştirilmiştir. Bu çalışmaya konu olan araştırma; geleneksel yaşam tarzlarıyla şekillenmiş Tekirdağ Kentsel Sit Alanının geliştirilerek sürdürülebilmesi için çevresel özelliklerin turizm potansiyeli ile birlikte değerlendirilerek korunmasını amaçlamaktadır.

Mair ve ark. (2001) Kanada'nın Ontario eyaletindeki kırsal turizmin gelişmesine yönelik bir araştırma yapmışlardır. Bu doğrultuda araştırma alanını etkileyecek ve ondan etikelenebilecek çeşitli topluluklardan oluşan (sivil toplum örgütleri, yerel idareciler, yerel halktan oluşan gönüllü hizmet veren kişiler) 100'ün üzerindeki katılımcılarla anket yapılmıştır. Anketler sonucunda turizmin ekonomik anlamda bir fayda getirmesinin yanı sıra, trafik karmaşası, gürültü, geleneklerin kaybı, kırsal sakinliğin tehdit edilmesi ve turizm endüstrisinde kontrolün kaybedilmesi gibi negatif etkiler de yaratabileceği düşünölmüştür. Her bir çalışma grubundaki katılımcılar bir turizm planının yaratılmasının problemlerin çözümü yolunda bir adım olacağını belirtmişlerdir. Sonrasında da ‘Plancılar turizm planlamasına daha entegre olmuş bir yaklaşım nasıl yaratabilirler? Orada sürdürülebilir kırsal turizm olabilir mi? Nasıl planlanabilir, izlenebilir ve kontrol edilebilir’ gibi yaklaşımlar değerlendirilmiştir. Sonuçta da

turizmin topluluklar için bir fayda yarattığı kabul edilerek araştırma alanı olarak seçilen bölgede kırsal turizmin uygulanabileceğine karar verilmiştir.

Yague Perales (2002), Çalışma İspanya'nın El Alto Palancia bölgesinde yürütülmüştür. Arazi çalışmasının temelini 23 soruluk bir anket çalışması oluşturmaktadır. Ankette; turistlerin demografik profili (örn: yaş, cinsiyet, gelir seviyesi gibi), seyahatin organizasyonu (örn; kalış süresi, kalma yeri, ulaşım), turistlerin alanın doğal ve kültürel kaynak değerleri hakkındaki görüşleri ve yapmaktan hoşlandıkları aktivite tercihlerini ortaya çıkartacak sorulara yer verilmiştir. Anket çalışmalarının analizleri sonucunda; Alto Panacia bölgesinde kökenleri bulunmayan ancak doğal kaynaklarla, doğa yürüyüşüne, bisiklet binmeye ve jiple gezinti yapmaya ilgisi olan ancak balık tutmayı ve avlanmayı sevmeyen, 34 yaşın altındaki turistler modern kırsal turistler olarak belirlenmiştir. İstatistiksel analizlere göre, bölgeyi ziyaret eden turistlerin 500'ünden 331'i gibi büyük bir kısmının bölgeye bağlarının olduğu görülmüştür. Bu da bölgeyi ziyaret eden geleneksel kırsal turistlerin çok olduğu sonucunu göstermiştir.

Güngör (2003) tarafından yapılan 'Beyşehir İlçesi ve Yakın Çevresi Turizm ve Rekreasyon Kullanımına Yönelik Peyzaj Potansiyelinin Saptanması Üzerine Bir Araştırma' başlıklı doktora çalışmasında; çalışma alanının neden seçildiğinin anlaşılması, alanın tanıtılması ve mevcut potansiye verilerin ortaya konabilmesine ilişkin Swot Analizi, Görsel Kalite Analizi, Rejting Analizi, Turizm Tesisleri Durum Analizi ve Turizm Ürünleri Değerlendirme Analizleri yapılmıştır. Daha sonra çalışma alanında, turizm ve rekreasyona yönelik; iklim potansiyeli, hidroloji potansiyeli, topoğrafik yapı potansiyeli, toprak potansiyeli, ulaşım potansiyeli, kültürel ve tarihsel yapı potansiyeli 2x2 km'lik plan karelere ayrılarak ayrı ayrı hesaplanmış ve hepsinin toplamının aritmetik ortalaması peyzaj potansiyeli değerini oluşturmuştur. Sonuçta da plan karelerinin aldıkları değerlere göre turizm ve rekreasyona yönelik olarak peyzaj potansiyelleri saptanmıştır.

Gürer (2003), Türkiye'de kırsal alanların korunmasına yönelik olarak kırsal turizm etkinliğini araştırmıştır. Bu bağlamda, Bursa Cumalıkızık kırsal yerleşiminde kırsal turizmde doğru uygulama araçlarının seçilmesi ve planlı yaklaşımının, geleneksel konut dokusunun korunması ve yaşatılmasında etkin bir rol oynadığını saptanmıştır.

Topay (2003), kırsal alanlarda gerçekleştirilebilecek bazı rekreasyon-turizm etkinlikleri için en uygun alanların saptanabilmesi amacıyla bir yöntem oluşturarak bu yöntem doğrultusunda Bartın-Uluyayla kırsal alanında, araştırmada ele alınan etkinlikler için uygun alanları saptamıştır. Bu doğrultuda, öncelikle kırsal alan rekreasyon-turizm etkinlikleri ve bu

etkinliklere ait değerlendirme faktörlerini belirlemiştir. Sonuçta da değerlendirme faktörleri doğrultusunda araştırma alanına ait doğal ve kültürel özellikler belirlenmiş bilgisayar ortamında oluşturulan veri tabanı, etkinliklere ait değerlendirme faktörlerine göre sorgulanarak her etkinlik için en uygun ve koşullu uygun alanlar saptanmıştır.

Kelkit (2003), “Çanakkale İlinin Turizm Potansiyeli ve Çeşitlendirilmesi” başlıklı çalışmada Çanakkale’de turizm potansiyeline sahip doğal, tarihi ve kültürel kaynakların envanteri çıkarılmış, turizm aktivitelerinde çeşitlendirilme amaçlanmıştır.

Güngör ve Arslan (2004), yaptıkları çalışmada Beyşehir İlçesi için görsel değerlendirme analizi, swot analizi ve turizm tesislerine ilişkin durum analizi yaparak yörenin turizm potansiyeli ortaya çıkarılmıştır.

Kelkit ve Özel (2004), Çanakkale halkının rekreasyonel gereksinimlerini ve eğilimlerini belirlemek amacı ile anket çalışması yapılmış ve değerlendirme sonucunda rekreasyonel aktivitelerin ihtiyacı karşılayacak düzeyde olmadığı tespit edilmiştir.

Özel (2004), Çanakkale ili jeopolitik konumu, geçmişte değişik uygarlıklara ve kültürlerle sahne olmuş toprakları, zengin kıyı dokusu, doğal müzeyi tamamlayan tarihsel doku içindeki önemli doğal ve kültürel kaynaklarıyla Çanakkale ilinin doğal, tarihi ve kültürel potansiyelinin saptanması ve buna bağlı olarak turizm ve rekreasyon aktivitelerine kaynak teşkil edebilecek kullanımlarının ve bilinçli kullanımına yönelik stratejiler belirlenmiştir.

Yılmaz (2004), Serçeme Vadisinin mevcut durumunu inceleyerek, vadinin Erzurum kenti için yüksek rekreasyonel potansiyel sahip bir alan olduğunu belirlemiştir

Öztürk (2005), Küre Dağları’nın bozulmamış doğal, kültürel ve estetik kaynak değerleri nedeniyle rekreasyonel kullanımlara elverişli bir bölge olduğunu saptamıştır. Bu çalışmada günümüzde artık doğa korumanın yerel halk için yalnızca kısıtlamalar anlamına gelmediğini, korumacılık düşüncesinin yerel halkın yararına yeni olanaklar da yaratabileceğini gösteren örnek bir milli park olması amaç edinilmiştir. Biyoçeşitliliğin korunması, etkin korumanın güvence altına alınması için yerel halka yönelik alternatif geçim olanaklarının yaratılması sürdürülebilir doğal kaynak yönetimi için en önemli etken olduğu belirtilmektedir.

Doğan (2006) Buldan’daki turizm potansiyeline işaret ederken birincil amaç olarak kültürel değerlerin ve geleneksel mimari dokunun korunmasının altını çizmektedir.

Kiper (2006) “Safranbolu Yörükköyü Peyzaj Potansiyelinin Kırsal Turizm Açısından Değerlendirilmesi” adlı doktora tezinde Yörükköyü’nün doğal peyzaj değerleri ile birlikte

çeşitlendirilerek kırsal turizm faaliyetleri içerisinde de yerini alabilmelidir savından hareketle bütüncül bir kalkınma için kırsal turizm önemini vurgulamaktadır. Çalışma sonucunda, Yörükköy'nün kırsal turizm açısından yalnızca kültürel değerleri ile öne çıkan bir yerleşim alanı olmasının ötesinde; doğal, tarımsal ve kültürel değerleriyle birlikte sentezlenmesinin gerekliliği ve önemli bir potansiyeli olduğu belirtilmiştir.

Polat ve Önder (2006) Karapınar'daki mevcut ekoturizm potansiyelinin, doğal ve kültürel çevreye zarar vermeyecek ve ekonomik faydalar üretebilecek bir ekoturizm planlaması ile turizm sektörüne kazandırılması amaçlanmıştır.

Çıdam (2007) Diyarbakır kent dokusunun turizm ve rekreasyon kaynaklarının belirleyerek, bu kaynakların koruma-kullanım ilkeleri çerçevesinde geliştirilmesi için öneriler geliştirmiştir.

Tan (2013) Samsun kenti ve yakın çevresinin doğal ve kültürel peyzaj özelliklerinin turizm potansiyeli değerlendirilip, bu potansiyel doğrultusunda uygulamaya yönelik öneriler geliştirilmiştir. Stratejik turizm planlamasında önemli bir analiz tekniği olan SWOT analizi ile, çalışma alanının doğal ve kültürel peyzaj değerlerine ilişkin durumu tanımlanmıştır. Araştırma alanının güçlü, zayıf yönleri ve fırsatlar, tehditler ile ilgili veriler ortaya konmuştur.

Tekirdağ İli Doğa Turizm Master Planı (2013) Bu planla; doğal güzellikleri, tarihi ve turistik yapısı ile zengin bir doğa turizmi potansiyeline sahip olan Tekirdağ ilinde, bugünün ve geleceğin ihtiyaçlarını göz önüne alarak doğal kaynak değerlerin, sürdürülebilirlik, katılımcılık ve çevreye duyarlılık temel ilkeleriyle planlanarak, doğa turizminin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Tekirdağ İli Kültür Envanteri (2014) Bu çalışma ile kültürel ve mimari eserlerin, tespit, tescil, envanter, bakım ve restorasyon çalışmalarının yer aldığı, kültür envanterine kayıtlı 319 eser hakkında bilgilerin bulunduğu bir çalışmadır.

Tekirdağ İli Çevre Durum Raporu (2018). Bu çalışma ile Tekirdağ iline ait genel ve özel bilgiler rapor olarak sunulmuştur. Raporla hava, su ve su kaynakları, atık, doğa koruma ve biyoçeşitlilik, arazi kullanımı gibi bilgiler yer almaktadır.

4. MATERYAL VE YÖNTEM

4.1. Materyal

Araştırma konusu olarak seçilen Tekirdağ İli Marmara Bölgesinin Trakya yakasında bulunur; doğuda İstanbul, güneyde Marmara Denizi ve Çanakkale, batıda Edirne, kuzeyde Kırklareli ve kuzeydoğuda Karadeniz ile çevrilidir (Şekil 1). 2012 yılında nüfusu 750.000'i geçen 14 adet il TBMM'de kabul edilen kanun ile büyükşehir statüsü kazandığı için Türkiye'nin 30 büyükşehirinden biridir. 30 Mart 2014'te yapılan yerel seçimlerin ardından resmen büyükşehir belediyeciliği ile yönetilmeye başlamıştır; hizmet sahası 6.313 kilometrekare olarak tüm il sınırlarıdır. Bu kanunla 3 adet yeni ilçe kurulmuştur. Bunlar; Süleymanpaşa, Kapaklı ve Ergenedir. Bu ilçelerle birlikte toplam ilçe sayısı on bir olmuştur (URL 1). Tekirdağ ilinin doğal, tarihi ve kültürel kaynaklarının turizm ve rekreasyon aktivitelerine sağlamış olduğu olanaklar nedeniyle; bu kaynakları meydana getiren bütün doğal, tarihi ve kültürel oluşumlar ayrı birer materyal olarak incelenmiştir.

Ayrıca araştırma konusu ile ilgili yapılmış tezler, raporlar, makaleler, Trakya Bölgesi Turizm Master Planı, Tekirdağ İli Doğa Turizm Master Planı, Tekirdağ İli Çevre Durum Raporu, Trakya Kalkınma Ajansı İlçe Vizyon Planlarından ikincil materyal olarak yararlanılmıştır.

Şekil 4.1. Çalışma alanları (Saygılı R. 2015 URL2)

4.2. Yöntem

Çalışmada Peyzaj Araştırma Yöntemlerinden gözlem, veri toplama, analiz ve değerlendirme kullanılmıştır. Gözlem aşamasında; çalışma alanının doğal ve kültürel peyzaj özellikleri (bitki örtüsü, bakı noktaları, su varlığı, anıtlar vb.) yerinde incelenmiş ve fotoğraflarla belirlenmeye çalışılmıştır. Veri toplama aşamasında çalışmayla ilgili literatürler taranmış ve bilgiler toplanmıştır. Ayrıca ilgili kamu kurum ve kuruluşlar (Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, Süleymanpaşa Belediyesi, Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Trakya Kalkınma Ajansı) ile görüşmeler yapılmış ve çeşitli veriler elde edilmiştir. Analiz aşamasında elde edilen doğal ve kültürel peyzaj özelliklerine ilişkin veriler turizm ve rekreasyonun gelişimine etkileri irdelenmiştir.

Araştırma alanının doğal ve kültürel peyzaj özelliklerinin turizm ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik etkilerinin belirlenmesinde, peyzaj planlama, kentsel tasarım, kent silüeti esasına bakılarak değerlendirmeler yapılmıştır.

Çalışma 3 aşamada gerçekleştirilmiştir.

- İlk aşamada; ön etüt çalışması ve kapsamlı bir literatür taraması ile mevcut durumun ortaya konulması amacı ile envanter çalışması yapılmıştır.
- İkinci aşamada arazi çalışması, arazi çalışmaları sırasında alanların sahip olduğu ve birinci aşamada belirlenen rekreasyonel ve turizm açısından uygun olan alanlara gidilerek fotoğraf çekimleri gerçekleştirilmiştir.
- Üçüncü ve son aşamada ise değerlendirme ve sonuç aşaması; ilk iki aşama sonucu elde edilen veriler ışığında her bir ilçeye ait rekreasyon ve turizm alanları belirlenerek kendi aralarında karşılaştırmalı değerlendirmeler yapılmıştır.

5. ARAŞTIRMA BULGULARI

5.1. Tekirdağ İli Doğal ve Kültürel Verileri

5.1.1. Coğrafi Konum

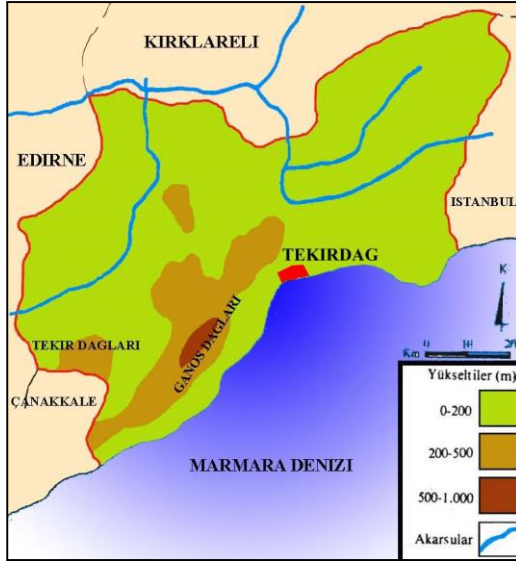
Tekirdağ ili Türkiye'nin kuzey-batısında, Marmara denizinin kuzeyinde, Trakya Bölgesinde yer almaktadır. Komşu olduğu illerden Edirne'ye 141 km. Çanakkale'ye 194 km. İstanbul'a 131 km. ve Kırklareli'ne 122 km. uzaklıkta olan Tekirdağ ili yüzölçümü 6.313 km²'dir. Coğrafi alan itibariyle Marmara bölgesindeki 11 ilin üçünden küçük, komşusu Kırklareli ile aynı büyüklüğe sahiptir. Yüzölçümü itibariyle bölgede 4. Sırada yer alan Tekirdağ, Marmara bölgesinin % 8.60'ını, Türkiye topraklarının ise yaklaşık % 0.8'ini kaplamaktadır. Gelişmiş bir ulaşım ağı içinde yer alan il, 3 önemli karayolu, büyük bir dış ticaret limanı ve İstanbul-Avrupa demiryoluyla İstanbul metropolüne ve komşu Avrupa ülkelerine bağlanmış bulunmaktadır. Trakya bölgesinin güneyinde yer alan Tekirdağ'ın Marmara denizine 133 km. Karadeniz'e de 2.5 km. uzunluğunda bir kıyısı bulunmaktadır (Anonim 2008).

5.1.2. İklim

Tekirdağ'ın Marmara kıyılarında yağış bakımından Akdeniz iklimi egemendir. Kıyı şeridinde yazlar sıcak, kışlar ılık geçer. Buralarda tek fark kışın kar yağmasıdır. Yörede zaman zaman esen kuzey rüzgârları, ısının düşmesine neden olur. Kuzeye paralel uzanan Tekir dağları da kıyı kesimini Balkanlardan gelen soğuk hava kütesine karşı korur. İlin iç bölgelerinde ise karasal iklim egemendir. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ise soğuk ve yağışlıdır. Buralar kış boyunca esen kuzey rüzgârlarının etkisi altında kalır (Anonim 2008).

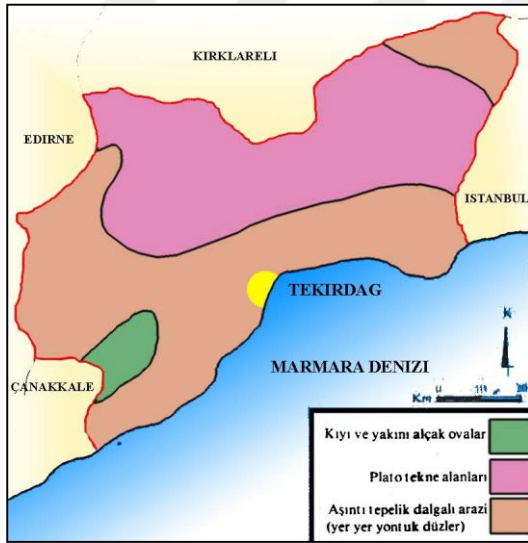
5.1.3. Topoğrafik Yapı

Tekirdağ toprakları genel olarak pek engebeli değildir. İlde yüksek dağlar, dik yamaçlar ya da dar vadiler yoktur. İlin güney kesiminde Marmara Denizi boyunca akarsularca taşınmış alüvyonlarla kaplı kıyı ovaları vardır. Dar bir şerit biçiminde uzanan bu kıyı ovaların hemen kuzeyinde kıyıya koşut olarak Tekir Dağları, yükseltisi az olmakla birlikte, kıyı kesimini Balkanlar'dan gelen soğuk hava kitlesinin etkisinden korur. Doğu kesimlerinde Çerkezköy ve Saray Yöresinde İstıranca (Yıldız) dağlarının uzantıları il topraklarını engebelenendirir (Anonim 2001). Tekirdağ'a ilişkin topoğrafya haritası Şekil 5.1.'de görülmektedir.

Şekil 5.1. Tekirdağ ili topoğrafya haritası (Anonim 2006)

Tekirdağ ilinde; yeryüzünün bütün şekillerine rastlamak mümkündür. Ancak il alanının %75,2'sinde platolar ağırlıktadır. Bunu %15,5 ile ovalar, % 9.3 ile dağlar izlemektedir. Şekil 5.2.'de Tekirdağ iline ilişkin morfoloji haritası verilmiştir.

Şekil 5.2. Tekirdağ ili morfoloji haritası (Anonim 2006)

Tekirdağ ili Istranca kesimi; Çatalca Yarımadası'ndan itibaren, Tekirdağ ilinin kuzeyinden geçerek Bulgaristan hudutuna doğru genişleyen, Karadeniz ile Ergene Havzası arasında uzanan dağlık ve ormanlık bölge bu kesimi oluşturur. Karadeniz'e doğru olan yamaçlar sarp, Ergene Havzası'na doğru olan kısımlar az eğimlidir (Anonim 2001).

Çizelge 5.1. Tekirdağ'daki başlıca yer yüzü şekilleri (Anonim 2008)

Dağlar	Ovalar	Vadiler	Akarsular
Ganos Dağı (924 m)	Kınık Ovası	Hayrabolu	Ergene Irmağı
Yerlisu Tepesi (725 m)	Kumlucu Ovası	Vadisi	Çorlu Deresi
Karatepe (484 m)	Şerefli Ovası	Kurtdere Vadisi	Hayrabolu Deresi
Yassitepe (352 m)	Değirmenaltı Ovası	Çengelköy	Işıklar Deresi
Eğrektepe (234 m)	Naip Ovası	Vadisi	Olukbaşı Deresi
	Şarköy Ovası	Çukurca Vadisi	Gölcük Deresi
	Ergene Ovası	Çorlu Vadisi	
	Hayrabolu-Çene Ovası	Gölcük Vadisi	

5.1.4. Bitki Örtüsü

Trakya; kuzeyinde ve güneyindeki nemli deniz ikliminin etkisinin altında çeşitli orman topraklarının hakim olduğu, iç Trakya'ya ise kurak bozkır özelliklerine uygun orman, otlak ve genellikle tarım alanlarının yaygın olarak bulunduğu, bu sebeple de biyolojik çeşitlilik bakımından çok zengin bir ekolojik sistemler birliğidir.

İlin Marmara denizi boyunca uzanan ve eskiden kaliteli şaraplık üzümün yetiştirildiği alanlar ise ikinci konutlara feda edilmiştir. Şarköy-Mürefte arasında hala kalabilen alanlar kesinlikle muhafaza edilmelidirler (Anonim 2008).

İl sahasında yer alan ormanlar, kuzeyde Istrancalar, güneybatı bölümünde Şarköy ve Malkara, kuzey doğu bölümünde ise Saray ve Çerkezköy'de yer almaktadır. Bu ormanlar meşe (*Quercus sp.*) ve kayın (*Fagus sp.*) başta olmak üzere çeşitli geniş yapraklı ağaçlardan meydana gelmiştir. Bu kesimde orman altı örtüsünü orman gülleri (*Rhododendron sp.*) oluşturur. Güney yamaçlara ve daha güneye doğru inildikçe, yağışın azalmasına bağlı olarak, kayının (*Fagus sp.*) yerini meşe (*Quercus sp.*) ve gürgenin (*Carpinus sp.*) aldığı görülür. Ergene havzasına doğru inildiğinde ise yerleşim alanları yakınlarında seyrek olarak meşe (*Quercus sp.*), gürgen (*Carpinus sp.*) ve karaağaç (*Ulmus sp.*) toplulukları göze çarpmaktadır. Bu küçük ağaç toplulukları, Trakya'nın iç kesimlerinin step alanı olmadığına bir kanıttır. Trakya bölgesi, tarım arazisi kazanmak amacıyla ormanların tahribi sonucu, bugünkü step arazisi (antropojen step) görünümünü kazanmıştır. Bu kısımda yer alan taban arazilerde ve vadilerde kavak (*Populus sp.*) ve söğüt (*Salix sp.*) türleri yaygındır (Anonim 2001).

Güneydeki Ganos dağlarının kuzey yamaçlarında gürgen (*Carpinus sp.*), meşe (*Quercus sp.*), ıhlamur (*Tilia sp.*) ağaçları ve sık bir orman altı örtüsü hakimken, güney yamaçlarda yağışın azalması nedeniyle kuru ormanlar ve maki toplulukları yer almaktadır. Kuru dağlarında ise meşe ve kızılçam ormanları ile maki toplulukları hakim durumdadır. Bölgedeki doğal bitki türlerinden bazıları Çizelge 5.2.'de verilmiştir (Korkut 1993):

Çizelge 5.2. Bölgenin doğal bitki örtüsü (Korkut 1993)

Familya ismi	Latince ismi	Türkçe ismi
<i>Anacardiaceae</i>	<i>Rhus coriaria</i>	Sumak
<i>Boraginaceae</i>	<i>Onosma proponticum aznav</i>	Emzik otu
<i>Caprifoliaceae</i>	<i>Sambucus ebulus</i>	Mürver
<i>Cistaceae</i>	<i>Cistus creticus</i>	Laden
<i>Compositae</i>	<i>Achillea coarctata poire</i>	Asil otu
<i>Cornaceae</i>	<i>Cornus mas L.</i>	Kızılcık
<i>Dipsacaceae</i>	<i>Morina persica L.</i>	Dağ çayı
<i>Euphorbiaceae</i>	<i>Euphorbia rigida bieb.</i>	Fıçı otu
<i>Fabaceae</i>	<i>Spartium junceum L.</i>	Katır tırnağı
<i>Hypericaceae</i>	<i>Hypericum triquetrifolium turra.</i>	Kantoron
<i>Labiatae</i>	<i>Thymus atticus celak.</i>	Kekik
<i>Lythraceae</i>	<i>Lythrum salicaria L.</i>	Aklar ot
<i>Malvaceae</i>	<i>Althaea officinalis L.</i>	Hatmi
<i>Oleaceae</i>	<i>Jasminum fruticans L.</i>	Yasemin
<i>Plumbaginaceae</i>	<i>Limonium gmelinii wild</i>	Deve kulağı
<i>Ranunculaceae</i>	<i>Clematis vitalba L.</i>	Ak asma
<i>Rosaceae</i>	<i>Rosa canina</i>	Köpek gülü
<i>Prunus spinosa</i>	<i>Crataegus monogyna jacq</i>	Alıç
<i>Scrophulariaceae</i>	<i>Verbascum phlomoides L.</i>	Sığır kuyruğu
<i>Solanaceae</i>	<i>Lycium barbarum L.</i>	Teke dikenli
<i>Themeleaceae</i>	<i>Themeleaceae tartonraira L.</i>	Çoban yastığı
<i>Vitaceae</i>	<i>Vitex agnus castus L.</i>	Hayıt

Tekirdağ ili 2017 yılı çevre durum raporunda yer alan, alanda yapılan çalışmalar neticesinde tespit edilen endemik bitkiler Çizelge 5.3.'de verilmiştir.

Çizelge 5.3. Tespit edilen endemik bitkiler (Anonim 2018)

Türü	Türkçe Adı	Latince Adı
Bitki	Su Papatyası	<i>Tripleurospermum hyrgophyllum</i>
	Ağca Kavağı	<i>Taraxacum turcicum</i>
	Zarif Kangal	<i>Cirsium baytopae</i>
	Kulindor	<i>Centaurea hermanni</i>
	Kum Belumotu	<i>Asperula littoralis</i>
	Ümraniye Çiğdemi	<i>Crocus pestalozzae</i>
	Kumul Nakili	<i>Silene sangaria</i>
	Kilyos Düğmesi	<i>Centaurea kilaea</i>
	Ebülmülük	<i>Achillea multifida</i>
	Kedi Kışnişi	<i>Ferulago macrosciadia</i>
	Kıl Kuyruk	<i>Ferulago humilis</i>

5.1.5. Nüfus

İlçeler arasındaki nüfus artış hızı oldukça farklıdır. İlde nüfus artış hızı negatif olan, yani göç veren ilçeler mevcuttur. İlçelerinde kırsal nüfusun hızla azaldığı görülmektedir. Ülke genelinde de mevcut olan olumsuz ve dengesiz bölgesel gelişme farklılıkları nedeniyle, ilin ilçeleri arasındaki nüfus yoğunlaşma farklılıkları dahi bariz hale gelmiş bulunmaktadır (Anonim 2008).

Nüfus yoğunluğu Hayrabolu ilçesinde km² 'de 31 kişi iken, Çerkezköy ilçesinde bu sayı 563 değerine ulaşmaktadır. İlde biri merkez olmak üzere toplam 11 ilçe mevcuttur. Toplam nüfusun %32,33'i köylerde, %67,66'sı da şehirlerde yaşamaktadır. Şehir nüfusunun en yüksek olduğu ilçe Çorlu ilçesidir. Yine 11 ilçeden Çorlu 262.862 nüfusu ile en fazla nüfusa, Marmara Ereğlisi ilçesi ise 25.873 nüfusu ile en az nüfusa sahip olan ilçelerdir. İlde nüfusun %51,26'sını (527.975) erkek, %48,74'ünü (501.952) ise kadın nüfus oluşturmaktadır. Yıllara göre nüfus değişimleri aşağıda Çizelge 5.4.'de ve ilçelere göre nüfus sayılarında Çizelge 5.5.'de yer almaktadır.

Çizelge 5.4. Tekirdağ nüfus verileri (Tük, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçları, 2007-2018)

Tekirdağ Yıllara Göre Nüfus Sayıları											
2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
728396	770772	783310	798109	829873	852321	874475	906732	937910	972875	1005463	1029927

Çizelge 5.5. 2018 yılı ilçelere göre nüfus dağılımı (Tük, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçları, 2007-2018)

İlçeler	
Çorlu	262.862
Süleymanpaşa	199.960
Çerkezköy	166.789
Kapaklı	116.882
Ergene	62.458
Malkara	52.758
Saray	49.106
Şarköy	32.565
Hayrabolu	32.137
Murathı	28.537
Marmara Ereğlisi	25.873
Toplam	1.029.927

5.1.6. Ulaşım

Tekirdağ ulaşım açısından ülkemizin şanslı illerinden birisidir. Tekirdağ sınırları içerisinde Avrupa transit yolları geçmektedir. İstanbul-Edirne-Avrupa demiryolu il sınırları içinden geçer. Günümüzde büyük bir metropol durumuna gelen İstanbul'a yakınlığı Tekirdağ ili için büyük avantajlar sağlamaktadır. Tekirdağ ili için kalkınmanın lokomotifi olan ulaştırma sektörünün üzerinde önemle durulmalıdır (Anonim 2008).

Türkiye'nin en yoğun ithalat ve ihracatının yapıldığı İstanbul ile Avrupa arası bağlantı sağlayan D-100 ve D-110 karayolu ile TEM otoyolu il sınırları içerisinde geçmektedir. D-100 İpsala sınır kapısı ile Yunanistan'a, D-110 ve TEM otoyolu ile de Kapıkule sınır kapısından Bulgaristan'a ulaşılmaktadır. Tekirdağ-İstanbul 136 km, Edirne 130 km, Kırklareli 118 km, Hayrabolu 52 km, Çorlu 42 km, Çerkezköy 62 km., Malkara 54 km., Yunanistan sınırı 125 km, Bulgaristan sınırı 150 km.dir (Anonim 2008).

Tekirdağ ilinin Marmara Denizi'ne 135 km kıyısı olması ve çeşitli amaçlarla kullanılan birçok iskeleye sahip olması Tekirdağ ilinden yapılan deniz ticaretini artırmaktadır. Tekirdağ Limanının Haydarpaşa Limanına uzaklığı 70 mil, Bandırma limanına 53 mil, Ambarlı limanına 55 mil, Gemport limanına 80 mil, Varna limanına 212 mil, Köstence limanına 262 mil, İstanbul Boğazına 69 mil, Çanakkale Boğazına 54 mil'dir. İstanbul ile Edirne-Kapıkule'yi birbirine bağlayan demiryolu, ilde sanayileşmenin yoğun olduğu Muratlı, Çorlu ve Çerkezköy ilçelerinden geçmekte olup, bu hatta 2 gidiş, 2 dönüş olmak üzere günde 4 sefer yapılmaktadır. Muratlı-Tekirdağ arasındaki 25 km' lik demiryolu yapım çalışmaları devam etmektedir (Anonim 2004).

Tekirdağ ili Çorlu Uluslararası havaalanı Çorlu'ya 15 km uzaklıkta, 36 hektar arazi üzerinde 10.434 m² kapalı alanı, 11 adet uçak park sahası, 2 adet 3 km uzunluğunda pisti ve ILS sistemine sahip olup yıllık yolcu kapasitesi 600.000 ve yıllık uçak kapasitesi 10.000'dir. Havaalanı yanında 1500 da. alanda Türkiye'nin ilk "kargo köyü" kuruluş çalışmaları devam etmektedir.

5.2. Turizm ve Rekreasyon Alanları

5.2.1. Doğal Kaynaklar

5.2.1.1. Deniz Kıyıları

Tekirdağ merkez sahip olduğu sahil nedeni ile bir çekim merkezi oluşturmaktadır (Şekil 5.3).

Şekil 5.3. Süleymanpaşa İlçesi Sahil (Orijinal 2018)

Tekirdağ, Şarköy’de bulunan ve bölgenin tek Mavi Bayraklı plajı, Marmara Denizi’nde kilometrelerce devam eden kumsalları ve yamaç paraşütü tutkunlarının uğrak yeri Uçmakdere Köyü’yle alternatif turizm aktiviteleri için uygun alanlar barındırmaktadır. Ancak son yıllarda deniz kirliliği ve çarpık yapılaşma gibi problemler ortaya çıkmıştır (Şekil 5.4).

Şekil 5.4. Şarköy Plajı (Orijinal 2018)

Tekirdağ Merkez’e 11 km; İstanbul’a ise 145 km uzaklıktaki Kumbağ Mevkiinde bulunan Kumbağ plajı yazın tatilciler tarafından kullanılmaktadır (Şekil 5.5). Kumbağ 1993 yılında belediye olma hakkını elde etmiş tipik bir sahil kasabasıdır. Plaj çevresinde sosyal tesisler, küçük çaplı tatil köyleri, oteller, restoranlar ve bar-kafe tarzı turistik işletmeler mevcuttur. Plajın hemen yanında Asyaport Limanı bulunmaktadır.

Şekil 5.5. Kumbağ plajı (Orijinal 2018)

Şarköy, dört yıl üst üste Marmara Denizi'nin mavi bayrak almaya hak kazanmış tek plajına ev sahipliği yapmaktadır. (2006, 2007, 2008, 2009, 2010 yılları). Plajın uzunluğu 500 metre; genişliği ise yaklaşık olarak 10 metre kadardır. 60 km uzunluğundaki sahilleri (Eriklice, Gaziköy, Hoşköy, Karaevli, Topağaç yerleşim yerleri ve kıyı bölgeleri) ile Şarköy deniz, balık, üzüm, şarap ve karides diyarıdır. Şarköy kıyıları deniz akıntısının hızlı seyretmesi ve doğallığının korunması sebebiyle çevre kıyılara göre daha temiz ve duru bir deniz suyuna sahiptir. Şarköy'de rüzgar sörfüne olan ilgi zamanla artmaktadır. Bu maksatla ilçede rüzgar sörfü sporunu öğreten kulüpler bulunmaktadır. Şarköy Sörf Merkezi bu alanda önemli bir ilerleme sağlamış, bu vizyonu devam ettirmek için öncü olmuş önemli bir merkezdir. Ayrıca ilçede birçok ev pansiyonu, otel, motel, restoran ve gece kulübü bulunmaktadır. İlçedeki yatak kapasitesi 750 civarındadır (Anonim 2011) .

Tekirdağ ili sınırları içerisinde bulunan Uçmaktare Köyü'nde yamaç paraşütü yapılmaktadır. Bölge hem eşsiz doğası hem de bu sporun tutkunlarına sunduğu yüksek atlayış güzergâhıyla yerli ve yabancı birçok turist için cazibe merkezidir. Uçmaktare semalarında süzülme için 625 metre yükseklikteki Nişantepe'ye çıkmak gerekir. Burada dört atlayış noktası bulunmakta olup, zirveden atladığınızda Ayvasıl Koyu'na iniş yapılmaktadır. Bu koy her yıl hidrellez şenlikleri ve uluslararası yamaç paraşütü festivaline ev sahipliği yapan bir doğa cennetidir. Zirve ile iniş noktası arası 6 km düzgün bir toprak yola sahiptir (Şekil 5.6).

Uçmaktare Köyü'ne yakın Şarköy-Tekirdağ arasında, üzüm bağları ve Ganos Dağları bulunmaktadır. Ganos Dağları el değmemiş doğası, off-road güzergahları, köyleri ve şaraplarıyla bir eko turizm destinasyonu imkanı sağlamaktadır.

Tekirdağ'a 77 km mesafede bulunan Saray, ilin Karadeniz'e kıyısı olan tek ilçesidir. Düz bir alan üzerinde kurulmuş olan ilçe topraklarının bir bölümü Ergene Havzasında yer alır. İlçenin en yüksek noktası olan Yıldız Dağları üzerinde yer alan Karatepe'dir. Trakya'nın tek karaçam ormanı ilçenin Kastro yöresinde bulunmaktadır. Dinlenmek, avlanmak, kayak gezintisi yapmak ve denize girmek gibi etkinliklerin hepsi Kastro'da birarada yapılabilmektedir (Anonim 2013a).

Şekil 5.6. Uçmakdere Yamaç Paraşütü (Orijinal 2018)

Tekirdağ'ın Karadenize açılan kapısı konumundadır. Kastro Saray ilçe merkezine 27 km uzaklıktadır. Bahçeköy deresinin Karadeniz'e döküldüğü bu küçük koy 2.5 km lik kumsalıyla Sarayın sahil şeridini oluşturmaktadır. Yıldız (Istranca) Dağları, ormanları ve Karadeniz'in güzelliklerini bir arada barındıran yeşil ve mavinin kucaklaştığı Kastro önemli bir turizm merkezidir (Şekil 5.7).

Şekil 5.7. Kastro sahil (Orijinal 2018)

5.2.1.2. Koruma Alanları

Saraydan Kastroya kadar olan ve Yıldız dağlarından geçen yol güzergahında bulunan dağ evleri ile nehir boylarındaki mesire yerleri görülmeye değerdir. Kastro yöresindeki 329 hektarlık karaçam ormanı 1988 yılında Milli Park ilan edilmiştir. Orman İşletmesi tarafından piknik ve dinlenme yeri olarak düzenlenen bu alanda bazı hizmet tesisleri ve konaklama yerleri bulunmaktadır.

İl sınırlarında, Orman ve Su İşleri Bakanlığı I. Bölge Müdürlüğü Tekirdağ Şube Müdürlüğü sorumluluğunda 2 Tabiat Parkı bulunmaktadır. Bunlar; Kartaltepe Tabiat Parkı ve Çamlıkoy Tabiat Parkı'dır (Anonim 2018).

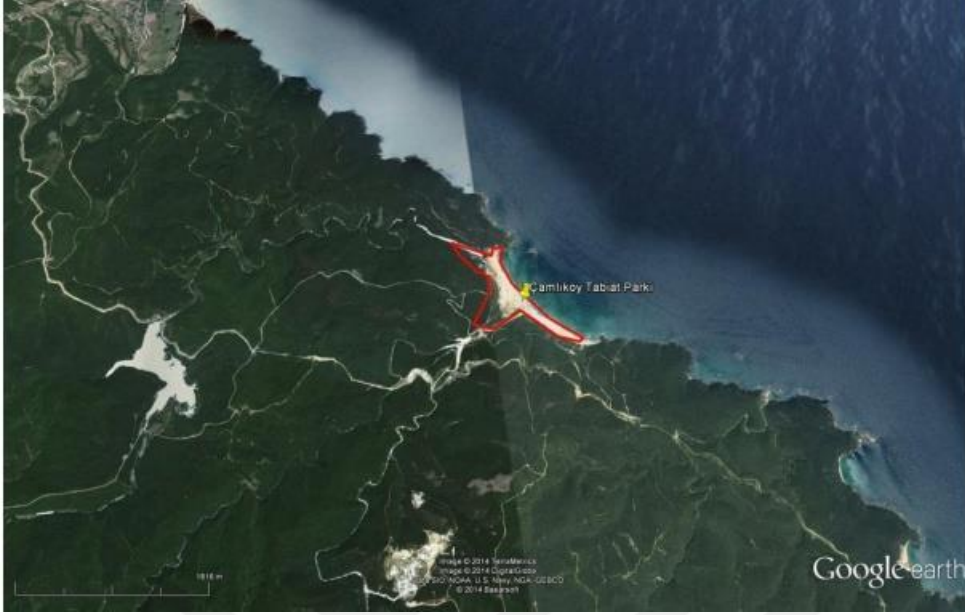
Çamlıkoy Tabiat Parkı; Saray ilçesinde bulunmaktadır. 11.07.2011 tarihinde ilan edilen alan, 45,1 ha.dır (Şekil 5.8) (Anonim 2018).

Sahada, sapsız meşe (*Quercus petreas sp.iberica*), macar meşesi (*Quercus frainetto*), adi gürgen (*Carpinus betulus*), dişbudak (*Fraxinus excelsior*) ve çınar (*Platanus orientalis*), dağ karaağacı (*Ulmus glabra*), kızılâğaç (*Alnus glutinosa subsp.*), türleri doğal vejetasyonun hakim ağaç türleri olduğu belirlenmiştir. Ayrıca nadir olarak akçaağaç (*Acer campestre*) üst tabakada yer almaktadır. Orta tabakada ise ağaççık ve çalı formunda, yabani elma (*Malus silvestris*), ahlat (*Pyrus alae-grifolia*), yabani erik (*Prunus sp.*), alıç (*Crataegus monogyna*), kızcık (*Cornus sp.*) ile birlikte *Rosaceae* türlerinden böğürtlen (*Rubus sp.*), kuşburnu (*Rosacarina sp.*), defne (*Laurus nobilis*), tavşan memesi (*Ruscus aculeatus*), eğrelti (*Pteridium aquilinum*) türleri de bulunmaktadır (Anonim 2013b).

Şekil 5.8. Kastro çamlıkoy (Orijinal 2018)

Çamlıköy Tabiat Parkı ve Kartaltepe Tabiat Parkı sınırları Şekil 5.9 ve Şekil 5.10’de verilmiştir.

Şekil 5.9. Çamlıköy tabiat parkı sınırı (Anonim 2018)

Şekil 5.10. Kartaltepe tabiat parkı sınırı (Anonim 2018)

Süleymanpaşa ilçesinde bulunan ve toplam alanı 28,4 ha olan Atatürk Ormanı Tabiat Parkı'nın Tabiat Parkı statüsü kaldırılmıştır (Şekil 5.11). Alan ve yakın çevresinde bitki örtüsü genellikle kızılçamdır (*Pinus brutia*). Ayrıca sahada bulunan ağaç türleri; karaçam (*Pinus nigra*), fıstık çamı (*Pinus pinea*), meşe (*Quercus sp.*), yalancı akasya (*Robinia pseudoacacia*)

ve dişbudak (*Fraxinus excelsior*), sedir (*Cedrus sp.*), karaçalı (*Fructus poliuri*), karaağaç (*Ulmus minor*)’tır (Anonim 2013b).

şekil 5.11. Atatürk ormanı tabiat parkı (Orijinal 2018)

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 1.Bölge Müdürlüğü, Tekirdağ Şube Müdürlüğüne bağlı, Tekirdağ İli Süleymanpaşa ve şarköy İlçeleri mülki hudutları içerisinde yer alan Kartaltepe Tabiat Parkı; 254 Ha. büyüklüğünde olup, Marmara Denizi’ne hâkim Ganos Dağı silsilesinde yüksek rakımda bulunduğundan orman, deniz ve Marmara Adasının bir arada bulunduğu bir manzaraya sahiptir. Şehir merkezine yakınlığından ve özellikle yamaç paraşütü etkinliklerinin bu alanda yapılıyor olmasından dolayı yöre ve civar illerdeki halk tarafından büyük ilgi görmektedir (Anonim 2011).

İl sınırları içerisinde bulunan Mesire Yerleri, Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü, İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü, Tekirdağ İşletme Müdürlüğü sorumluluğu altındadır. İlde B ve C tipi olmak üzere 7 adet mesire yeri bulunmaktadır (Çizelge 5.6). İl sınırları içerisinde 2 adet Devlet Avlağı mevcuttur. Süleymanpaşa İlçesinde bulunan Araphacı Devlet Avlağı 12.515 ha, Malkara İlçesi Deveciköy Devlet Avlağı 12.030 ha alana sahiptir. Bunun yanısıra tescil çalışmalarını devam eden ilimiz Saray ve Malkara ilçelerinde Yaban Hayatı Geliştirme ve Yerleştirme sahalarımız bulunmaktadır (Anonim 2013b). İlde bulunan Doğal Sit Alanları ile Anıt Ağaçlara (şekil 5.12, şekil 5.13) ait liste Çizelge 5.7. ve Çizelge 5.8’de yer almaktadır.

Çizelge 5.6. Tekirdağ İlinde Bulunan Mesire Yerleri (Anonim 2013b)

	İlçe	Adı	Mevkii	Büyükük(Ha)	Tipi
1	Süleymanpaşa	Kınıklar Çeşmesi	Kınıklar	1.26	C
2		Kumbağ	Çamlık	64.5	B
3	Çorlu	215 Nolu Bölge	Esetçe	51.7	C
4	Çerkezköy	90-91 Nolu Bölge	Kapaklı/Kazakgölü	45.0	C
5		96 Nolu Bölge	Pınarca/İkizgöller	10.5	C
6	Saray	44-45 Nolu Bölge	Büyükyoncalı/Bozova	25.43	C
7		Laladere Piknik yeri	Güngörmez Köyü	12.47	C

Çizelge 5.7. Tekirdağ ilinde bulunan doğal sit alanları (Anonim 2018)

Sıra No	İlçesi	Mevkii	Nev'i	Tescil Tarihi	Tescil No
1	Süleymanpaşa	İsmail Yazıcı Mahallesi 131 Ada 137 Nolu Parsel	I.Derece Doğal Sit Alanı	10.05.1996	3110
2	Süleymanpaşa	Kumbağ Dut Limanı	I.Derece Doğal ve Arkeolojik Sit Alanı	24.02.1993	1344
3	Süleymanpaşa	Kumbağ Sütüce Manastırı	I.Derece Doğal ve Arkeolojik Sit Alanı	24.02.1993	1344
4	Çerkezköy/Ergene	Veliköy Değirmendere Antik Su Kaynakları	I.Derece Doğal ve Arkeolojik Sit Alanı	12.07.1996	3261
5	Şarköy	Uçmakdere Şarap Fabrikası Yanı Çınarlık Alan	I.Derece Doğal Sit Alanı	30.06.1993	1429
6	Şarköy	Kızılcaerzi-Kocaali-Şenköy	I.Derece Doğal Sit Alanı	09.07.1998	4777
7	Saray	Güneşkaya Ergene Vadisi Güngörmez Mağaraları	I.Derece Doğal ve Arkeolojik Sit Alanı	24.10.1991	994
8	Saray	Güneşkaya Ergene Vadisi Güneşkaya Mağaraları	II.Derece Doğal ve Arkeolojik Sit Alanı	24.10.1991	994

Çizelge 5.8. Tekirdağ İlinde bulunan anıt ağaçlar (Anonim 2018)

No	İlçesi	Adres/Mevkii	Anıt Ağaç Tescil Tarih No	Anıt Ağaç Türü	Yaşı
1	Süleymanpaşa	Gündoğdu Mahallesi Yahya Kemal Anaokulu Bahçesi 151 Ada 5 Nolu Parsel İçinde	15.01.1992/1044	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	499
2	Süleymanpaşa	Ortacami Mahallesi Namık Kemal Caddesi 98 Ada	06.05.1992/1110	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	184
3	Süleymanpaşa	Kumbağ Mah. Sütüce Manastırı Mevkii	24.02.1993/1344	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	719
4	Süleymanpaşa	Naip Mahallesi Girişi Muhtarın Kahvesi Yanı	30.06.1993/1429	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	234
5	Süleymanpaşa	Naip Mahallesi Güney Girişi Dere yanı	30.06.1993/1429	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	244
6	Süleymanpaşa	Naip Mahallesi Köprü Üstü	30.06.1993/1429	Doğu Çınarı	129

				(<i>Platanus orientalis</i>)	
7	Süleymanpaşa	Naip Mahallesi Kasap Yanı	30.06.1993/1429	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	149
8	Süleymanpaşa	Naip Mahallesi Köy Meydanı	30.06.1993/1429	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	229
9	Süleymanpaşa	Naip Mahallesi Çoşkun Market Üst Kahve Önü	30.06.1993/1429	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	184
10	Süleymanpaşa	Naip Mahallesi Kurtkan Kahve Önü	30.06.1993/1429	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	214
11	Süleymanpaşa	Naip Mahallesi 4no'lu Kahve Yanı Köşe	30.06.1993/1429	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	159
12	Süleymanpaşa	Naip Mahallesi Bayram Kasap Önü	30.06.1993/1429	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	194
13	Süleymanpaşa	Naip Mahallesi Bakkal Önü Camii Karşısı	30.06.1993/1429	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	325
14	Süleymanpaşa	Naip Mahallesi Cami Önü Çeşme Yanı	30.06.1993/1429	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	149
15	Süleymanpaşa	Naip Mahallesi Cami Arkası Kuzey Dere Yanı	30.06.1993/1429	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	274
16	Süleymanpaşa	Naip Mahallesi Kasap Bayram Sokağı 1.ağaç	30.06.1993/1429	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	179
17	Süleymanpaşa	Naip Mahallesi Su Kuyusu Yanı	30.06.1993/1429	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	144
18	Süleymanpaşa	Naip Mahallesi Köy İçi Çeşme Yanı	30.06.1993/1429	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	219
19	Süleymanpaşa	Barbaros 2538 Nolu Parsel İçinde Kocaçeşme Önünde	02.03.2001/6721	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	169
20	Süleymanpaşa	Yavuz Mahallesi 390 Ada 103 Nolu Parsel Önünde	12.05.2006/867	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	209
21	Süleymanpaşa	Ertuğrul Mahallesi 365 Ada 3 Nolu Parsel İçinde (Harf Devrim Heykeli Yanı)	09.06.2006/917	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	94
22	Süleymanpaşa	Ertuğrul Mahallesi 365 Ada 3 Nolu Parsel İçinde (Harf Devrim Heykeli Yanı)	09.06.2006/917	Çitlembik (<i>Celtis australis</i>)	69
23	Süleymanpaşa	Ertuğrul Mahallesi 366 Ada 2 Nolu Parselde (Rüstem Paşa Cami Avlusu)	09.06.2006/917	Çitlembik (<i>Celtis australis</i>)	229
24	Süleymanpaşa	Ertuğrul Mahallesi 279 Ada 16 Nolu Parsel İçinde (Eski Cami Avlusunda)	09.06.2006/917	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	434
25	Süleymanpaşa	Ortacami Mahallesi 99 Ada 1 Nolu Parsel İçinde	09.06.2006/917	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	159
26	Şarköy	Mürefte (Hamam Önünde)	19.09.1991/114	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	280
27	Şarköy	Mürefte (Sağlık Ocağı Yanı)	19.09.1991/114	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	240
28	Şarköy	Uçmaktdere girişi	30.06.1993/1429	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	520
29	Şarköy	Güzelköy Köy Kahvesi Önünde	20.10.1993/1579	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	230
30	Şarköy	Güzelköy Köy Camii Önünde	30.06.1993/1429	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	215
31	Şarköy	Uçmaktdere Şarap Fabrikasının Yanı	09.06.2006/917	Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	180

Şekil 5.12. Anıt ağaç (*Celtis* sp. Çitlenbik Ağacı) (Süleymanpaşa) (Orijinal 2018)

Şekil 5.13. Güngörmez mağaraları (Saray) (Orijinal 2018)

5.2.2. Kültürel Kaynaklar

Tekirdağ'ın tarihi geçmişine ışık tutan, çeşitli kazılar ve araştırmalar sonucunda elde edilen eserler çeşitli müzelerde sergilenmektedir. Bunun yanı sıra antik kent yerleşimleri, camiler külliyyeler, çeşmeler, anıtlar, kaleler gibi eserlerde koruma altına alınmıştır. İl genelinde toplam 671 adet tescilli yapı bulunmaktadır (Çizelge 5.9). Bu yapılar içerisinde en çok sayı sivil mimarlık örneklerinden 376 adet ile konutlara aittir. Bu konutların büyük bir kısmı da (350) il merkezinde yer almaktadır. Yine en fazla tescilli yapı (437) merkez ilçe Süleymanpaşa da bulunmaktadır. Bunu sırası ile Malkara (55), Şarköy (48), Çorlu (37), Saray (30), ilçeleri izlemektedir.

Çizelge 5.9. Tekirdağ Kültür Envanteri (Anonim 2014)

TEKİRDAĞ İLÇELERİNE AİT TESCİL TABLOSU	Süleymanpa sa	Çerkezköy	Çorlu	Hayrabolu	Malkara	M. Ereğlisi	Murath	Saray	Şarköy	Toplam
ARKEOLOJİK SİT ALANLARI										
Antik Kent- Ören Yeri- Yerleşim Alanları	7			3	3	1			8	22
Su Altı Sit Alanları						1				1
Tümülüs	11	2	12	10	16	10	3	14	2	80
Nekropol						1				1
Anıt Mezar	1		1		2	1		1		6
Antik Kuyu- Ayazma						2		1		3
Antik Depo-Duvar Kalıntısı						3				3
Su Kemerli	1							3		4
Su Yolu		1				1		1		3
Kale	3		2		4		1	1	3	14
ANITLAR										
Cami	4		4	6	3	1		3	3	24
Bedesten	1								1	2
Hamam	1			1	2			1		5
Türebeler, Mezarlıklar ve Şehitlikler	3			1	11	1				16
Heykel	2									2
Amıt	2									2
Çeşme	33		6		7		1		4	51
Köprü	2		3	2	1	1		1	1	11
Bazalika						1				1
Kilise-Manastır	1				2				2	5
Fener									1	1
Resmi Yapı	15		6		2	2	4	2	3	34
SİVİL MİMARLIK ÖRNEKLERİ										
Konut	350		3		2	2			19	376
DOĞAL SİT ALANLARI								2		2
TARİHİ SİT ALANLARI							1		1	2
TOPLAM	437	3	37	23	55	28	10	30	48	671

Tekirdağ il genelinde yapılmakta olan yerel etkinlikler ve yapıldıkları dönemler Çizelge 5.10.'da verilmiştir. Etkinliklerin genellikle sonbahar ve yaz aylarında yoğunluk kazandığı görülmektedir. Bu etkinliklerin yıl geneline yayılarak içerik ve çeşitliliği artırılmalıdır.

Çizelge 5.10. İl genelinde gerçekleşen yerel etkinlikler (Anonim 2014)

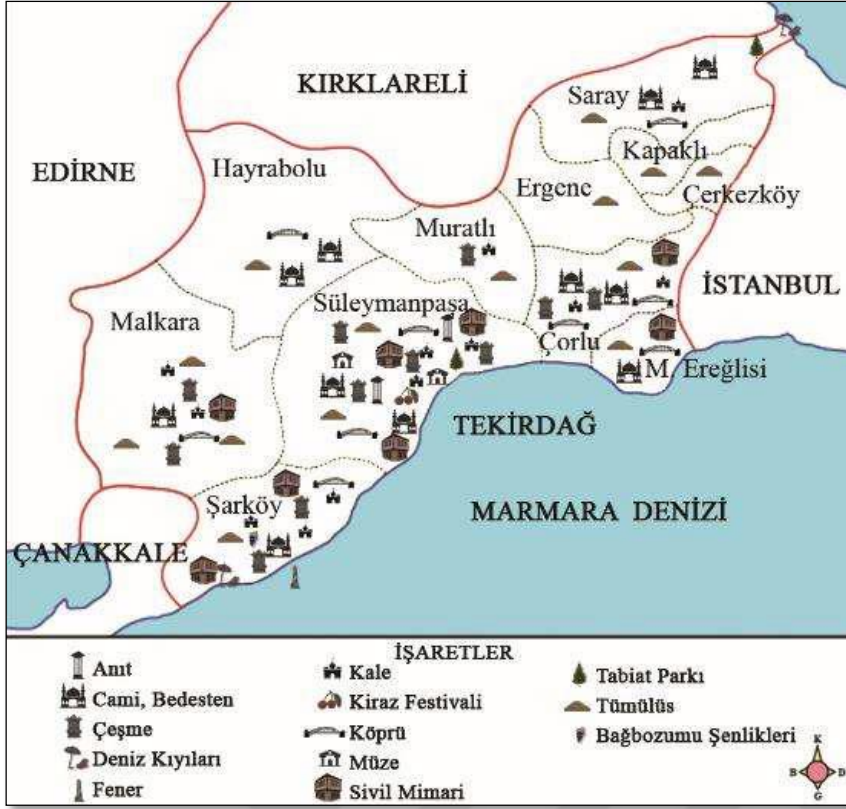
Namık Kemal'in Doğum Yıldönümü	21 Aralık
Atatürk'ün Tekirdağ'a Gelişinin Yıldönümü Kutlamaları	23 Ağustos
Tekirdağ'ın Kurtuluşu	13 Kasım
Hayrabolu'nun Kurtuluşu	14 Kasım
Çorlu'nun Kurtuluşu	1 Kasım
Çerkezköy'ün Kurtuluşu	29 Kasım
Saray'ın Kurtuluşu	1 Kasım
Muratlı'nın Kurtuluşu	2 Kasım
Şarköy'ün Kurtuluşu	17 Kasım
Tekirdağ Kiraz Festivali	1-8 Haziran
Trakya Tarım Fuarı	Eylül
Saray Sonbahar ve Emtia Panayırı	31 Ağustos-5 Eylül
Malkara Panayırı	10-2 Eylül
Marmara Ereğlisi Sünnet Düğünü Geleneksel Şenlikleri	25-27 Ağustos
Marmara Ereğlisi İlçe Oluş Kutlamaları	29-31 Ağustos
Hayrabolu Ağustos Şenlikleri	8-11 Ağustos
Şarköy Bağbozumu Şenlikleri	6-8 Eylül

Tekirdağ iline ait önemli doğal kaynaklar, kültürel eserler ve şenlikleri gösteren harita Şekil 5.14'te verilmiştir.

5.2.2.1. Müzeler

Tekirdağ Arkeoloji ve Etnografya Müzesi

Tekirdağ Müzesi 1967 yılında kurulmuş, 1977 yılına kadar küçük bir teşhir salonunda faaliyetlerini sürdürmüştür. 1927 yılında vali konağı olarak inşa edilen binanın müze olarak kullanılmak üzere Kültür Bakanlığı'na devredilmesi üzerine yapılan restorasyonlardan sonra, Ertuğrul Mahallesi Rakoczhi Caddesi No.1 deki yeni binası 1992 yılında Arkeoloji ve Etnografya Müzesi olarak ziyarete açılmıştır. Müze teşhiri, giriş bölümünde taş eserler salonu, ikinci katta arkeolojik eserler ve etnografya salonu ile geniş bahçe teşhirlerinden oluşmaktadır (Anonim 2019b) (Şekil 5.15).

Şekil 5.14. Önemli doğal kaynaklar, kültürel eserler ve şenlikler

Şekil 5.15. Tekirdağ arkeoloji ve etnografya müzesi (Orijinal 2018)

Taş Eserler Salonu: Perinthos (Marmara Ereğlisi), Heraion (Karaevlialtı), Byzante (Barbaros), Apri (Kermeyan) ve Tekirdağ'ın diğer ilçe sınırları içindeki ören yerlerinde

bulunmuş steller, adak stelleri, heykeller, heykelciklerden oluşan taş eserler ile, Naip Tümülüsü Odası aynı boyutlarda hazırlanan cam bir oda içinde tüm buluntuları ile sergilenmektedir.

Arkeolojik Küçük Eserler Salonu: Tarih öncesi çağlardan Bizans dönemine kadar olan süre içinde yapılmış olan eserlerden pişmiş toprak Ana Tanrıça kabı, günlük kullanım kapları, krater ve amphoralar, madeni heykelcikler, kaplar, mızrak uçları, ok uçları, fibulalar, cam ve taş takılar, koku şişeleri, süs eşyaları ile madeni paralar sergilenmektedir.

Etnografya Salonu: Osmanlı ve yakın dönemlerde kullanılan pişmiş toprak sırlı kaplar, ateşli ve kesici silahlar, gümüş takılar, Tekirdağ yöresi kadın ve erkek kıyafetleri, hamam takımları, el işlemleri sergilenmektedir. Karacakılavuz dokumaları ile eski Tekirdağ Yatak Odası teşhiri bu bölümde yer alır.

Açık Teşhir: Müzenin beş teraslı geniş bahçesinde Tekirdağ çevresinde bulunan Hellenistik, Roma, Bizans ve Osmanlı Dönemleri'ne ait mimari parçalar, lahitler, mezar taşları, yazıtlar, sütunlar, heykeller, mil taşları ve kabartmalar teşhir edilmektedir. Müzede 9822 adet sikke, 3046 adet arkeolojik eser ve 1858 adet etnografik eser olmak üzere toplam 14726 adet eser mevcuttur (Anonim 2014).

Rakoczi Müzesi

Macar prensi II. FerencRakoczi'nin Tekirdağ'a 1720 yılında gelip ölüm tarihi olan 1735'e kadar içinde 15 yıl oturduğu dönemin Osmanlı Mimarisi özelliklerini taşıyan bir Türk evidir. Macar Hükümeti tarafından 1932 yılında bir Macar Mimar'na aslına uygun onartılarak müze haline getirilmiştir. Girişindeki Türkçe ve Macarca kitabede binanın ne zaman ve ne maksatla restore edildiği yazılmaktadır. İkinci kattaki büyük bir odada Macar istiklâl mücadelesi kahramanının yağlı boya bir tablosu ile muhtelif eşyaları ve tarafından yapılan tahta oymalarının kopyaları teşhir edilmektedir (Anonim 2014) (Şekil 5.16).

Şekil 5.16. Rakoczi müzesi (Orjinal 2018)

Namık Kemal Evi

Tekirdağ Namık Kemal Evi, Orta Cami Mahallesi'nde, Namık Kemal Derneği, İl Özel İdaresi, Tekirdağ Eğitim Vakfı, Tekirdağ Belediyesi, Vakıflar, Okullar, Belediyeler, Gönüllü Kuruluşlar ve tüm halkımızın desteği ile inşa edilmiştir. 21 Aralık 1992'de temeli merasimle atılan bina, 21 Aralık 1993'te hizmete girmiştir (Şekil 5.17).

19. yüzyıl Osmanlı Mimarisi tarzında üç kat olarak inşa edilen bina aslına sadık kalınarak yapılmıştır. Etrafında geniş bir bahçe duvarı vardır. Binanın dışı ve altı odası ahşap malzeme ile kaplanmıştır. Namık Kemal Caddesi'ne bakan bahçe duvarı tarafında büyük bir portal kapı ile bahçeye girilmektedir. Bahçede Açık hava sahnesi ve seyirlik alan bulunmaktadır. Bodrum katının bahçeye açılan kapısından bodruma girildiğinde büyük panolarla donatılmış sergi salonu göze çarpar. Burada çeşitli sergiler açılmaktadır.

Şekil 5.17. Namık Kemal Evi (Orjinal 2018)

Aker ve Kutman Şarap Müzeleri (Şarköy)

Türkiye'nin en kaliteli üzümlerinin yetiştiği ve şarabın başkenti olarak anılan Şarköy Mürefte'de iki adet şarap müzesi mevcuttur. Şarap üreticisi özel firmalara ait bu müzelerde şarabın bölgedeki tarihi yolculuğunu görmek mümkündür. Ayrıca müzede üzümlü şarap yolculuğuna hazırlayan geçmişin kollu el presleri, tahta presler, elle çevrilen salkım ayırma makineleri, küfeler, kantarlar, üzümün ayakla çiğnendiği ağaç çıfıtlar, mantar presleri, fiçiler, şarap şişeleri, üzerinde İnhisar (Tekel) İdaresi yazan şişeler, Romalılar döneminden kalma, denizden çıkmış, şarap amforaları görmek mümkündür. Müzenin duvarlarına yansımış, elektriğin olmadığı dönemde, bağdan üzümün at, katır, eşek sırtında küfelerle şarap mağazalarına gelişini gösteren sararmış fotoğraflar, yağlı boya tablolar, yazılı belgeler vardır. Her iki müzeye de yurtiçi ve yurtdışından pek çok ziyaretçi gelmektedir.

Her iki müzenin de bölgeye gelen yerli ve yabancı turistler için önemli bir uğrak yeri olduğu bilinmektedir.

Şarköy, yetiştirdiği üzümleri ve üretilen özel şaraplarıyla şarap turizmi için Bölgenin gelecek vadede bir destinasyonu olarak öne çıkmaktadır. Şarap müzeleri tanıtımları yapılarak turizmin gelişmesi sağlanabilir.

Malkara Eğitim ve Kültür Vakfı Müzesi

Malkara Eğitim ve Kültür Vakfı tarafından kurulan müze, Kasım 1992 yılında hizmete açılmıştır. Müzede ilçenin arkeolojik ve etnografik eserleri sergilenmektedir. Bir arkeoloğun görevli olduğu müze, saat 09.00-17.30 saatleri arasında ziyarete açıktır. Kültür sarayı bünyesinde yer alan müzenin teşhir salonu ve deposunda, arkeoloji ve etnografya ana başlıkları adı altında 1837 adet eser bulunmaktadır.

5.2.2.2. Antik Kent Yerleşimleri

Rhaidestos, Bizanthe

Trakya'da Tarih öncesi dönemlere ait arkeolojik araştırmalar, 1970'li yıllardan sonra İstanbul Üniversitesi Prehistorya Ana Bilim Dalı öğretim üyelerinden Prof. Dr. Mehmet Özdoğan başkanlığında başlamış, 1990'dan sonra yine M. Özdoğan başkanlığındaki ekip ve Tekirdağ Müzesi, Trakya'da Tarih öncesi dönemlere ait kazı ve araştırmaların sürdürmüşlerdir. Yapılan bu araştırmalar sonucunda Tekirdağ'da ilk yerleşimin M.Ö 3000'lerde olduğu anlaşılmıştır (Anonim 2014).

Trakya'da Paleolitik Çağa ait yerleşme yeri olarak İstanbul yakınlarındaki Yarımburgaz Mağarası ve Trakya'nın Karadeniz kıyısında açık yerleşme yeri olarak Ağaçalı Bölgesi bilinmektedir. Tekirdağ Müzesi Müdürlüğü'nün son yaptığı araştırmalarda Saray İlçesi'nde Ergene ve Galata derelerinin oluşturduğu Güneşkaya ve Güngörmez Vadilerinde mağaralar tespit edilmiştir. Bu mağaraların üst kesiminde M.Ö. 5000-3000 yıllarına tarihlenen çanak çömlek parçaları bulunmuştur. Tekirdağ sahil şeridinde yapılan kazı ve araştırmalarda Neolitik (M.Ö. 8000-5000), Kalkolitik (M.Ö. 5000-3000) ve İlk Tunç Çağına ait yerleşmeler bulunmuştur (Anonim 2014).

İlk Tunç çağında, Trakya'da Marmara Denizi sahil kesimi boyunca yerleşmelerin uzandığı, son yapılan araştırmalarda ortaya çıkmıştır. İstanbul ile Gelibolu Yarımadası arasında İlk Tunç Çağı'nın başlangıcında oldukça yoğun yerleşmeler vardır. Gelibolu Yarımadası'nda bu yerleşmeler daha da yoğundur. Troya'nın birinci katıyla çağdaş olan bu yerleşmeler M.Ö. 3000-2700 yılları arasına tarihlendirilmiştir. Tekirdağ Müzesi'nin İstanbul Üniversitesi Prehistorya Ana Bilim Dalı ile ortaklaşa olarak yaptığı Menekşe Çatağı kazılarında bu dönem kalıntılarına oldukça yoğun olarak rastlanmıştır (Anonim 2014).

HeraionTeikhos

İstanbul- Tekirdağ karayolu üzerinde, Tekirdağ'a 10 km uzaklıkta bulunan HeraionTeikhos, bir Trak antik yerleşimidir. Kazı çalışmaları 2000 yılından itibaren

sürdürülmektedir. Yüzeysel araştırmaları ve kazı çalışmaları kentin M.Ö. 2000'den itibaren, M.S 13. yüzyılın sonuna kadar kesintisiz iskân edildiğini göstermiştir (Anonim 2014) (Şekil 5.18).

HeraionTeikhos kazılarında bulunan taş el baltaları, el yapımı pişmiş toprak kaplar vb. buluntular, Tunç ve Demir Devri buluntularıdır. Höyük şeklindeki yerleşimin Akropolü'nde sürdürülen kazı alışmaları, M.Ö. 6. yüzyıldan, M.S. 1. yüzyıla kadar kültür katlarının gün ışığına çıkmasını sağlamıştır (Anonim 2014).

M.Ö. 8. yüzyılda Samos (Sisam) adasından çok sayıda kolonistin şehre yerleştiği bilinmektedir. Samos'un en önemli tanrıçası olan Hera'nın kutsanması ve şehrin adının HeraionTeikhos (Hera'nın duvarları) adını alması da, muhtemelen bu dönemde olmuştur. Yerleşimde ele geçen sapan taşları ise M.Ö. 6. yüzyıldaki Pers istilası döneminden kalma silahlardır (Anonim 2014).

Siyah ve kırmızı figürlü kaplar, Kerch Vazoları ise M.Ö. 5. ve 4. Yüzyıllarda Yunanistan ve bilhassa Attika Yarımadası ile olan ilişkileri belgelemektedir. Tuntan ok uçları, damgalı ampora kulpları ve Helen sikkeleri de, şehrin bir liman kenti olarak klasik ve Helenistik Devirlerde, Yunanistan ve Ege adalarıyla olan ticari ilişkilerini belgelemektedir (Anonim 2014).

Şekil 5.18. Heraionteikhos antik yerleşimi (Orijinal 2018)

Herakleia Bazilikası

Bugün Marmara Ereğlisi İlçesi ile özdeş olan Perinthos M.S. 286 yılında Herakleia adını almıştır. Antik kentin girişinde, Kalekapı Mevkii'nde 1992 yılında yapılan sondaj kazısında mimari yapı elamanlarına rastlanması üzerine, Tekirdağ Müze Müdürlüğüne gerçekleştirilen arkeolojik kazılar neticesinde bu alanda erken Bizans Dönemi bazilikalarına güzel bir örnek teşkil eden Perinthos-Herakleia Bazilikası ortaya çıkartılmıştır (Anonim 2014) (Şekil 5.19, Şekil 5.20).

Şekil 5.19. Antik perinthos kenti (Marmara Ereğlisi) (Orijinal 2018)

Şekil 5.20. Perinthos antik kenti açık hava müzesi (Orijinal 2018)

5.2.2.3. Camiler ve Külliye

Rüstem Paşa Külliyesi

Bugün külliyeinin camii, hamamı, bedesteni, medresesi ve kitaplığı ayakta. Vaktiyle kervansaray ve imareti olduğu da söylenmektedir. Fakat bugün camii ve bedesteni en iyi durumda olan yapılarıdır.

Rüstem Paşa Camii

Camii, Ertuğrul Mahallesi'ndedir. 1553 tarihli camii Kanuni Sultan Süleyman'ın Damadı Rüstem Paşa yaptırmıştır (Şekil 5.21). Camii avlusuna yalın bir kapıdan girilir. Avludaki mermer şadırvan, kurşun kaplı beşgen çatıyla örtülüdür. Kuzeydeki çift devaklı son cemaat yeri, ana mekânda yanlara doğru taşar. Dış son cemaat yeri ahşap çatı, iç son cemaat yeri ortada haç tonoz, yanlarda ikişer kubbe ile örtülüdür. Taç kapı dikdörtgenbordürlü ve mukarnaslıdır. Yapı kitabesi büyük bir pano içerisinde mukarnasların altında, onarım kitabesi

(1841) ise sağdaki mihrabiyeinin üstündedir. Kare planlı ana mekân kubbeye örtülüdür. Kubbeye geçiş tromplarıdır. Köşelerdeki taşıyıcı payelere oturmaktadır. Taşıyıcı ayakların arasındaki sivri kemerli nişlerle kare plana devinim kazandırılmıştır. Kubbe kasnağı dıştan da payandalarla desteklenmiştir. Kubbedeki alçı kabartma çiçek ve çelenkler dışında bezeme yoktur. Yalın bir yapıdır. Mukarnaslı mihrap dikdörtgen silmelidir. Mermer minberin yan aynalık ve korkulukları geometrik motiflidir. Camii ana mekân duvarları ile kubbe kasnağındaki pencerelerle aydınlık bir görünüm kazanmıştır. Kuzey batıdaki çokgen gövdeli tek şerefeli minarenin kemerli girişi taç kapının sağındadır (Anonim 2018).

Şekil 5.21. Rüstem Paşa camii (Orjinal 2018)

Medrese: Camiinin otuz metre doğusundadır. 1880’de harap olunca üzerine ahşap bir okul kurulmuştur. Rüştüye ve idadi olarak kullanılan bu yapı Cumhuriyet İlkokulu olarak kullanılmıştır (Bugün sadece temel ve duvar kalıntıları görülmektedir).

Kitaplık: Camii ve medrese arasındadır. Kare planlı kubbeli bir yapıdır. Binaya ocak ve baca eklenerek sonraları aşhane olarak kullanılmıştır. Söz konusu kitaplık restore edilerek kullanımını elverişli hale getirilmiştir.

Hamam: Medresenin hemen yanındadır. İlk şekli ile kubbeli bir yapı olan hamamın üzeri ahşap bir çatı ile örtülmüş. Kadınlar ve erkekler kısmı olmak üzere bir çifte hamam şeklindeki yapıdan geriye, sadece taş ve tuğla duvarlardan bir kısmı kalmıştır.

Bedesten: Caminin 200 metre batısındadır. Altı kubbeli dikdörtgen planlı bir yapıdır. Kubbeler sekizgen kasnaklara oturur. Bedestenin dört tarafta birer kapısı vardır. Kapı kemerleri

dıştan yuvarlak, içten sivri kemerlidir. Taş ve tuğla karışımından inşa edilmiş olan yapının uzun cephelerinde üçer, kısa cephelerinde ikişer pencere açılmıştır. Bedestenin kubbeleri birbirine geniş kemerlerle bağlı olan iki büyük fil ayağıyla taşınır. Kubbe geçişleri pandantiflerle sağlanmıştır. Son yıllarda onarılmış olan yapı külliye'nin cami ile birlikte sağlam olarak görülebilen bir kısımdır.

Rüstem Paşa Çarşısı: Ayrıca camiinin doğusunda son olarak yeni bir çarşı yapılmıştır. Yeri Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait olan bu çarşı toplam 49 dükkândan ibaret olup inşaatına 1986 yılında Vali Dr. Süleyman Oğuz zamanında İl Özel İdaresi'nce başlatılmış, 1988 yılında da tamamlanmıştır. Külliye'nin dönem özelliklerini yansıtan mimariye sahiptir.

Eski Camii

Ertuğrul mahallesindedir. Yapım kitabesi yoktur. İlk yapı yanmıştır. Kaynaklardan bu yapının 1830'da Zahir Nazırı Tekirdağlı Ahmet Ağa tarafından yaptırıldığı anlaşılmaktadır. Cami önündeki sekizgen şadırvan perde motifleriyle bezelidir. Motiflerin üstündeki yazı kuşağı her yüzde ikişer pano içindedir. 1836'da yapıldığı anlaşılan şadırvan, ahşap çatıyla; uzun dikdörtgen planlı iki katlı son cemaat yeri düz çatı ile örtülüdür. Sundurmalı taç kapıdan ana mekâna girilir. Dikdörtgen planlı ana mekânın üç yanı kadınlar mahveli ile çevrilidir. Üst kat mahvelinin ortasında dairesel çıkıntı biçiminde müezzin mahfili yer alır. Altıgen mihrap nişi istiridye motiflidir. Alınlığı kıvrık dal ve çiçek motifleriyle bezenmiştir. Mihrap nişi istiridye motiflidir. Bu niş ana mekândan ayrı dikdörtgen bir bölme içindedir; sağında minber, solunda vaaz kürsüsü bulunmaktadır. Minber ve kapı üstündeki motiflerden başka bezeme yoktur (Anonim 2014).

Orta Camii

Kapıdaki kitabeden bugünkü yapının eski camiinin yerine yaptırıldığı yazmaktadır. 1854-1855 yılların da Kürkçü Sinan Ağa tarafından yaptırılmıştır. Hükümet Caddesindedir. Duvarlar moloz taştır (Anonim 2014).

Hasan Efendi Camii

Hasan Efendi Caddesi'ndedir. 1627 yılında yaptırılmıştır. Hasan Efendi'nin mezarı yanındadır. Taş minaresinin şerefeden yukarısı depremde yıkılmıştır.

Yusuf Ağa Camii

Muratlı Caddesi üzerinde, orijinalde kendisi ve minaresi ahşap bir camii iken sonradan gördüğü onarımla bugünkü halini almıştır.

İncik İmaret Camii

XV. yüzyılda (1498-1499) Antalya Mirlivası Hüseyin Bey (Paşa) tarafından yaptırılan Tekirdağ'daki en eski camilerden biridir. Beş kubbeli son cemaat yeri ile büyük bir kubbenin örttüğü kare mekândan oluşur. Cami ters T planlıdır. Camiinin batı tarafında Antalya Mirlivası Hüseyin Bey'in türbesi bulunmaktadır. Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restorasyonu yapılan türbe ile cami hizmete girmiştir (Anonim 2014).

Ayaz Paşa Camii

Saray İlçesi'ndedir. 1539'da Sadrazam Ayaz Paşa yaptırmıştır. Kubbeyle örtülü, son cemaat yeri ile ana mekândan oluşan kesme taş duvar örgülü küçük bir yapıdır. Ana mekân kubbeyle örtülüdür. İnce silindirik gövdeli minare tek şerefelidir.

Gazi Süleyman Paşa Camii

Malkara İlçesi Camiatik Mahallesi'nde şehitlik abidesinin kuzey batısında yer alır. Bizanslılar zamanında kilise olduğu, Osmanlıların Malkara'yı zaptı sırasında mescite çevrilmiş olduğu söylenmektedir. (1365) Batı kapısı üzerindeki kitabeyle göre de Yıldırım Beyazıt (1389-1402) tarafından Gazi Süleyman Paşa adına camiye çevrildiği anlaşılmaktadır. Vakıflar Genel Müdürlüğü'ndeki kaydına göre 1365 tarihinde yapılmıştır. 1.151 m² alan üzerine 284 m² alan kaplayan caminin cemaat kapasitesi 600 kişidir. Cami 1306 hicri, 1888/89 miladı yılında Sultan Abdülhamit'in emriyle büyük bir onarım geçirmiştir. Bu onarıma ait kitabe kuzey taç kapısının üzerinde yer alır. Daha sonra bazı ilaveler yapılarak bugünkü haline getirilmiştir. Halen mevcut olan minaresi daha sonra inşa edilmiştir (Anonim 2014).

Hacerzade İbrahim Bey Camii

Malkara İlçesi 14 Kasım Caddesi'nde Hüseyin Köse İlköğretim Okulu'nun yanında yer alır. 1406 tarihinde Hacerzade İbrahim Bey tarafından yaptırılmıştır. Yapının mimarı belli değildir. Bu cami Balkan Savaşı'nda ve depremlerde büyük hasara uğramıştır. Cami restore edilmiş, eski durumuna çok yakın hale getirilmiş ve 15 Ekim 1971 tarihinde ibadete açılmıştır. Yapı tamamen düzgün kesme taş malzemeden cephesinde mermer malzeme de kullanılmak suretiyle tek kubbeli mescit planında yapılmıştır. Minare; yapının kuzeybatı köşesinde yer alır.

Şerefe altına kadar olan kısmı orijinaldir. Şerefe ve üst kısmı 1970 yılında tamir görmüştür. Sekizgen minare kaidesinin üç yüzü duvar içinde kalmış olup, beş yüzü dışarıdan görülebilmektedir. Her yüzde Bursa kemeri tabir edilen sepetkulpu kemer süs unsuru olarak kullanılmıştır. Oluklu bir gövde üzerinde mukarnas altlıklara sahip şerefe ve üzerinde de bodur bir petek kısmı, külah, madeni alan yükselir (Anonim 2014).

Gazi Ömer Bey Camii

Malkara İlçesi Gazibey Mahallesinde hâl binalarının kuzeyinde yer alır. Mora Fatih Turhan Bey'in oğlu olan Gazi Ömer Bey tarafından 1493/94 yılında yaptırılmıştır. Adına yapılan külliyyeden bugün sadece cami ve türbe ayakta. Mescid, kervansaray ve dükkânlar kalmamıştır. Cami, bir buçuk metre kalınlığında, 13 metre boyunda, tamamen düzgün kesme taş malzemedir, bütün mekânın tek kubbe altında toplandığı merkezi planlı bir yapıdır. Son cemaat yerini üç kubbe örtmüştür. Yapının minaresi, batı yönünde yer alır. Şerefeye kadar olan kısım orijinal, şerefeden yukarısı yakın zamanlarda onarım görmüştür. Bu cami Osmanlıların Rumeli'de yaptıkları camilerin en eskilerindendir (Anonim 2014).

Ulu Cami (Güzelce Hasan Bey Camii)

II. Beyazıt'ın damadı Güzelce Hasan Bey tarafından 1500 yılında Hayrabolu'nda yaptırılmıştır. Osmanlı Mimarisi'nin örneklerinden olup 10,29 metre çapında merkezi bir kubbe ile yanlarında 4,55 metre çaplarında 4 küçük kubbe ile örtülmüştür. Cami 1877 yılında kendi vakfi tarafından tamir edilmiştir. Balkan Harbi öncesi meydana gelen deprem ve 1920 deki depremle hasar görmüş, 1947 yılındaki onarıma kadar ibadete kapalı kalmıştır (Anonim 2014).

Paşa Camisi

1409 yılında çelebi Sultan Mehmet tarafından yaptırılmıştır. 1875 yılında da onarım görmüştür.

Ömer Efendi Camisi

1504 –1505 yıllarında yarı kagir olarak yaptırılmıştır. 1872'de ise ahşap olarak onarım görmüştür.

Çarşı Camisi

Hasip Bey Camii olarak da bilinir. 1686-1687 yıllarında Kethüdazade Çorumlu Mustafa Bey yaptırmaya başlamış Mehmet Hasip Bey tarafından yarı kagir olarak tamamlanmıştır.

Süleymaniye Camii

Çorlu'nun merkezinde bulunan cami Kanuni Sultan Süleyman tarafından 1521 yılında yaptırılmıştır. Kare bir plan üzerine yapılan caminin malzemesi kesme taştır. Külliye olarak yapıldığı cami ile birlikte imarethanesi, medresesi ve hamamdan oluştuğu kaynaklarda belirtilen yapılardan sadece camii ayaktaadır (Anonim 2014).

Fatih Camii

Tekirdağ'da ki en eski yapılardandır. Çorlu ilçesinde olup Fatih Sultan Mehmet'in Süt Annesi Daye Hatun tarafından 1453 yılında yaptırılmıştır (Anonim 2014).

Cami-i Kebir

Şarköy'de bulunan ve Gazi Süleyman Paşa tarafından 1325-1330 tarihleri arasında yaptırılmıştır. Trakya'da Osmanlılar tarafından yapılan ilk camidir. 13 Aralık 1983 tarihinde yanmış ancak daha sonra onarılarak yeniden ibadete açılmıştır (Anonim 2014).

5.2.2.4. Anıtlar

Kurtuluş Anıtı

Zamanın Vilayet Yazı İşleri Müdürü Niyazi Tayyip Bey tarafından yapılan anıt, şehrin düşman işgalinden kurtuluşunun ve Ulu Önder Atatürk'e minnettarlığını belirtmek amacıyla Hükümet Konağı'nın önündeki havuzun başına dikilmiş, sonra harf devrimi nedeniyle önce Gazhane'de ki taşlar arasına sonra Rüstem Paşa Camii'nin avlusuna kaldırılmıştır. Son olarak Müze Müdürlüğü'nce korunma altına alınmıştır (Şekil 5.22) (Anonim 2014).

Şekil 5.22. Kurtuluş anıtı (Orijinal 2018)

Çanakkale Şehitler Abidesi

Çanakkale savaşı sırasında Tekirdağ'da hastanelerde şehit olan askerlerin defin edildiği alana 1952 yılında yapılmıştır (Şekil 5.23).

Şekil 5.23. Çanakkale şehitler abidesi (Orijinal 2018)

20 Temmuz 1920 Şehitliği

20 Temmuz 1920 yılında Yunanlılar tarafından şehit edilenlerin anısına 1979 yılında Tekirdağ Belediyesi tarafından yaptırılmıştır (Şekil 5.24).

Şekil 5.24. 20 Temmuz 1920 şehitliği (Orijinal 2018)

Hürriyet Abidesi

Hürriyetin ilânı nedeniyle yapılmış bir anıt çeşmedir. Eski belediye binası bahçesinde.

Şehitler Anıt Çeşmesi

Şehrin Türkler tarafından fethi sırasında şehit düşenlerin anısına, 1949 yılında belediye tarafından yaptırılmış Anıt-çeşme olup arkasında kabir mevcuttur.

Namık Kemal Anıtı

Vatan şairi Namık Kemal'in doğduğu evin yıkılması üzerine, doğum yerini simgeleyen anıttır.1908 yılında Edirne - Tekfurdağ'ı Millet Vekili Mehmet Şeref Aykut tarafından yaptırılmıştır (Şekil 5.25).

Şekil 5.25. Namık kemal anıtı (Orijinal 2018)

Atatürk Heykeli

Hükümet Konağı'nın önüne dikilmiş mermer bir heykeldir. Atatürk'ü gerçek ölçülerinde başı açık, redingotlu ve normal duruşlu göstermektedir. Heykeltıraş Kenan Ali'nin eseridir. Yüzü güneye dönüktür. Yine mermer olan kaidesinde Gençliğe Hitabesi bulunmaktadır (Şekil 5.26).

Şekil 5.26. Atatürk Heykeli (Orijinal 2018)

Namık Kemal Heykeli

Tekirdağ'da doğan, vatan, ulus, özgürlük, insanlık gibi yüksek kavramlara kendini adayan Namık Kemal'in heykeli eski belediye başkanlarından Şevket Cicioğlu'nun döneminde Cicioğlu'nun da gayretleriyle heykeltıraş Nusret Suman'a yaptırılmıştır (Şekil 5.27).

Şekil 5.27. Namık kemal heykeli (Orijinal 2018)

Harf İnkılabı Anıtı

Cumhuriyetimizin 50. Yılında 26 Ekim 1973 tarihinde açılmıştır. Başöğretmen Atatürk'ün harf devrimini ve Tekirdağ'a bu amaçla gelişlerini sembolize etmektedir Atatürk Bulvarı'nda bulunmaktadır (Şekil 5.28).

Şekil 5.28. Harf inkılabı anıtı (Orijinal 2018)

Şehit Öğretmenler Anıtı

Terör örgütleri tarafından şehit edilen öğretmenlerin anısına 1998 yılında dikilen bir anıt olup Tekirdağ'a İstanbul yönünden girişte sağda yeşil alan üzerinde bulunmaktadır. Anıt yüzeyinde ellerinde meşale bulunan kadın ve erkek öğretmen ile şehit öğretmenlerin isimleri yer almaktadır (Şekil 5.29).

Şekil 5.29. Şehit öğretmenler anıtı (Orijinal 2018)

5.2.2.5. Çeşmeler

Hacı Seyyid Said Bey Çeşmesi

İskele civarında bir meydanda iken, 1972 yılında Arkeoloji ve Etnografya Müzesinin bahçesine taşınmıştır (Şekil 5.30) (Anonim 2014).

Şekil 5.30. Hacı seyid said bey çeşmesi (Orijinal 2018)

Meydan Şadırvanı

Tekirdağ il merkezinde, Muratlı Caddesi ile Kolordu Caddesi arasında bulunan bu çeşme Rüstem Paşa Hamamı'nın önünden 1948 yılında buraya nakledilmiştir. Çeşme dikdörtgen mermer bir duvar içerisinde beyaz mermerden sütun şeklindedir. Kitabesinden Ahmet Bey adına Cağalızade tarafından h.1103 (1691) yılında yaptırılmıştır (Şekil 5.31) (Anonim 2014).

Şekil 5.31. Meydan şadırvanı (Orijinal 2018)

Sahil Şadırvanı (Rüstem Efendi Çeşmesi)

Tekirdağ Merkez'de İskele Caddesi ile Londra asfaltı arasındaki yeşil alanda bulunan bu çeşme daha önce Çiftlikönünde bulunan Havra meydanında iken, buradan sökülmüş bugünkü yerine yerleştirilmiştir. Kitabesinden öğrenildiğine göre çeşme hicri 1273 (1856) yılında yapılmıştır (Şekil 5.32) (Anonim 2014).

Şekil 5.32. Sahil şadırvanı (Orijinal 2018)

Çiftlikönü Çeşmesi

Mermerden yapılan çeşme kare planlı dört tarafı açık şadırvan çeşmeler grubuna dahildir (Şekil 5.33).

Şekil 5.33. Çiftlikönü çeşmesi (Orijinal 2018)

Orta çeşme

Önceleri ortaçeşme sokakta iki yol arasında kalan çeşme tahrip olduğu için yanında yer alan park içerisine taşınmıştır (Şekil 5.34).

Şekil 5.34. Ortaçeşme (Orijinal 2018)

Hacı Çeşmesi

Tekirdağ Merkezi Aydoğdu Mahallesi, Hacı Çeşme Sokak ile Çarıkçızade Sokak ortasında bulunmaktadır. Kitabesinden öğrenildiğine göre Hacı Haseki Ağa tarafından h.1133 (1720) tarihinde yaptırılmıştır (Anonim 2014).

Şehitler Anıt Çeşmesi

Tekirdağ Merkezi'nde Tekirdağ'ın fethi sırasında şehit düşenler anısına Tekirdağ Belediyesi tarafından 1949 yılında yaptırılmıştır. Aynı zamanda bir anıt olan bu çeşmenin arkasında da şehitlere ait bir mezarlık bulunmaktadır.

Tavanlı Çeşme

Tekirdağ Merkezi'nde, Eski Cami Mahallesi Hastane Bayırı'nda bulunan bu çeşmeyi kitabesinden öğrenildiğine göre Mehmet Ağa isimli bir kişi tarafından yaptırıldığı anlaşılmaktadır. Kitabesinden yapım tarihi okunamamıştır. Çeşme kesme taştan dikdörtgen biçimde yapılmıştır. Çeşmenin üzerini dışarıya çıkıntılı bir saçak çevirmektedir. Cephesinde üçgen şekilli bir niş, bunun içerisinde de kitabe ve musluk bulunmaktadır. Önüne büyük ölçüde bir yalak taşı yerleştirilmiştir. Çeşme çeşitli zamanlarda yapılan onarımlar nedeniyle özelliğinden tamamen uzaklaşmıştır (Anonim 2014).

Çengelliköy Meydan Çeşmesi

Tekirdağ Çengelliköy Meydanı'nda bulunan bu çeşme, kitabesinden öğrenildiğine göre Selamizade Ali Efendi tarafından 1776-1777 yıllarında yaptırılmıştır. Çeşme moloz taştan yapılmış, üzeri düz bir silme ile sınırlandırılmıştır. Ayna taşı ve yalaktan meydana gelen çeşmenin üzerinde kitabesi bulunmaktadır. Ancak bu kitabenin bazı yerleri okunamamıştır (Anonim 2014).

Barbaros Çeşmesi

Tekirdağ, Barbaros'a giden yol üzerinde bulunan bu çeşme kitabesinden öğrenildiğine göre; Tüfengçizade Hacı İbiş Ağa tarafından Kerbela'da şehit olan Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'in ruhu için yapılmıştır. Çeşme mermer ve devşirme parçalardan dikdörtgen plan düzeninde yapılmıştır. Niş içerisindeki sivri kemerli ayna kısmı oldukça derindir. Nişin üst kısmına yakın yerlerde sağ ve solda bir vazodan çıkan çiçek motifleri görülmektedir.

5.2.2.6. Kaleler

Çorlu Kalesi

Tekirdağ'ın Çorlu İlçesi'nin kuzeybatısında bulunan kaleden günümüze sadece bazı kalıntılar gelebilmiştir. Kalenin yapım tarihi kesinlik kazanamamış ancak kalıntılarında Bizans dönemine, VI. yüzyıla ait olduğu sanılmaktadır (Şekil 5.35). Kalenin doğu ve batısı derin ve kuru dere yatakları ile çevrilidir. Kesme taş temeller üzerine moloz taş ve tuğladan duvarları örülmüştür. Kalıntılarında tam planını çıkarmak mümkün olamamıştır. Bununla beraber sur duvarlarının yuvarlak kulelerle desteklendiği görülmektedir (Anonim 2014).

Şekil 5.35. Çorlu kalesinin kalıntıları (Orijinal 2018)

Karacahalil Kalesi

Tekirdağ ili Malkara ilçesi Karacahalil Mahallesi'nde bulunan kalenin yapım tarihi bilinmemektedir. Osmanlı döneminde yıkılan bu kalenin taşlar çevre köylerdeki evlerin yapımında kullanılmıştır. Kalenin Traklar zamanında yapıldığı, Bizans Dönemi'nde de kullanıldığı sanılmaktadır. Kaleden günümüze herhangi bir kalıntı gelememiştir (Anonim 2014).

Bolavazt Kalesi

Tekirdağ ili Malkara ilçesi Yenidibek Mahallesi'nde bulunan bu kalenin yapım tarihi kesinlik kazanamamıştır. Bizans Dönemi'nde kullanılan kale Osmanlı Dönemi'nde yıkılmıştır. Kale yöreye hâkim yüksek bir tepe üzerinde savunma amaçlı olarak kurulmuştur.

Günümüze gelebilen duvar kalıntılarında kesme ve moloz taştan yapıldığı, kulelerle de desteklendiği sanılmaktadır. Tekirdağ'da Malkara ilçesi Çimendere, Gözsüz mahalleleri ve Beşiktepe'de; Marmara Ereğlisi'nde bazı kale kalıntıları bulunmakta olup, yörede yeterli

araştırma yapılmadığından bu kalelerin ne zaman yapıldığı konusunda herhangi bir bilgi bulunmamaktadır (Anonim 2014).

Germeyan Kalesi

Tekirdağ'ın Marmara İlçesi'nde Kermeyan Mahallesi'nde bulunan Kermeyan Kalesi'nin yapım tarihi kesinlik kazanamamakla beraber M.S. 50 yılında Roma İmparatoru Cladius tarafından burada kurulan bir şehri korumak amacı ile yapıldığı sanılmaktadır. Bizans döneminde de Balkanlardan gelecek akınlara karşı önlem olarak kullanılmıştır.

Kalenin ne zaman yıkıldığı bilinmemektedir. Ancak bir deprem sonucu ortadan kalktığı veya Osmanlılar tarafından yıkıldığı sanılmaktadır. Günümüze gelebilen kalıntılarında oldukça geniş bir alana yayıldığı ve duvarlarının Keşan taşları ile örüldüğü anlaşılmaktadır (Anonim 2014).

Elmalı Kalesi

Tekirdağ'ın Malkara İlçesi Elmalı Mahallesi'nde bulunan bu kaleden günümüze sadece sur kalıntıları gelebilmiştir. Yapım tarihi kesinlik kazanamayan kalenin Bizans Dönemi'nde kullanıldığı sanılmaktadır. Osmanlılar Dönemi'nde yıkılmıştır (Anonim 2014).

Beşiktepe Kalesi

Tekirdağ-Kaşıkcı Karayolunun Ferhedanlı Mahallesi sapağının kuzeyinde bulunmaktadır. Kalenin sur kalıntıları yüzeyden yükselti şeklinde uzanmakta olup gözle takip edilmektedir. Yüksek bir tepe üzerinde bulunan kalenin dörtgen planlı surları çevredeki ovaya hakim durumdadır. 10. ve 11. yüzyılda inşa edildiği düşünülmektedir. I. Derece Arkeolojik ve Sit Alanı 'dır (Şekil 5.36)(Anonim 2014).

Şekil 5.36. Beşiktepe kalesi (Anonim 2014)

Ferhedanlı Kalesi:

Ferhedanlı Mahallesi'ne 2.km uzaklıktadır. Tekirdağ-Malkara karayolunun kuzeyinde, yoldan 10 km. içerdedir. Bizans dönemine ait olup, antik yol üzerinde yer almaktadır. Doğal bir tepeye kurulmuştur. Kalede yer yer harçlı duvar kalıntılarına rastlanmaktadır. Üstü ağaçlıktır. I. Derece Arkeolojik ve Sit Alanı 'dır (Anonim 2014).

Naip Kalesi:

Tekirdağ Merkeze bağlı Naip Mahallesi'nin 4. km güneybatısında çevreye hakim bir tepe üzerine kurulmuştur. Çevreye son derece hakim olan kalenin sur duvarları küçük moloz taş ve horasın harcı ile inşa edilmiştir. Bugün orman içinde kalan kalenin 6-7 m. yüksekliğinde iki burcu oldukça sağlam durumdadır. Kale, Geç Roma döneminde inşa edilmiş, Bizans döneminde de kullanılmıştır (Şekil 5.37) (Anonim 2014).

Şekil 5.37. Naip kalesi burçları (Anonim 2014)

Misinli Kalesi:

Tekirdağ'ın Çorlu ilçesi Misinli Mahallesi içinde yer alan kalenin, yapım tarihi kesinlik kazanamamış ancak kalıntılardan Antik çağda Mesene olarak adlandırılan kale Erken Bizans Dönemi yapısı olduğu anlaşılmıştır. Malzeme olarak kesme taş, moloz taş ve tuğla bir arada kullanılmıştır. 200x250m boyutlarındaki kalenin yuvarlak kulelerinden biri ayakta. 1199 yılında Kuman Boylarının saldırısına uğramıştır. II. Derece Arkeolojik ve Sit Alanı 'dır (Şekil 5.38) (Anonim 2014).

Şekil 5.38. Misinli kalesi (Anonim 2014)

Müstecep Kalesi:

Malkara İlçesine bağlı Müstecep Mahallesi'nin kuzeyinde, Müstecep Göleti'nin 100m. kadar kuzeyinde, yamaç üzerinde yer alan 10-11 yüzyıla ait bir Bizans kalesidir. Yüzey araştırmaları sırasında bulunan seramik parçalarından kalenin 11. yüzyıl yapısı olduğu anlaşılmaktadır. Trakya'da batıdan gelen saldırıları önlemek ve yolları kontrol etmek amacıyla kurulmuştur. Baraj gölünün kenarında olmasından dolayı sur duvarlarının bir kısmı suyla birlikte ortaya çıkmıştır. Kalenin günümüze ulaşan kalıntıları kaçak kazı çalışmaları ve baraj gölünün sur duvarlarını tahrip etmesi gibi tehlikeli durumlarla karşı karşıyadır. I. Derece Arkeolojik ve Sit Alanı 'dır (Anonim 2014).

Asarkale Tepe:

Malkara İlçesi Karacahalil Mahalle sınırları içinde yer almaktadır. Araziye hakim doğal bir tepe üzerindedir. Asarkale Tepe, Balkanlar üzerinden İstanbul'a giden yol güzergahındaki güvenliği sağlamak amacıyla yapılmıştır. Bizans döneminden kalma bir kaledir. I. Derece Arkeolojik ve Sit Alanı 'dır (Anonim 2014).

Çevrimkaya Helenistik Kale:

Muratlı İlçesi Çevrimkaya Mahallesi'nin kuzeyindeki yamaçta bulunan kayalık bir burna inşa edilmiştir. Kale Husunlu ve Gazioğlu Mahalle'lerinin batısında, denize kadar uzanan vadiye hakim bir tepededir. Kale taşları doğal kayanın zemini üzerine konularak kale duvarları yükselmiştir. Kalenin kuzey kesiminde amfora kırıkları, kale üzerindeyse kahverengi kase parçaları bulunmuştur. Trakya'da Helenistik Döneme ait nadir kalelerden biridir. I. Derece Arkeolojik ve Sit Alanı 'dır (Şekil 5.39) (Anonim 2014).

Şekil 5.39. Çevrimkaya helenistik kale (Anonim 2014)

Demirkapı Kalesi:

Saray İlçesi Küçükyoncalı Mahallesi'nin 2 km. doğusunda Küçükyoncalı deresinin güney kısmındaki yüksek sırta yer almaktadır. Kuzeyde Istaranca Dağlarının (Yıldız Dağları) yamaçlarına kadar olan bölgeyi tamamen gözleyebilmektedir. Doğal kayalığın üst kısmında yüzey yapılan incelemelerde 4 yüzyıl, 5.yüzyıl Bizans seramiklerine rastlanmıştır. Yüzeydeki diğer araştırmalar kalenin Anastasyus (Erken Bizans) Dönemi'ne kadar tarihlendiğini göstermektedir. Kuzey Trakya'daki geçiş yollarına ait önemli bir kaledir. Yer yer sur duvarlarının izleri görülmektedir. I. Derece Arkeolojik ve Sit Alanı 'dır (Anonim 2014).

Cinbasar Tepe Kalesi:

Şarköy İlçesi Yeniköy hudutları dahilinde, köyün 3 km. doğusunda ve Şarköy-Yeniköy Karayolunun güneyinde yer almaktadır. Ayrıca Cinbasar kale tepesi olarak anılan 346 rakımlı tepede taş örgülü kale duvarları görülmektedir. Yüzeyde 11. yüzyıla ait seramik parçaları görülmektedir. Geç Bizans döneminde yapılmıştır. Yenidibek Kalesi, Ferhedanlı Kalesi, Beyoğlu Kalesi, Semetli Kaletepe gibi 11 yüzyılda yapılmış büyük ve müstahkem bir kale olmaktan ziyade yol güzergahlarının üzerinde karakol özelliği taşıyan büyük yapılar yer almaktadır. I. Derece Arkeolojik ve Sit Alanı 'dır (Anonim 2014).

Kartalkaya Kalesi:

Tekirdağ İli'nin batısından Marmara Denizinin kuzeyi boyunca uzanan Ganos Dağlarının en yüksek yerindeki düzlükte yer alan etrafı surlarla çevrili, güneyde bir girişi olan, arkasında göl bulunan bir kaledir. Surlar çevrede bulunan kum taşından yapılmış olup, genişlikleri 2 metre kadardır. Kalenin güney kesiminde, dik doğal kayanın kaleye bakan iç kısmında stadel kısmı yer alır. M.Ö. 325 tarihinde, Trak Kralının Makedonya ordusundan kaçıp sığındığı kutsal kentin Bakacaktepe olma olasılığı büyüktür. Ayrıca çevresinde Semetli

Kaletepe adıyla anılan bir yerleşme ile batıda Beyoğlu Kalesi yer almaktadır. I. Derece Arkeolojik ve Sit Alanı 'dır (Anonim 2014).

5.2.2.7. Köprüler

Kumbağ Köprüsü:

Tekirdağ'a bağlı Naip Mahallesi karayolu üzerinde Yeniköy, Yağzır ve Çanakçı derelerinin birleşmesiyle oluşan Koca Dere'nin üzerinde yer alan köprü, sivri kemerli ve tek gözlüdür. Taş, tuğla ve horasan harcı kullanılarak yapılmıştır. Köprü'nün kenarlarının dolmuş olması sebebiyle kesin uzunluğu saptanamamıştır (Şekil 5.40).

Şekil 5.40. Kumbağ Köprüsü (Orijinal 2018)

İncik Köprüsü:

Tekirdağ İl Merkezi'nde, İncik Bucağı'nda bulunan bu köprü'nün yapım tarihi bilinmemektedir. Bunu belirten bir kitabesi de günümüze gelememiştir. Yapı üslubundan XVII. yüzyılda yapıldığı sanılmaktadır. Köprü kesme ve moloz taştan yapılmıştır. Ortada yuvarlak kemerli bir gözü bulunmaktadır. İki ucu toprak dolgusu altında kalmıştır. Burada da birer gözü bulunduğu sanılmaktadır (Anonim 2014).

Kırgöz Köprüsü:

Tekirdağ'ın Çorlu İlçesi'nde bulunan bu köprü'nün Romalılar Dönemi'nden kaldığı ileri sürülmektedir. XV.yüzyılda Osmanlılar tarafından onarılmış ve yenilenmiştir. Köprü kesme taştan, yuvarlak kemerlidir (Anonim 2014).

Mustafa Paşa Köprüsü:

Tekirdağ Çorlu-Lüleburgaz yolunda, Çorlu Suyu (Mustafa Paşa Suyu) üzerinde bulunan bu köprü ismini üzerinde bulunduğu sudan almıştır. Yapım tarihini belirten bir kitabe

günümüze gelemediğinden banisi ve mimarı bilinmemektedir. Köprü düzgün kesme taştan, beş yuvarlak gözlü olarak yapılmıştır.

Uzunluğu 58 metredir. Memba tarafında ayaklarının üzerinde üçgen selyaranlar bulunmaktadır. Bu selyaranlar yukarıdaki hafifletme gözüne kadar yükselmektedir. Hafifletme gözü olmayan yerlerdeki selyaranlar da aynı yüksekliktedir. Köprü üzerinde iki adet hafifletme gözü vardır. Köprü'nün korniş taşı orta gözünde bulunuyorsa da diğer gözlerde devam etmediği görülmektedir. Korniş taşının üzerindeki korkuluklar farklılıklar gösterdiğinden orijinal olmadıkları anlaşılmaktadır. Baba taşları da orijinal olmayıp korkuluklarla aynı dönemde yapıldığı sanılmaktadır (Anonim 2014).

Ergene I Köprüsü:

Tekirdağ'ın Çorlu İlçesi'nde, Ergene Nehri üzerinde bulunan bu köprü'nün kitabesi günümüze gelemediğinden yapım tarihi ve banisi bilinmemektedir. Bununla beraber yapı üslubundan XVI. yüzyılda Mimar Sinan tarafından yapıldığı sanılmaktadır. Köprü kesme taştan üç gözlüdür. Gözler sivri kemerlidir. Günümüzde iyi bir durumdadır (Anonim 2014).

Ergene II Köprüsü:

Tekirdağ'ın Çorlu İlçesi'nde Ergene Nehri üzerindeki bu köprü'nün kitabesi günümüze gelememiştir. Bununla beraber yapı üslubundan Mimar Sinan döneminde, XVI. Yüzyılda yapıldığı sanılmaktadır. Köprü kesme taştan beş gözlü olarak yapılmıştır. Gözler yuvarlak kemerlidir. Kemerlerin üzerinde bir korniş köprüyü boydan boya kat etmiş, üzerine de korkuluk yerleştirilmiştir. Köprü'nün ayaklarında selyaranlar, üzerlerinde de tahliye gözleri bulunmaktadır. Köprü günümüzde iyi durumda olup, halen kullanılmaktadır (Anonim 2014).

Hacılar Köprüsü:

Tekirdağ'ın Hayrabolu İlçesi'nde Hayrabolu Deresi üzerinde bulunan bu köprüyü Ataullah isimli bir kişi 1800'lü yıllarda yaptırmıştır. Bu köprü sonraki yıllarda yıkılmış, 1861 yılında yeniden yapılmıştır. İlk köprü'nün kitabesi günümüze gelememiştir. Köprü kesme taştan altı gözlü olarak yapılmıştır. Gözler yuvarlak kemerlidir. Köprü ayaklarında üçgen selyaranlar ve tahliye gözleri bulunmaktadır. Köprü günümüzde de kullanılmaktadır (Anonim 2014) (Şekil 5.41).

Şekil 5.41. Hayrabolu deresi üzerinde yer alan hacılar köprüsü (Orijinal 2018)

Yörgüç Köprüsü:

Tekirdağ'ın Hayrabolu İlçesi Yörgüç Mahallesi'nde bulunan bu köprünün kitabesi günümüze gelemediğinden yapım tarihi ve banisi bilinmemektedir. Yanında bulunan mahalleden ötürü Yörgüç Köprüsü ismi ile tanınmıştır. Büyük olasılıkla Mimar Sinan Dönemi'nde, XVI. yüzyılda yapılmıştır (Anonim 2014).

Köprü kesme taştan, yuvarlak üç gözlüdür. Bunlardan orta göz daha yüksek ve büyüktür. Bu nedenle de köprü iki yöne meyillidir. Günümüzde iyi bir durumdadır. Tekirdağ'da bu köprüler dışında Malkara'da Yenice Köprüsü, Merkez'de Naip I ve Naip II köprüleri ile Muratlı'da Muratlı Köprüsü bulunmaktadır (Anonim 2014).

Naip Köprüsü:

Naip Mahallesi, Çanakçı Mahallesi ve Işıklar Mahalleleri karayolu üzerinde, Yeniköy deresinin üstüne kurulmuş, tek kemerli bir köprüdür. Yörede bulunan sert kum taşından yapılmıştır. Oldukça tahrip olan köprü, üzerinden bir araba geçecek genişliktedir. Uzunluğu kenarlarının dolması nedeniyle tam olarak saptanamamıştır (Şekil 5.42).

Şekil 5.42. Naip köprüsü (Anonim 2014)

5.2.2.8. Diğer Tarihi Yapılar

Tarihi Hora Feneri

Tekirdağ'ın Şarköy ilçesine bağlı HoşköyBeldesi'nde bulunan fener, "1861 yılında Sultan Abdülmecit Dönemi'nde Trakya'nın Marmara ve Karadeniz kıyıları boyunca Fransızlara yaptırılmış deniz fenerlerinden birisidir. Birçok filme ve diziye ev sahipliği yapmış fener, denizin hemen kıyısından yükselen bir tepe üzerinde kurulmuştur. 20 metre yüksekliğinde tamamen metalden ve kaynak kullanılmaksızın cıvataların tutturulmasıyla yapılmış fenerin, deniz seviyesine kadar (yaklaşık 20 metre) temeli olduğu rivayet edilmektedir. Döneminde gaz lambasıyla aydınlatan fener, şimdi elektrik enerjisiyle çalıştırılmaktadır. Kendi etrafında 20 saniyede dönen ve her dönüşte 4 defa çakan fener, ışığını 96 kristalli bir aynadan çoğaltılarak almaktadır. Hora Feneri'nin bir diğer özelliği aynı İğneada'dakiLimanköy Feneri'nde (Fransız Feneri) olduğu gibi, aynı dönemde, Fransızlarca yapılmış olması ve tuhaf bir rastlantıdır ki 4 kuşaktır ikisinin de aynı ailelerin fertlerince çalıştırılmış olmasıdır. Daha önce fenerde yaşayan aileler, elektriğin fenerlere gelmesiyle şimdi sadece kontrol için buraya gelmekte, belde merkezlerinde yaşamaktadırlar (Anonim 2014).

Tekirdağ Hükümet Konağı

Tekirdağ Hükümet Konağı, Tekirdağ'ın önemli tarihi ve kültürel yapılarından birisidir. Binanın ön kısmı; Hicri 1328 (1912-1913) de Mutasarrıf Selanikli Hüsnü Bey tarafından yaptırılmıştır (Şekil 5.43). Arka kısmı ve önündeki beton bahçe 1934 yılında Vali Haşim İşcan

tarafından yaptırılmıştır. Binanın arka bahçesi ile arka kısımdaki 3 kat ilavesi 1946 yılında Vali Ferit Nomer tarafından yaptırılmıştır (Anonim 2014).

Şekil 5.43. Tekirdağ valilik binası (Orijinal 2018)

Tümülüsler

Tümülüslere Tekirdağ İli'nde oldukça sık rastlanmaktadır. Başlıcaları Merkez: Karaevli Harekat Tepe, Naip, Işıklar, Kaşıkçı, Hacıköy; Çorlu: Sarılar, Çeşmeli Tümülüsleridir.

Karaevli Harekat Tepe Tümülüsü

Tümülüsün orijinal yüksekliği 22 metre olup çapı 97 metre kadardır. Tümülüste yapılan kazı sonucunda TrakOdyris Kabilesi krallarından Kersepleptes'e ait olduğu düşünülen sandık mezar buluntularıyla birlikte ele geçmiştir. Buluntular arasında altın kaplama boncuklarla süslü erguvani renk kraliyet elbisesi, meşe dalı şeklinde kraliyet tacı, sarmaşık dalı şeklinde Diyonizos Rahipliği tacı, bir kraliyet yüzüğü, ayaklarında sandaletleriyle ele geçmiştir (Anonim 2014) (Şekil 5.44).

Şekil 5.44. Harakettepe tümülüsü (Orijinal 2018)

Marmaraereğlisi: Aytepe; Hayrabolu: Kabahöyük, Delibedir, Hacılı, Kadriye;
Malkara: Kermeyan, Gözsüz, Müstecep, Kavakçeşme ve Muratlı: İnanlı tümülüsleridir.
Bunlardan Naip, Karaevli Harekat Tepe, Hayrabolu Hacılı Tümülüslerinde kazılar yapılmıştır.

Naip Tümülüsü

Naip Mahallesi'nin çanakçı ovasında doğal bir sırt üzerinde yaklaşık 17 metre yüksekliğinde 90 metre çapında bir tümülüstür (Şekil 5.45).1984 yılında kazısı yapılmıştır. Tümülüsün içinde bir dramos, dramostan sonra merdivenle ulaşılan bir mezar odası bulunmaktadır. Mezar odasında mermerden bir ölü yatağı, bir ziyafet masası, iki adet T sehpa bulunmaktadır. Küçük buluntular arasında gümüş kaseler, gümüş kepçe, gümüş süzgeç, bronz kandil, bronz kandil ayağı, bronz kalkan, bronz at koşumları, altın düğmeler yer almaktadır. Gömülen kişinin mezar yatağı üzerindeki kemikleri bulunamadığından kişinin kimliği konusunda buluntular üzerindeki araştırmalar sonuç vermemiştir. Mezar M.Ö. 350 yılına tarihlenmektedir (Anonim 2014).

Şekil 5.45. Naip tümülüsü (Orijinal 2018)

Hayrabolu Hacılı Mahalle Tümülüsü

9,5 metre yüksekliğinde olup çapı 60 metre kadardır. Yapılan kazı sonucunda kremasyon mezar tipi ortaya çıkmış olup, ölü yakıldığı yerde gömülmüştür. Mezar çukurunun önünde ziyafetlerin yapıldığı ve atının yakıldığı yuvarlak bir çukur daha tümülüsün tabanında bulunmuştur. Gömülen kişi mezarda bulunan kılıç, mızrak ve kalkanından anlaşıldığı kadarıyla Roma I. yüzyılda Traklı bir komutandır (Anonim 2014).

5.3. Tekirdağ Kenti Turizm İşletmelerinin İmkanları

Tekirdağ gerek konumu gerekse sahip olduğu doğal ve tarihi güzellikler sayesinde Marmara Bölgesinin turizm potansiyeli yüksek, önemli merkezlerinden birisidir. Tekirdağ Merkez ilçe (Süleymanpaşa), Marmara Ereğlisi, Şarköy ilçeleri ve Saray ilçesi Kastro bölgesi kentin önemli turistik mekanları arasında sayılabilir. Tekirdağ sahip olduğu birçok avantaja rağmen turizm sektörü açısından aynı konumda yer alan diğer şehirlere göre turizm tesisleri ve turistik mekanları daha az gelişmiş bir kenttir (Menteş ve ark. 2016).

Tekirdağ, İstanbul-Gelibolu-Çanakkale yolu üzerinde bulunması coğrafi konum açısından bir avantaj sunmaktadır. Ayrıca kent, İstanbul'dan Yunanistan'a dönen turistlerin de yolu üzerindedir. Mevcut durumda, yerli ve yabancı turistler, tur otobüsleri Tekirdağ'ı mola yeri olarak kullanmaktadır. Turistler mola sırasında sadece yiyecek-içecek hizmetlerinden faydalanmaktadır. Ancak, turistlerin şehirde daha çok vakit geçirmesine, alışveriş etmesine veya konaklamasına yönelik kaliteli hizmet veren işletmelerin sayısı yetersizdir (Anonim 2013b). Tekirdağ'da bulunan turizm konaklama tesisleri Çizelge 5.11'de verilmiştir.

Çizelge 5.11. Tekirdağ ilinde bulunan turizm konaklama tesisleri (Anonim 2019a)

31.01.2019 TARİHİ İTİBARIYLA BAKANLIK BELGELİ KONAKLAMA TESİS İSTATİSTİKLERİ						
Şehir	İşletme Belgeli Tesis Sayısı	İşletme Belgeli Oda Sayısı	İşletme Belgeli Yatak Sayısı	Yatırım Belgeli Tesis Sayısı	Yatırım Belgeli Oda Sayısı	Yatırım Belgeli Yatak Sayısı
Tekirdağ	24	1 558	3 061	5	393	888

5.4. Tekirdağ'ın Tarihsel Gelişimi, Yemek Kültürü ve Geleneksel Değerleri

Tarihsel Gelişimi

İlin bilinen en eski adı BİSANTHE'dir. Daha sonra Romalılar devrinde RODOSTO, Osmanlılar Tekirdağ'ı fethettikleri zaman, önce RODOSTCUK, daha sonra TEKFURDAĞI olarak adlandırmışlardır (Anonim 2011).

1927 yılında Tekir Dağlarının rengine izafeten TEKİRDAĞ olarak adını almıştır. Tekirdağ coğrafi konumu sebebiyle yüzyıllar boyunca Anadolu ve Balkanlar, Ortadoğu ile Güney-Doğu Avrupa kültürleri arasında birleştirici yada ayırıcı bir unsur olmuştur. Asya ve Avrupa kavimlerinin boğazlardan geçişleri ve İstanbul'un sık sık saldırılara maruz kalması, İlimizde de etkisini göstermiş. Bu dönemlerde süren akınlar sebebiyle mevcut tarihi ve kültürel varlıklarımızda yok olmuş, ancak Osmanlılardan sonra bir takım eserler yapılabilmektedir. İlin bilinen tarihçesi ilk olarak M.Ö. 4000 yıllarında Kuzey Asya'dan ve Güney Rusya'dan gelen ve Trak ismini alan kavimlerin bölgeye yerleşmesiyle başlar. M.Ö. 2000 yıllarında Tuna yolu üzerinden gelenler bölgeye Maden Devri kültürünü getirmiştir. M.Ö. 750-550 yıllarında bu kavimler Yunanlılarla karşılaşmış böylece Yunan kültüründen de etkilenmişlerdir. M.Ö. 546'da İran'da da kurulan Pers Devletinin egemenliğine giren bölge Büyük İskender zamanında yine Trak Beylerinin egemenliğine girmiştir. M.Ö. 168'de Makedonya Krallığı'nın Romalılarca yıkılmasıyla Romalılar bölgeye sahip olmuştur. Romalılar PERİNTHOS'u yani günümüz Marmara Ereğlisi İlçesini İl merkezi yapmışlar, ancak daha sonra M.S. 322 yılında Gotların eline geçmiştir. İl toprakları 962 yıl Bizans yönetiminde kalmıştır. 1362 yılında Padişah I.Murat Rumeliye geçerek Tekirdağ, Malkara ve Çorlu'yu almış ve buralara Karasi, Sivas, Kayseri ve Ermenekten Türkleri getirerek yerleştirmiştir. Bundan sonra Tekirdağ bir Osmanlı şehri olarak gelişmiştir. Uzunca bir süre Osmanlı himayesinde kalan İl, 1828-1878 yılları arasında Rus akınlarına maruz kalmıştır. 1878 Ayestefanos anlaşmasıyla Ruslar İlimizden çekilmiştir. Balkan Savaşları zamanında İlimizi işgal eden Bulgarlar, 13 Temmuz 1913'te gönüllü ve akıncı birliklerinin Eşref Bey komutasında başarılı mücadelesi ile İlimizden çıkartılmışlardır.

Tekirdağ, Mustafa Kemal'in Çanakkale Savaşlarında büyük kahramanlıklar yaratan 19. Tümeni kurduğu şehir olarak tarihte şerefli bir yer almıştır. İlimiz kurtuluş yıllarında Rum ve Ermenilerin desteği ile Yunanlılarca işgal edilmiştir. Savaş sonunda Saray ve Çerkezköy 30 Ekim'de, Çorlu 1 Kasım'da, Tekirdağ 13 Kasım'da, Şarköy'de 17 Kasım'da Türk yönetimine katılmıştır (Anonim 2011).

Yemek Kültürü

Tekirdağ ilinin yer aldığı Trakya bölgesi zengin bir mutfak kültürü mirasına sahiptir. Ürün çeşitliliği, değişik kültürel kökenden insanların bir arada bulunması, İl mutfağına belli bir zenginlik kazandırmıştır. Keşkek, kesme makarna, kuskus, tarhana gibi Anadolu'ya özgü yemekler yanında Trakya'nın tatlı türleri, sebze yemekleri ve meyveler beslenmeyi çeşitlendirmektedir. Mısır unu da beslenmede önemli bir yer tutar. Kaçamak, mısır unu ve lahanayla yapılan "Mısır unu dolması", pırasayla yapılan "pireşe", ıspanakla yapılan "zennik" yörenin özgün yemekleri arasındadır.

Beslenmede üzümünden de yaygın olarak yararlanır. Yemeklerde şıra ve bulama biçiminde kullanılır. Üzümünden yapılan bulama tatlı olarak da kullanılır. "Şıra mekiği" de yörenin özgün tatlılarından. Şıra ile yapılan ve kışa saklanan yiyeceklerden biri şıra tarhanasıdır. Özgün yemeklerden kalle, genellikle lahana ile yapılır. Ayva kallesi ve kurutulmuş erikten yapılan erik aşısı da aynı tür yemeklerdendir. Meyve çeşitlerinden ve kabaktan reçel yapımı da İl beslenmesinde önemli yer tutar. Hemen her yemekte bir tatlı türü bulunur. Zerde, nişasta helvası, ırmık dolması, hoşmerim, hakuk, cizleme, baba tatlısı başlıca tatlı türlerindedir. Gülbarak böreği, burgulu börek, yufka böreği, katmer de börek çeşitlerindedir. Bilinen salatalar yanında, yabancı bitkilerden de salata yapılır. Bunların dışında geleneksel yemekler arasında çeneçarpan çorbası, cizleme, elbasan tava, kodrul mangır, papaz mancası (Köpoğlu salatası), şaraşura, yoğurtlu borani sayılabilir (Anonim 2011).

Geleneksel Değerler

Giyim-Kuşam :

Yörenin tülbent, yazma, tartma, kıvrak, şami, çember, krep gibi başörtüleri yaygındır. Kare biçimindeki bu örtülerin çevresi oyalıdır. İçliğin üstüne giyilen mintan-gömlek türü giysilere "fistan" denir. Önü düğmelidir, basma, divitin vb. dikilir. Üstüne saten ya da ipekten yelek, cepken, hırka gibi önü açık giysiler giyilir. "Bürümcek don" da yöreye özgü giysilerdendir. Paçalar ve ağ dardır. Uçkurlu ve düğmeli türlerine rastlanır. İş yaparken bele

“hota” ya da “fita” denen önlük bağlanır. Kimi kesimde de “fasinye”, “gabardin” denen kuşaklar da kullanılmaktadır. Bindallı, peşli, kırmalı yörede rastlanan entari türleridir. Bele dek uzanan, kolları dar, yakasız ve önü düğmesiz “şalta” denen giysiye kadınlarda da erkeklerde de rastlanır. Çorap ve ayakkabı türlerinde de kimi ortaklıklar görülür. Yün yada yapağıdan ve “çetik” denen terlik biçimi ayakkabı, genellikle ev içinde kullanılır. Yine yünden örülen “şaşon” çorap, diz altına dek uzanmaktadır. Çarık, urgani, nalın, vidala da denen galoş kundura, yörede rastlanan ayakkabı çeşitleridir (Anonim 2011).

Geleneksel El Sanatları :

Dokumacılık, sepet, çorap örücülüğüyle saraçlık ve çarık yapımı geçmişte İlerdeki en yaygın el sanatlarıydı. Halı ve kilim başlıca dokuma türleriydi. Evliya Çelebi Seyahatnamesinde İlerdeki kilim dokumacılığının XIV.yy’da gelen Yörüklerle başladığından söz eder. Günümüzde eski yaygınlığını yitirmiş olan kilim dokumacılığı halen Karacakılavuz, Ferhadanlı ve Sağlamtaş’ta sürdürülmektedir. Bunların yaklaşık 20 adet dokuma tezgahı bulunmaktadır.

Bu kilim dokumalar Tekirdağ Valiliği ve İl Kültür ve Turizm Müdürlüğüne desteklenmektedir. Dokuma bez ve cicim türünde karşımıza çıkan bu el sanatları daha çok çuval, minder yüzü, yastık yüzü, seccade, heybe ve kilim olarak yapılmaktadır. Kullanılan renkler; Turuncu, siyah, kırmızı, lacivert, sarı, yeşil, mavi ve mor’ur. Desenler oldukça zengin olup koç boynuzu, köpek ayağı, göz motifi, çeşitli çiçek ve yaprak motifleri bulunmaktadır. Geçmişte İl’de ulaşım aracı olarak at arabası kullanılır ve bunların kasalarıyla koşum takımları özenle süslenirdi. Bu işle uğraşan zanaatkarlar Saraçlarbaşı Caddesinde toplanmıştı. Motorlu araç kullanımının yaygınlaşmasıyla saraçlık da giderek yok olmuştur. İl’de öteden beri sürdürülen sepet ve çorap örücülüğü de, hazır mal kullanımının yaygınlaşmasıyla günümüzde önemini yitirmeye yüz tutmuştur.

Halk Müziği ve Geleneksel Oyunları :

Hora ve karşılama bölgesinde yer alan Tekirdağ’da Garip, kerem, Kalenderi ayağında ezgiler yaygındır.

Halk Müziği :

Tekirdağ halk müziği Trakya Bölgesi özellikleri taşır. Karşılama havaları, gelin alma, kına havaları, ağıtlar, maniler, harman-hasat havaları, pastal (tütün yaprağı dizisi) türküleri, horalar, gelin çıkarma, kına vurma, gelin dolaştırma ezgileri, güreş havaları Balkanlar’la ortak

özellikler taşır. Yörede en ağırından en hızlısına kadar ezgi söylenir. Garip, Kerem, Kalenderi ayağında ezgilerle koşma ve maniler çoktur. Küçük notalarla süslü ezgiler inici düzendedir. Yörede ağıt yakma geleneği, kırsal kesimde canlılığın korumaktadır. Yörede bağlama ailesinden bulgari kavlı curası ve yelteme denilen sazlar çalınırdı. Çeşitli nedenler ve etkilerle bunlar unutulmuştur. Son yıllarda radyo-tv'nin etkisiyle, bağlama ailesinden divan sazı, bağlama, tanbura, cura vb. çalınmaya başlanmıştır. Üflemelilerde kaba zurna, değişik boylarda dilli, dilsiz kavallar, tulum, zurna, klarnet, yaylılardan keman, vürmalılardan başta davul olmak üzere tef, darbuka, kaşık zil kullanılmaktadır.

Geleneksel Oyunlar :

Tekirdağ'daki geleneksel oyunlar da Trakya'nın diğer İllerinde olduğu gibi Balkan özellikleri taşır. Bu ilde oyuna "kerin" denir.

Geleneksel Halk Oyunları :

Tekirdağ karşılaması, Kampana, Sirto, Lenka (Güzel Kız) Hasancık, Gayda, Kara Yusuf, Ali Paşa, Börülce, Rayle, Galamata, Afyon Horon, Çoban, Kaçamak, Subaşı Horonu, çam, Duman da Bastı Dağlara, Fasulye, karaçalı, kasap, Yeşillim, Alabağcık, Reyhan, keklik, Tekirdağ Oyunu, İstemem Babacığım İstemem, Lamba da Şişesiz Yanmaz mı, Zekiyem Horonu, Bulgur Gaydası yörede en çok oynanan oyunlardandır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Turizm, günümüzde küresel boyutta gerçekleşen hareketlerin en önemlisini teşkil etmektedir. Turizm sektörü, döviz kazandırıcı ve istihdam yaratıcı özelliği ile ekonomiyi, insanların dinlenme ihtiyacını karşılayan ve farklı kültürleri bir araya getiren yönleriyle sosyokültürel yapıyı ve yarattığı kaynak kullanımını talepleri ile çevreyi önemli boyutta etkilemektedir. Dünya genelinde en hızlı büyüyen sektörlerin başında yer almaktadır. Varlığını birinci derecede doğal kültürel ve tarihi kaynaklara bağlı olarak devam ettirmektedir. Bu nedenle bu kaynakların sürdürülebilirliğinin sağlanması büyük önem taşımaktadır.

Doğal yapının, bilinçsiz ve aşırı kullanımlar sonucunda tahrip edilmesi, turizm sektöründe de dönüşü olmayacak olumsuzluklar yaratacaktır. Turizmin varlığı ve sürdürülebilirliği kaynakların devamlılığına bağlı olmakla birlikte, turizm özellikle tarihsel ve kültürel değerlerin varlıklarını sürdürmeleri ve geliştirmeleri için yardımcı bir olgudur.

1982 yılında çıkarılan 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, ülkemizde turizmin gelişmesi açısından çok önemli bir kilometre taşı olmuştur. Bu kanun ile, turizm alan, merkez ve bölge tanımları belirlenmiş, bu alanlarda altyapıyı kamunun yapması, kamu arazilerinin belli koşullar altında, belli bir süre için yatırımcıya tahsisi gibi teşvik unsurları getirilmiştir. Ayrıca 1985 yılında turizmin "kalkınmada özel önem taşıyan sektörler" kapsamına alınması ile ek teşvik tedbirlerinden yararlanılması da mümkün olmuştur. Son yıllarda ülkemizde, turizmin varlığını borçlu olduğu çevre değerlerini geri dönülmeyecek ölçüde tahrip ettiği göz önüne alınarak politikaya çevre boyutu da getirilmiştir. V. Beş Yıllık Kalkınma Planında (1983) "Türkiye'nin mevcut turizm potansiyelinin, ekolojik dengeyi koruma, çevreyi temiz ve sağlıklı tutma ve güzelleştirme ilkeleri doğrultusunda geliştirilmesi" ve "Doğal ve Kültürel Çevre değerlerinin turizm amaçlı kullanımında koruma stratejileri ile turizm geliştirme stratejilerinin entegrasyonunun sağlanması" politika olarak saptanmıştır. VI. Beş Yıllık Kalkınma Planında (1990) ise, çevre koruma endişesi ile "sektörde kış, av ve su sporları ile festival, sağlık, gençlik, kongre, termal, golf ve 3. yaş turizmini daha cazip hale getirecek teşvik planlarının geliştirilmesi, turizm alt ve üst yapısının nitelik ve niceliğinin yükseltilmesine önem verilmesi, insanlığın kültür ve tabiat mirası durumundaki değerlerin etkin bir şekilde korunması, çevre ile kültürel değerlerin korunmasına öncelik verilmesi, belirli sahaların korumaya alınarak turizme açılmasının teşvik edilmesi ile, küçük kapasiteli tesisler ile aile işletmeciliğinin teşvik edilmesi "politikaları benimsenmiştir. Bu çerçevede Turizm Bakanlığı turizmde çeşitlilik ilkesini

benimsemiş ve yurt çapında "turizm envanter ve geliştirme planları" hazırlatmıştır (Ongan 1997).

Ekonomik, sosyal, kültürel, çevresel gelişmelerin izlenmesi, dış dünya ile verimli ilişkiler, turizm varlıklarının rasyonel kullanımı ve turizm gelirlerinin maksimizasyonu ancak turizmde etkin bir planlama ile sağlanabilir. Oysa bugün Türkiye’de 3194 Sayılı İmar Kanunu ve ilgili Yönetmeliklerince belirlenen bir fiziki plan anlayışı hakimdir. Bütünlükten yoksun yaklaşımla sektörler arası ilişkiler düzenlenememektedir. Bu nedenlerle; geleceği fiziksel ve sosyoekonomik açılardan yönlendirebilecek, geliştirecek ve ekolojik değerlerin varlığını sürdürülebilir kalkınmanın en önemli aracı olan planlamanın etkin biçimde kullanılması ilke olarak kabul edilmelidir. Ekolojik ve kültürel değerler ile sosyo ekonomik yapı göz önüne alınarak, öncelikle insan varlığını sürdürürebilmek için esas olan çevre değerlerini koruma amacı ile sektörler arası ilişkileri ve dengeleri göz önünde bulunduran ekonomik faaliyetlerin sınırlandırılması sürecinde coğrafi mekandaki dağılımlarının bir bütün olarak verildiği Ülkesel Fiziki Gelişme Planı hazırlanmalıdır (Ongan 1997).

Turizm planlaması, turizmin sistemli ve kontrollü gelişimini sağlayan değişik bir planlama tipini ifade etmektedir. Makro açıdan genel turizm planlaması ve mikro açıdan bölgesel ve yerel turizm planlaması araştırma ve çalışmaları birçok ülkede yoğun olarak sürdürülmektedir (Özdemir 2006) . Tüm sektörler gibi, turizm planlanmasının da bu çerçevede, ülkesel fiziki plan bütünü içinde yer alması gerekmektedir.

Ülkesel fiziki gelişme planları ile bugüne kadar sağlıklı süregelen, daha önce bozulmuş ve bozulma sürecine girmiş olan yapı, koruma kullanma dengesi gözetilerek rehabilite edilmelidir. Öncelikli olarak doğal kaynakların geleceğinin garanti altına alınması amaçlanmalı, daha sonra bölgelerarası avantajlı olabilecek sektörlerin planlanmasına gidilmelidir. Daha sonraki aşamada çevresel bakımdan bütünlük gösteren havza sınırlarının bölge planlarının yapımına geçilmelidir. Bu planlar ile arazi kullanma özellikleri belirlenmiş alanlarda yapılaşmaların, denetime ağırlık vererek kontrollü biçimde oluşması sağlanmalı ve plan dönemi içerisinde konulmuş bulunan gerek fiziki, gerekse ekonomik hedeflere ulaşılmasına çalışılmalıdır (Ongan 1997).

Tez çalışmasında araştırma alanının doğal ve kültürel peyzaj potansiyelini ortaya koymak amacıyla SWOT analizi yapılmıştır.

Gürlek (2002)’ye göre SWOT analizi; incelenen kuruluşun, tekniğin, sürecin veya durumun güçlü ve zayıf yönlerini belirlemekte ve dış çevreden kaynaklanan fırsat ve tehditleri

saptamakta kullanılan bir tekniktir. Amaç; iç ve dış etkenleri dikkate alarak, varolan güçlü yönler ve fırsatlardan en üst düzeyde yararlanarak, tehditlerin ve zayıf yanların etkisini en aza indirecek plan ve stratejiler geliştirilerek mevcut durumu saptamaktır. Güçlü olduğumuz ve büyük fırsatların yattığı alanlara odaklanmamızı sağlar (Kiper 2006).

Araştırma alanına ilişkin SWOT Analizi Çizelge 6.1.'de verilmiştir. Yapılan bu SWOT analizi ile, çalışma alanının doğal ve kültürel peyzaj değerlerine ilişkin durum tanımlanmıştır. Alanın güçlü, zayıf yönleri ve fırsatlar-tehditler ile ilgili veriler tez dönemi boyunca farklı mevsimlerde yapılan kamu, kurum ve kuruluş ve halk ile yapılan karşılıklı görüşmeler, yöre veya benzer alanlar için daha önceden yapılmış çalışmalar, arazi sörvey çalışmaları, yerinde yapılan gözlemler sonucu oluşturulmuştur.

Ayrıca belirlenen kullanımların gerçekleştirilebilirliğini araştırmak ve araştırma alanı için olumlu olumsuz yönlerini görmek amacıyla her bir kullanım türüne SWOT analizinin uygulanması, çalışma kapsamında uygulamaya yönelik olarak elde edilen bir sonuç olmuştur.

Çizelge 6.1. Araştırma alanı SWOT analizi:

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> • Zengin tarımsal üretim potansiyeli (Bağcılık, bahçecilik, zeytincilik, tütün, ayçiçeği, buğday, kanola) • Şarapçılık • Kıyı Potansiyeli • Korunmuş doğa alanları • Flora ve Fauna zenginliği • Geleneksel mimari • Gastronomik özellikler • Doğa yürüyüşleri • Yamaç paraşütü • Mikroklima özelliği • İstanbul'a yakınlık • Avrupa otoyol bağlantıları • Arkeolojik doku • Yöresel kültür • Potansiyel turizm merkezlerine yakınlık (Edirne, 	<ul style="list-style-type: none"> • Doğal kaynak değerleri ile yeterince tanınıyor olmaması • Kültürel kaynak değerlerinin yeterince tanınıyor olmaması • Bütçe yetersizlikleri • Örgütlenme yetersizliği • Kalifiye eleman eksikliği 	<ul style="list-style-type: none"> • Doğal değerlerin korunmuş olması • Kültürel kaynakların yeniden değerlendirilebilir olması • Farklı rekreatif ve turistik aktivitelere olanak verecek çeşitliliğe sahip olması • Ulaşım açısından erişilebilirlik • İnsanların kabalıktan uzaklaşıp sakin yörelere yönelmesi 	<ul style="list-style-type: none"> • Günübürlük ve hafta sonları yoğun kullanım • Doğal kaynakların tahrip edilme potansiyeli • Ekonomik güçlükler • Kırsal bölgeden kente göç olgusu • Bölgesel kamu kuruluşlarının yetersiz desteği • Doğal alanlara insan baskısının artması

Çanakkale, İstanbul)			
-------------------------	--	--	--

Alana odaklı doğa turizmi ve kültür turizmi uygulamalarında güçlü yönlerin daha fazla geliştirilmesi, güçlü yönler ve fırsatlardan yararlanarak zayıflık ve tehditlerin önlenmesine ve çalışma alanı olan Tekirdağ ilinin turizminin geliştirilmesine yönelik çalışmaların yapılması gerekmektedir. Halihazırda olan turizm etkinlikleri de tartışılmalı, değerlendirilmelidir. İlde sürdürülemez olan turizm veya gelir getirici faaliyetler de tanımlanmalıdır. Ayrıca iyi bir yönetim için tehditler ve fırsatlar da ele alınarak bunlardan hareketle oluşacak fikirler ortaya konmalıdır. Doğaya dayalı turizm yönetiminin entegre bir anlayışla (alan ve çevresinin sahip olduğu doğal, tarihi ve sosyo-ekonomik kaynakların bütüncül ele alınması) değerlendirilmesi de önemlidir. Özellikle doğal ve kültürel kaynaklardan oluşan kombinasyonlar, turistler tarafından yüksek ilgi ile karşılanmaktadır. Kültürel mirasın korunmasının önemi konusunda farkındalık meydana getirilebilirse, sürdürülebilir turizm gelişimine ve doğa korumaya verilen destek de artacaktır.

Doğal peyzaj değerleri açısından oldukça zengin olan bölge, doğa turizmi ve tarımsal turizm açısından önemli sayılabilecek bir kullanım değerine sahiptir. Ancak mevcut planlama ve yönetim durumunun yetersizliği nedeniyle yalnızca kültür turizmi kullanımı görülmekte, bu da kültürel peyzaj değerlerinin belirli zamanlarda yoğun kullanımını getirmektedir. Oysa alanda, sistematik envanter çalışmaları ile elde edilmiş gerçekçi verilere dayalı turizm alan kullanım planlamasının yapılması ve bunların etkin bir şekilde uygulanması ile yörenin turizm potansiyelini artırarak dengeli bir kullanımın oluşumunu sağlamak olasıdır.

Tekirdağ sahip olduğu doğal güzellikler ve tarihi ve kültürel değerleri ile turizm ve rekreasyon açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Ancak bu potansiyel yeterince değerlendirilememektedir. Sorun doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin ele alındığı planlamanın olmayışı, koordinasyon eksikliği ve pazarlama alanındaki yetersizliklerdir.

Şarköy'de bulunan ve bölgenin tek Mavi Bayraklı plajı, Marmara Denizi'nde kilometrelerce devam eden kumsalları ve yamaç paraşütü tutkunlarının uğrak yeri Uçmakdere Köyü'yle alternatif turizm aktiviteleri için uygundur. Ancak son yıllarda deniz kirliliği ve çarpık yapılaşma gibi problemler nedeni ile deniz turizmindeki yerini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır.

Tekirdağ ili ve ilçelerine ulaşım bağlantısı genelde karayolu ile yapılmakta olup, yalnız yaz mevsimine dönük olarak özel deniz taşıtları ile İstanbul-Tekirdağ ve Tekirdağ-Şarköy,

Tekirdağ-Marmara Adalarına haftanın belirli günlerinde turizm amaçlı ulaşım hatları çalışmaktadır. Deniz yolu ulaşım hatları, Tekirdağ sahilinde bulunan liman iskelesinden yapılmakla beraber, yaz aylarına dönük RO-RO seferleri, Tekirdağ limanı yanında bulunan yük ve malzeme iskelesinden gerçekleştirilmektedir. İstanbul, Edirne Avrupa demiryolu il sınırları içinden geçer. Uzunluğu Çerkezköy ilçe sınırlarında 20 km. Muratlı İlçe sınırlarında 21 km. olmak üzere 62 km.'dir. Yılda bir milyondan fazla yolcu bu demir yolundan yararlanır. Çorlu, Muratlı ve Çerkezköy ilçelerinde birer istasyon şefliği bulunmaktadır. Çorlu istasyonu ilçenin 3 km. Kuzey batısındadır. İstanbul'a uzaklığı 154 km. 5 yılda yapılmıştır. İl merkezinden ilçelere ve diğer şehirlere, karayolu, deniz yolu ve demir yolu ulaşımı yeterli olup, turizmin gelişimine bağlı olarak geliştirilebilir.

Turizm ve rekreasyonel aktivitelerin gerçekleşmesi için önemli bir unsur olan ulaşım il geneli için bulunduğu konum nedeni ile rahatlıkla sağlanabilmektedir. İl genelinde toplam 671 adet tescilli yapı bulunmaktadır. Bu yapılar içerisinde en çok sayı sivil mimarlık örneklerinden 376 adet ile konutlara aittir. Bu konutların büyük bir kısmı da (350) merkez Süleymanpaşa ilçesinde yer almaktadır. Yine en fazla tescilli yapı (437) merkez ilçe Süleymanpaşa da bulunmaktadır. Bunu sırası ile Malkara (55), Şarköy (48), Çorlu (37), Saray (30), ilçeleri izlemektedir. Tekirdağ'da Ertuğrul Mahallesi; geçmişten günümüze gelmiş olan tarihi mahalleye örnek oluşturması açısından restorasyon ve çevre düzenlemesi yapılarak yaşayan kültür sokakları şeklinde açık hava müzesi haline getirilmelidir.

Tekirdağ'da Perinthos (Marmara Ereğlisi), gün yüzüne çıkartılarak turizme kazandırılmalıdır. Bu alanlara ilişkin çevre düzenleme çalışmaları yapılarak yurtiçi ve yurtdışı tanıtıma yönelik faaliyetler yürütülmelidir. Devam eden arkeolojik kazıların hızlandırılması ve buralardan çıkan eserlerin sergilenebileceği müze alanlarının oluşturulması gerekmektedir.

İlde yapılmakta olan Kiraz Festivali, Hoşköy Yamaç Paraşütü ve Hıdrellez Şenliği, Şarköy Bağbozumu Şenlikleri, içerik ve sunum açısından zenginleştirilerek bir turizm unsuru olarak kullanılmalıdır. Bu amaçla faaliyetlerin çeşitlendirilmesi, yerli / yabancı turistlerin konaklama ve diğer ihtiyaçlarının düşünülerek festivallerin organizasyonun yapılması, yöresel yemeklerin sunulması, konu ile ilgili söyleşi, seminer, sergi gibi bilgilendirme faaliyetlerinin yapılması gerekmektedir.

Şarköy, Uçmakedere, Ganos Dağları, Kastro, Kıyıköy, doğal güzellikleri ön planda olan alanlar, kuş gözlemciliği, fotoğrafçılık, dağ bisikleti, kampçılık, orientiring, mağara turizmi gibi faaliyetlerle ekoturizm açısından değerlendirilmelidir. Doğa sporları açısından uygun olan

alanlarda; Yeniköy / Uçmakdere, yamaç paraşütü, doğa yürüyüşü, bisiklet, Şarköy; rüzgâr sörfü, su sporları, yelkencilik, yüzme, dalış sporları için cazibe merkezi haline getirilebilir. Ayrıca, Tekirdağ ili sahip olduğu bitkisel ve hayvansal üretim potansiyelleri Agroturizm açısından değerlendirilebilir. Öyle ki 1/100.000 ölçekli Trakya Alt Bölgesi, Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planında da Şarköy ilçesinin; “organik özel ürün ve organik dikili tarıma yönelik potansiyel” taşıdığından bahsedilmiş ve “Agro-Eko turizm potansiyeline sahip yerleşim” yeri olarak gösterilmiştir. Ayrıca aynı planda Saray ilçesi de “Agro eko turizm potansiyeline dayalı geliştirilmesi öngörülen alan” olarak tanımlanmıştır.

Yapılan araştırmalar Tekirdağ il genelinin turizm ve rekreasyon açısından önemli bir potansiyele sahip olduğunu, ancak bu potansiyellerin doğru ve etkili bir şekilde kullanılmadığını göstermektedir. Son yıllarda özellikle Tekirdağ Valiliği, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi ve Trakya Kalkınma Ajansının bölgede turizmi canlandırma ve potansiyelleri ortaya çıkarma adına yapmış oldukları çalışmalar önemlidir. Turizm ve rekreasyonel aktiviteler desteklenirken, mevcut kaynakların sürekliliğini sağlayacak özellikle doğal ve kültürel kaynakların korunmasına yönelik planlamalar yapılmasına özen gösterilmelidir. Unutulmamalıdır ki turizm ve rekreasyonel aktiviteler doğal ve kültürel değerlerin varlığı ile hayat bulmaktadır.

Bu bağlamda trakya bölgesi turizm ve rekreasyon çalışmaları için, TR21 Trakya Bölgesi Turizm Master Planı Trakya Bölgesi’nde turizm gelişimine temel hazırlamak ve yön haritası çizmek amacıyla hazırlanmıştır.

Söz konusu plan çalışmaları Trakya Bölgesi’nde ve İstanbul’da Ekim 2011–Haziran 2012 tarihleri arasında Trakya Kalkınma Ajansı ve Boğaziçi Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Uygulama ve Araştırma Merkezi (TUYGAR) iş birliği ile yürütülmüştür. TR21 Trakya Bölgesi Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ illerinden oluşmaktadır.

Yine Turizm Master Planına bakıldığında, doğal ve kültürel dokunun yenilenerek belli temalara dayalı olarak turizm tanıtım ve geliştirilme faaliyetlerine odaklanılmasıyla bölgede üç ana “turizm koridoru” ön plana çıkmaktadır. Bunlar; “Kuzey Trakya Turizm Koridoru”, “Güney Trakya Turizm Koridoru” ve “Trakya Kültür Koridoru” dur.

Turizm Master Planı olmasına rağmen alandaki potansiyel yeterince değerlendirilememektedir. Sebep olarak ise koordinasyon eksikliği, doğal ve kültürel değerler için bir planlamanın olmayışı pazarlama alanındaki yetersizlikler gösterilebilir.

Alanda yapılan araştırma ve projelerden bir diğeri olan Trakya Bağ Rotası Projesi, Trakya Kalkınma Ajansı'nın hibe desteği ile Trakya Turizm İşletmecileri Derneği tarafından gerçekleştirilen, Tekirdağ, Şarköy, Gelibolu ve Kırklareli bölgelerinde faaliyet gösteren 12 butik şarap üreticisinin yer aldığı ve ortak hareket ettiği, Türkiye'nin ilk Bağ Rotası projesidir (Şekil 6.1).

Şekil 6.1. Trakya bağ rotası (URL 3)

Bu proje ile Trakya Bölgesi genelinde şarap rotalarının belirlenerek, sahip olduğu turizm potansiyelinin harekete geçirilmesini hedefleyen proje, bölgeyi ziyaret eden yerli ve yabancı turist sayısının artırılması sonucu bölgede turizm sektörünün gelişimine, çevresel olduğu kadar sosyal ve ekonomik temellerinin sürdürülebilirliğinin sağlanmasına katkı sağlanması amaçlanmıştır.

'Trakya Bağ Rotası Projesi' ile şarabın en eski üretim bölgelerinden olan Trakya Bölgesi genelinde, şarap yollarının belirlenmesiyle, bölge ulusal ve uluslararası düzeyde bir şarap rotası olarak markalaşması ve bölgenin şaraba dair sahip olduğu tarihin ve hikayelerinin ortaya çıkarılarak gastronomik değerlerinin vurgulandığı bir destinasyon olması hedeflenmiştir.

Ayrıca, tüm dünyada nitelikli turizm geliştirme faaliyetlerinde gastronomik öğelerin önemi dikkate alındığında, “Trakya Bağ Rotası Projesi” ile orta ve uzun vadede ülkemizin ve bölgemizin turizmine büyük katkı sağladığı görülmüştür.

Tekirdağ’a gelen yerli ve yabancı turist sayısını arttırmak için, doğal peyzaj türleri de kullanılmalıdır. Doğal peyzajı tercih eden turist, bitkilerin, patikaların, suların, yamaçların yanında olmayı istemektedir. Bu anlamda doğal ortamlarla bütünleşmiş bölgelerde, doğaya dayalı her türlü sportif etkinlikler (trekking, yamaç paraşütü, piknik, kamp, fotosafari, suya dayalı rekreasyonel faaliyetler, hobi etkinlikleri vb.) organize edilmelidir. Bu kapsamda alanın farklı özelliklerini ön plana çıkaran tematik doğa yürüyüşü güzergâhları oluşturulmalıdır. Aynı zamanda hem yerel halk hem de turistler arasında, doğal ve kültürel varlıkların korunmasına yönelik bilincin artırılması sağlanmış olacaktır.

Sürdürülebilir doğa turizmi, kırsal ekonominin çeşitlendirilmesi, kırsal nüfus için yeni bir bakış açısı yaratılması, yoksulluğun ve kırsal göçün azaltılmasında en önemli seçeneklerden biri olarak görülmektedir. Turizmin yalnızca yerel ekonomi ile doğru şekilde bütünleştirildiği takdirde beklentileri karşılayabileceği ve yöre halkı ile diğer ilgi gruplarına fayda sağlayacağı unutulmamalıdır.

Tekirdağ iline ait, alanda yapılan çalışmalar sonucunda oluşturulan Tekirdağ Turizm Potansiyeli Çizelge 6.2’de verilmiştir.

Çizelge 6.2. Tekirdağ Turizm Potansiyeli

İlçe Adı	Doğa Turizmi	Sportif Turizm	Deniz Turizmi	Kültür Turizmi
Çerkezköy				X
Çorlu				X
Ergene				X
Hayrabolu	X	X		X
Kapaklı				X
Malkara	X			
Marmaraereğlisi	X	X	X	X
Muratlı				X
Saray				X
Şarköy	X	X	X	X
Süleymanpaşa		X	X	X

Alandaki sorunların çözülmesi ve Tekirdağ ilinin kalkınmasına yönelik hedef ve stratejilere bakıldığında;

Tekirdağ’a gelen yerli ve yabancı ziyaretçi sayısının artırılması için,

- İstanbul'a kültür turizmi amaçlı gelen yabancı turistlerin Trakya gezi programlarına Tekirdağ'ın kültür turizmi ve yeme-içme amaçlı eklenmesi
- Macar pazarına yönelik tur paketlerinin oluşturulması ve tanıtılması
- Bulgar ve Yunan pazarına yönelik tur paketleri oluşturulması ve tanıtılması
- Yeme-içme turizmüne yönelik tur paketlerinin oluşturulması
- Tekirdağ'ın yazılı ve görsel medyada tanıtımının yapılması

Tekirdağ'dan geçiş yapan ziyaretçilerin geceleme oranlarının artırılması için;

- Tekirdağ'da farklı kategorilerde otel açılmasının teşvik edilmesi
- Tarihi evlerin onarılarak butik otel olarak turizme kazandırılması
- İlde yeme-içme hizmetlerinin çeşit ve kalitesinin artırılması
- Tekirdağ turizm cazibe noktalarının geliştirilmesi

Tekirdağ'ın bir yeme-içme ve kültürel varış noktası olarak konumlandırılması ve markalaştırılması için;

- Tekirdağ'da bir turizm platformu oluşturulması ve tanıtım ve bilgilendirme ofisi kurulması
- Tekirdağ'ın tarihi ve kültürel mirasına ait yapılan çalışmaların derlenmesi ve turizm envanteri hazırlanması
- Tekirdağ'ın yöresel yemeklerinin derlenmesi ve ticari olarak sunumunun yapılabilmesine yönelik eğitimlerin yapılması
- Sahil şeridinin ziyaretçilerin daha çok ve kaliteli vakit geçirebileceği şekilde düzenlenmesi
- Ertuğrul mahallesinin ve özellikle Macar Sokağı'nın kültür turizmi ürünü olarak ele alınması ve geliştirilmesi
- Namık Kemal Evi'ne resmi bir statü kazandırılması ve daha profesyonel yönetilmesi
- Kültür turizmüne yönelik olarak kent içi yürüyüş rotalarının çıkarılması
- Tekirdağ Arkeoloji ve Etnografya Müzesi'nin çağdaş müzecilik anlayışı ile ele alınması, müzecilik açısından daha uygun bir binaya taşınması ve çevredeki önemli arkeolojik alanlar ile birlikte turizm ürünü olarak geliştirilmesi
- Farklı mutfak çeşitlerine yönelik bilgilendirme dokümanlarının hazırlanması ve tanıtılması

- Yüzüncü Yıl Mahallesi'nde, mülkiyeti Kültür ve Turizm Bakanlığına ait olan bina ve alanın 19. Fırka rekreasyon alanı olarak düzenlenerek Tekirdağ Çanakkale Şehitler Anıtı ile birlikte bir turizm varış noktası olarak ön plana çıkartılmalı

Ziyaretçilerinin Tekirdağ'da turizm deneyiminin zenginleştirilmesi ve çeşitlendirilmesi için;

- Yöresel ürün pazar ve satış noktalarının belirlenmesi ve kurulmasının teşvik edilmesi
- Markalaşmış Tekirdağ Rakısı ve Tekirdağ Şarapları'nın özel olarak yöresel ürün ve yemeklerle birlikte sunulabileceği yiyecek-içecek işletmelerinin teşviki
- Gelenekselleşmiş olan Kiraz Festivalli'nin etkinlik yönetimi açısından yeniden ele alınması
- Yemek Sanatları Merkezi'ne bağlı bir birim kurulması ve yıl boyu eğitimler sunması
- Tekirdağ turizminin Şarköy ve Marmara Ereğlisi ile bir bütün halinde planlanması
- Balkan yemekleri yarışmasının teşvik edilmesi ve desteklenmesi

Yerel paydaşların Tekirdağ'da turizm planlanması ve uygulanması sürecine katılımı için;

- Yerel halka turizm anlayışı ve kültürel mirası farkındalığı eğitimleri verilmesi
- Kurulacak turizm platformuna paydaşların aktif katılımını sağlayacak kurumsal yapılaşmanın sağlanması gerekmektedir.

Çalışma alanına ait öneri olarak hazırlanan Tekirdağ Turizm Haritası Şekil 6.2'de verilmiştir.

7. KAYNAKLAR

- Altan, T., 1976. Doğal peyzaj elemanlarının rekreasyona uygunluğunun saptanması için matematiksel bir değerlendirme yönteminin araştırılması ve güney kıyı bölgesine uygulanması. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Doktora Tezi, Adana.
- Akpınar, E., 2004. Doğu Anadolu Bölgesi'nde Alternatif Turizm Merkezi Olmaya Aday Bir İlçe: Kemaliye, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (2): 207-236.
- Anonim, 1999. Rekreasyon. Tarım ve Köy dergisi, (129); 18-21s.
- Anonim, 2001. "Tekirdağ İli Bitki Örtüsü", <http://www.tekirdag.gov.tr> Erişim Tarihi: 25.07.2012
- Anonim, 2004. Tekirdağ Tarım Master Planı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü, Tekirdağ.
- Anonim, 2006. "Tekirdağ İli 1/5000 Nazım İmar Planı ve 1/1000 Uygulama İmar Planı ve Raporları", Tekirdağ Belediyesi, Promer Planlama, İstanbul.
- Anonim, 2008. Tekirdağ Tarım Raporu, Tarım ve Köy işleri Bakanlığı, Tekirdağ Tarım İl Müdürlüğü, Tekirdağ.
- Anonim, 2011. Tekirdağ İli 2011 Yılı Çevre Durum Raporu. T.C. Tekirdağ Valiliği, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 440 s.
- Anonim, 2013a. Edirne Kırklareli Tekirdağ Gezi Rehberi 2013. Trakya Kalkınma Ajansı, Tablet İletişim, ISBN: 978-605-5851-26-2. 205 sayfa, s: 151-205 Tekirdağ Bölümü.
- Anonim, 2013b. Tekirdağ Doğa Turizmi Master Planı (2013-2023). Tekirdağ Orman Su İşleri Şube Müdürlüğü, 72s., Tekirdağ.
- Anonim, 2014. Tekirdağ İli Kültür Envanteri. T.C. Tekirdağ Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 360 s., Tekirdağ.
- Anonim, 2018. Tekirdağ İli 2017 Yılı Çevre Durum Raporu. T.C. Tekirdağ Valiliği, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 104 s., Tekirdağ.
- Anonim, 2019a. Turizm İstatistikleri. <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR-9851/turizm-istatistikleri.html> Erişim Tarihi: 06.02.2019
- Anonim, 2019b. Tekirdağ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü <http://www.tekirdagkulturturizm.gov.tr/TR-75836/muzeler-ve-orenyerleri.html> Erişim Tarihi: 27.02.2019
- Barut, A., 2004, Resort Dergisi, 24, Hotel Forum-2004, Berlin
- Bayer, Z., 1992, Turizme Giriş, İşletme İktisadi Enstitüsü, İstanbul:Yayın No:146
- Birkan, İ., 2002. Türkiye'nin Turizm Kalkınmasının Sürdürülebilir Turizm İlkelerine Uygunluğu. TC Turizm Bakanlığı, II. Turizm Şurası Bildiriler Kitabı (III. cilt), 12-14 Nisan, s: 139-154, Ankara.
- Baud-Bovy, M. ve Lawson, F. 1998. Tourism and recreation handbook of planning and design. Oxford Architectural press, 287s.
- Butler, R., Hall, C. M. And Jenkins, J. 1998. Tourism and recreation in rural areas, John Willey and sons, 261s, New York.

- Çabuk, A., 1996. Turizm-Çevre İlişkisi: Gündem 21 Kapsamında Turizmde Çevre Bilinci Kazandırılması Üzerine Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 96s, Ankara.
- Çepel, N., 1988. Peyzaj Ekolojisi. Tas matbaası, 228s, İstanbul.
- Çıdam, F.B., 2007. Diyarbakır Kent Dokusunun Turizm Ve Rekreasyon Kaynaklarının Peyzaj Mimarlığı Açısından Değerlendirilmesi. Ankara Üniv. Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 210 sayfa, Ankara.
- Demirel, Ö., Sümerkan, M.R, Ertuğrul, H., 1996. Çevreye Duyarlı Planlama Kapsamında Fırtına Deresi Havzası'nın Rekreatif ve Turistik Etkinlikler Açısından Değerlendirilmesi. Türkiye'de 19. Dünya Şehircilik Kolekyumu. Sürdürülebilir Turizm; Turizm Planlamasının Ekolojik Yaklaşımlar. Mimar Sinan Üniversitesi.
- Doğan, E., 2006. Buldan'ın Doğal Varlıklarının Değerlendirilmesi ve Turizm Potansiyeli. Boğaziçi Üniversitesi Tuzim İşletmeciliği Bölümü. İTÜ Mimarlık Anabilim Dalı, Mimarlık Tarihi. Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Böl.,syf 255, İst.
- Dokumacı, T., 2001. Tekirdağ Kentsel Sit Alanının Peyzaj Mimarlığı ve Turizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Dökmeçi, V. ve Kerimoğlu, E., 1996. Küçük şehirlerde turizm potansiyeli ve Assos örneği. Türkiye'de 19. dünya şehircilik kolekyumu. Sürdürülebilir Turizm; turizm planlamasının ekolojik yaklaşımlar. Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama, syf.231, İst.
- Erdoğan, E., Memlük, Y., Dilaver, Z., 1999. Mardin Kenti Peyzaj Potansiyelinin Saptanması ve Değerlendirilmesi Üzerinde Bir Araştırma. Bilimsel Araştırma Raporu, AÜZF Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Ankara.
- Erdogan, H., 1996. Uluslararası Turizm. Uludag Üniversitesi Yayınları, 531s, Bursa.
- Gold, S. M., 1980. Recreation Planning and Design. McGraw-Hill, BookComp., New York, p. 322.
- Güleç, S., 1986. Doğa Koruma ve Turizm: Uzlaşması Gereken İki Zıt Olgu. T.C. Turizm Bankası A. Ş., Turizm Yıllığı, s: 81-91, Ankara.
- Güleç, S., 2000. Doğa Koruma Ve Milli Parklar, Z.K.Ü. Bartın Orman Fakültesi, Ders Notları, Bartın.
- Güngör, S., 2003. Beyşehir İlçesi Ve Yakın Çevresi Turizm Ve Rekreasyon Kullanımına Yönelik Peyzaj Potansiyelinin Saptanması Üzerine Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora tezi, Ankara.
- Güngör, S. ve Arslan, M., 2004. Turizm Ve Rekreasyon Stratejileri İçin Swot Analizi, Görsel Kalite Değerlendirmesi, Turizm Tesisleri Durum Analizi Uygulaması: Beyşehir İlçesi Örneği, Süleyman Demirel Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi 18(33), s. 68-72, Isparta.
- Gürer, N., 2003. Kırsal Geleneksel Konut Dokusunun Turizm Bağlamında Değerlendirilmesi, Cumalıkızık Örneği. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehir Ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

- Hall, J., 1971. Forests as Recreation Resources. *Recreational Geography* (Ed. P.Lavery), Vancouver, pp: 145-166.
- Karaküçük, S., 1999. *Rekreasyon-Boş Zamanları Değerlendirme*. Bağırhan Yayinevi, 3. Baskı, 410s., Ankara.
- Kelkit, A., 2003. Çanakkale İli'nin Turizm Potansiyeli ve Çeşitlendirilmesi. *SÜ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 17(31), 18-23, Konya.
- Kelkit, A. ve Özel., E., 2004. A study on determination of recreational demands and inclinations of city people of Canakkale, *International Journal of Urban Labour and Leisure*, 6(1).
- Kırzioğlu, I., 1996. Erzurum Palandöken Dağları Kış Sporları ve Turizmi Planlama Çalışmaları. Türkiye'de 19. Dünya Şehircilik Kolektifi. Sürdürülebilir Turizm; Turizm Planlamasının Ekolojik Yaklaşımları. Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama, s.246, İstanbul.
- Kiper, T., 2006. Safranbolu Yörükköyü Peyzaj Potansiyelinin Kırsal Peyzaj Açısından Değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, 367s., Ankara.
- Kolcu, H. İ., 1993. Doğal, Tarihi Ve Kültürel Açısından Turizm Potansiyelini Değerlendirme Modeli: Ayvalık Örneği. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehircilik Ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, 269s, İstanbul.
- Koç, N. Şahin, Ş., 1999. Kırsal Peyzaj Planlaması. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayın No. 1509, 275s., Ankara.
- Korkut, A., 1993. "Trakya Bölgesi Doğal Bitki Örtüsünde Peyzaj Planlama Çalışmaları Yönünden Değerlendirilebilecek Bazı Bitkisel Materyalin Saptanması", *Doğa, Tr. J. Of Agriculture and Forestry* 17,2: 315- 330, Ankara 1993.
- Mair, H., Reid, D., George, W. and Taylor, J., 2001. Planning for growth? Rethinking the rural opportunity. Mair / Canadian Society of Extension.
- Menteş A, Kubaş A, Güt A, Baloğlu S (2016). Tekirdağ İlinde Bulunan Turizm İşletmelerinin Organizasyon Yapılarının İncelenmesi. *Social Sciences Research Journal*, 3: 28-45.
- Miran, B., 2002. *Temel İstatistik*, Ege Üniversitesi Matbaası, İzmir, 2002.
- Oğuz, D., 1991. Sinop Sahil Şeridinin Turizm-Rekreasyon Olanaklarının Saptanması Turistik ve Rekreatif Gelişmelerin Çevre İle Etkileşiminin İrdelenmesi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 170s, Ankara.
- Ongan, S.E., 1997. Arazi Kullanımı ve Kıyı Alanlarının Yönetimi. Ulusal Çevre Eylem Planı. TC Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, 88, Ankara.
- Önder, S., 2003. Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinin Rekreasyonel Eğilim Ve Taleplerinin Belirlenmesi Üzerinde Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Dergisi* 17(32); 31-38.
- Örücü, Ö. K., 2002. Eğirdir Yöresindeki Mevcut Peyzaj Değerlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, 136s, Isparta.
- Özdemir, G., 2006. Resort Planlaması: Turizm Planlaması İçindeki Yeri ve Önemi. *Journal of Yasar University*, 1(3), 239-253.

- Özdemir, M., 1992. Turizmin Türkiye'nin Sosyo-Ekonomik Yapısına Etkileri. Ankara,. TC Turizm Bankası AŞ Yayınları.
- Özel, E., 2004. Çanakkale İli Doğal ve Kültürel Potansiyelinin Turizm ve Rekreasyonel Kullanım Yönünden İncelenmesi. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 146 sayfa, Çanakkale.
- Özkan, B., 2001. Kentsel Rekreasyon Alan Planlaması. Bornova, İzmir, 79s.
- Öztürk, S., 2005. Kastamonu-Bartın Küre Dağları Milli Parkı'nın Rekreasyonel Kaynak Değerlerinin İrdelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi. Seri:A, Sayı:2. ISSN:1302-7085. Sayfa:138-148
- Pehlivanoglu, M. T., 1987. Belgrad Ormanının Rekreasyon Potansiyeli Ve Planlama Planlamasının Önemi. Peyzaj Mimarlığı dergisi, (3); 45-49s.
- Polat, A.T. ve Önder, S., 2006.Karapınar İlçesi ve Yakın Çevresi Peyzaj Özelliklerinin Ekoturizm Kullanımları Yönünden Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma.www.ziraat.selcuk.edu.tr/dergi Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi 20 (40): (2006) 53-64, Selçuk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü. Konya / Türkiye.
- Saçcan, M., 1986. Rekreasyon ve turizm. 380s, Ankara.
- Sarı, Y., 2001. Amasra İlçesinin Doğal ve Kültürel Peyzaj değerlerinin Sürdürülebilir Turizm Bağlamında İrdelenmesi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 169s., Zonguldak.
- Sertkaya, S., 2001. Bartın İli Kıyı Bölgesinin Turizm ve Rekreasyon Potansiyelinin Saptanması Ve Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Doktora Tezi, 371s, Ankara.
- Tan, A., 2013. Samsun Kenti ve Yakın Çevresinin Doğal ve Kültürel Peyzaj Özelliklerinin Turizm Potansiyeli Açısından İrdelenmesi. Ankara Üniv. Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 181 sayfa, Ankara.
- Topay, M., 2003. Bartın Uluyayla peyzaj özelliklerinin rekreasyon-turizm kullanımları açısından değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. Ankara Üniversitesi Fen Bil. Enstitüsü Doktora Tezi, 210 sayfa, Ankara.
- Torkildsen, G., 1993. Leisureandrecreationmanagemet, 464s, London.
- Tüik, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçları, 2007-2018 Erişim Tarihi: 06.02.2019
- Uzun, G. ve Altunkasa, F., 1991. Rekreasyonel planlamada arz ve talep. Çukurova Üniversitesi yayınları no:121, 80s, Adana.
- URL 1: <http://tr.wikipedia.org/wiki/Tekirdağ> Erişim Tarihi: 26.03.2013
- URL 2: http://www.cografyaharita.com/tekirdag_ili_haritalari.html Erişim Tarihi: 26.03.2013
- URL 3: <http://www.trakyabagrotasi.com> Erişim Tarihi: 06.02.2019
- Yague-Pearles, R.M., 2002. RuralTourismInSpain. Annals of TourismResearch,Vol.29, No:4, p.p.1101-1110, In Great Britain.

- Yılmaz, O., 1999. Turizm ve Ticari Rekreasyon. AÜ Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Lisans Ders Notları (Basılmamış), Ankara.
- Yılmaz, S., 2004. Serçeme vadisinin rekreasyonel kullanım potansiyelinin belirlenmesi, ekoloji dergisi, 13(51), s:1-6, İzmir.
- Zorba E., 2007. Türkiye’de Rekreasyona Bakış Açısı ve Gelisimi, Gazi Haber Dergisi, Eylül 2008 ss. 52-55.

ÖZGEÇMİŞ

1986 yılında İstanbul ili Eminönü ilçesinde doğdu. İlkokul ve ortaokul eğitimini Ressam Şevket Dağ İlköğretim Okulu'nda tamamladıktan sonra Fatih Kız Lisesi'nden 2003 yılında mezun olmuştur. 2006 yılında Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde başlamış olduğu üniversite eğitimini 2010 yılında başarı ile tamamlayarak "Peyzaj Mimarı" unvanını aldı. 2011 yılında Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisansına başladı. 2010-2016 yılları arasında DLG Fuarcılık LTD.ŞTİ.'de çalıştı. 2013 yılında evlendi ve iki çocuk sahibi oldu.

